

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 8/Sayı 105/15 Temmuz 1990/2.50 DM

Temmuz'da gerilla hem şehirde hem kırdan vurdu

- DİYARBAKIR: 14 Temmuz'un 8. yıldönümünde görkemli eylem: Gerilla Mardin Kapı polis karakolu, Ofis semtinde bulunan polis şeflerinin lojmanları ve daha birçok hedefe saldırdı. Mardin Kapı, Ofis, Ali Paşa-Yedi Kardeş Burcu ve Urfa yolunda çarpışmalar sabaha kadar devam etti.
- CİZRE: Bir işkenceci Özel Tim ekibi şehir merkezinde imha edildi.
- GÜRPINAR: Gerillaların pusu ve saldırıları sonucu sekiz korucu ve bir asker öldürüldü. En az 15 korucu ve 12 asker de yaralandı.
- PERVARİ: Massiro'da Özel Tim'e darbe: Üç ölü, üç yaralı. Bir ay içinde korucu başı Emin Ağa'nın çetelerine ikinci darbe.
- ÇATAK: Kato Dağı'ndaki büyük çarpışmada iki subay ve 11 asker öldürüldü. Çilga'daki gerilla pususunda ise altı asker öldürüldü.
- ÇALDIRAN: ARGK pususu: Sekiz kişilik düşman takımı imha edildi.
- ULUDERE: ARGK gerillaları dört köy korucusu çeteyi cezalandırdı.
- ŞEMDİNLİ: Boğazköy'de beş düşman askeri öldürüldü. Herki-Bêdav'da 12 korucu ulusal kurtuluş güçlerimizce teslim alındı.
- PAZARCIK: Bir yük treni imha edildi.

Haberleri 2-3. sayfalarda

Yurtseverler Özel Tim terörünü anlatıyor:

BİR KÜRT NASIL ÖLDÜRÜLÜR?

Başlık bize ait değil. Her gün sömürgeci devlet terörünü yaşıyan, göçettirilen, işkence gören, öldürülen yurtsever insanlarımızın aittir. Değiştirme hakkını kendimizde görmedik. Türk ordusunun Kürdistan'daki pratiği bundan daha uygun bir sözcükle tarif edilemezdi.

Günümüzde halklar bilimde, sanatta ve kültürde yarışır. İnsanlığa hizmet sunanlar ödüller alırlar. Halklar, onların bu değerleriyle övünür, onlarla gurur duyarlar.

Buna karşılık, canlı varlıklar içinde yaşamı en kutsal sayılan, bütün dinlerce de bu önemi onanan insan soyunu katletmeyi, üstelik bunu en vahşi yöntem-

lerle yapmayı ve bunu bir erdem olarak görmeyi savunacak hiç bir insan örneği verilemez.

Biliyoruz ki, tarihte vahşeti ve soykırımcılığı erdem yapanlar var. Hitler rejimi bir soykırım rejimidir. Hem de tüm insanlığa karşı. Bu rejim ve kadrolarının karakteri üzerinde çalışan uzmanlar, tümünde "aşagılık kompleksi", "sapıklık", "ırkçılık", "korkaklık", "şiddetten ve işkenceden zevk alma", "insan soyuna düşmanlık", "sadistlik" vb. ortak özellikler saptarlar. Toplum bilimin uzmanları, Nazizm'i "hayvanlığın en vahşi güdüsünün uyanışı" olarak değerlendirebilirler.

Devamı 12. sayfa

SÖMÜRGEÇİ UYGULAMALAR

- Türk sömürgecileri Beytüşşebap'ta beş köyü haritadan sildiler
- Çukurca'da göçettirilen köylülerimiz asker kordonu altında çadırlarda tutuluyor
- Diyarbakır cezaevinden 37 savaş esiri Bismil cezaevine sürgün edildi
- Batman Petrol-İş Sendikası'na polis baskını
- Yeni Halk Gerçeği gazetesinin basımına izin verilmedi

Haberleri 4-5. sayfalarda

Beşikçi davasında göstermelik karar

"Bir Aydın, Bir Örgüt ve Kürt Sorunu" isimli kitabından tahliye edilen Beşikçi, diğer iki kitabından dolayı halen hapiste tutuluyor.

5. sayfa

HEDEF TOPYEKÜN ÖRGÜTLENME VE TOPYEKÜN ULUSAL DİRENİŞ

Cephe çalışmasının siyasal boyutu

11. sayfa

Avrupa'da Kürdistanlı yurtseverlerin etkinlikleri

6. sayfa

Helsinki İzleme Komitesi Haziran-1990 Raporu

Dünyadaki insan hakları ihlalleriyle ilgilenen ve bunların ortadan kaldırılması amacıyla ilgili devletleri uyaran ve uluslararası düzeyde girişimlerde bulunan Helsinki Watch (İzleme) Komitesi, yaklaşık 22 sayfadan oluşan Haziran-1990 Raporu'nu yayınladı.

"Türkiye'nin Güneydoğusu / Yeni Sert Karamameler / Kürt Azınlığı / Gazetecilerin Açlık Grevi" başlıklarıyla yayınlanan Helsinki İzleme Komitesi Haziran Raporu'nda TC'nin son çıkardığı 413 Sayılı Kararname'nin içeriği ve etkileriyle Kürdistan'daki insanlıkdışı katliamları, baskı, işkence, sürgün, sansür vd. uygulamaları örnekleriyle sergileniyor ve TC, bu uygulamaları nedeniyle bir kez daha kınanıyor.

Helsinki İzleme Komitesi ayrıca TC'ne, 413 Sayılı Karamame'yi iptal etmesi; askıya alınan tüm siyasal-sendikal hakların geri iade edilmesi, "Köy Koruculuğu" sisteminin iptal edilmesi ve Kürtler'in varlığının kabul edilerek tüm haklarının tanınması çağrısında bulunuyor.

Helsinki İzleme Komitesi Haziran-1990 Raporu'nun hazırlanmasına katkıda bulunan Danimarkalı Müsteşar Allan Christensen, Norveçli Jivin Hoylando ve Finlandiyalı Tirjo Valinoru, Mayıs ayı sonları ve Haziran başlarında Kürdistan'a giderek 413 Sayılı Karamame'nin etkilerini, göçertme, sürgün, katliam ve tüm insanlıkdışı uygulamalarını yerinde görmek istemişlerdi. Ama her üç diplomat da, Siirt'te İnsan Hakları Derneği Başkanı Avukat Zübeyir Aydar'ın bürosunda, özel timler ve siyasi polis tarafından önce gözaltına alınmış, ardından da Kürdistan'dan sınır dışı edilmişlerdi.

Helsinki İzleme Komitesi Haziran-1990 Raporu'ndan bazı bölümleri olduğu gibi aktarıyoruz:

7. sayfa

El Salvador FMLN/FDR örgütünün Londra temsilcisi ile röportaj
6. sayfa

- Türk büyükelçisine İsveçli parlamenterden cevap
- Fransa Parlamentosunda Kürdistan sorunu
7. sayfa

Okuyucu mektupları
8. sayfa

Cezaevinden mektuplar
9. sayfa

Türkiye'de memurların başkaldırı ve düşündürdükleri
10. sayfa

Önce bağımsız vatan Kürdistan
14. sayfa

Dünya haberleri
15. sayfa

Adım adım Kürdistan
16. sayfa

Kürdistan Folklor ve Müzik Festivali
17. sayfa

**Direniş
kahramanlarımız**

– Ne zamandır **Sait ŞİMŞEK**'i anlatmamı istiyorsun benden. O güzel insanı anlatmak inan benim için çok güç. O'nu yakından tanıdığım halde tam verememekten korkuyorum; beni anlıyorsun değil mi?

Seni anladığımı bilmelisin. Yıllar ötesinde kalan o güzel insanı eksiksiz verebilmenin ne kadar güç olduğunu biliyorum. Ama konuşmalıyız; yasak ülkenin o yiğit yitiğini anmalıyız, dokuz yıl aradan sonra. Sen O'nun dışardaki yaşamına tanuvsın, bense direnişine ve işkencede katledilişine tanığım. Çözülmenin diz-boyu olduğu bir yerde O'na direnme gücü veren ayrıntılar ilgimi çekiyor. Bunu salt inançla açıklamaya çalışmak yetersiz geliyor bana. O'nu yaşantısında tanımak istiyorum...

– Halfetili topraksız bir ailenin oğlu olduğunu biliyorum. Sonraları ailece Nizip'e göçmüşler. Burada sabun işçiliğine başlamış, kısa bir süre sonra da ustabaşı olmuş. O'nu ustabaşılığına götüren bu kısa süreç üzerinde biraz konuşalım istersen. Yakından gördüm, çok gençti. Bu sürecin kısıtlığına sabun patronlarının katkısı olmuş muydu acaba?

– Yo... O, kimseden yardım filan görmüş değil. O'nu kısa sürede ustabaşılığa getiren şey işinin tekniğini avucuna alması ve üretimi proleter disiplin anlayışına uygun yapmasıydı. Bu yüzden sabun işçileri arasında sivriliyor kısa sürede. Sanıyorum Partiyle ilişkileri de bu döneme denk düşüyor. 1977 yılı olmalı. Aynı zamanda sivil faşistlerin ve sabun patronlarının Nizip'te terör estirdiği yıl. **Sait**, sabun işçilerini örgütlemeye girişir. Başarı da bunu. Çevresinde topladığı işçilerle sabun işçileri derneğini kurar...

Bu dernek olayını anımsıyorum. **Sait** polisine Diyarbakır'dan yeni getirilmiştim. Aynı hücrede on-oniki kişiydik. Gözlerimiz bağlıydı. Bir ara hücre kapısını usulca aralayıp birini dışarı çıkardılar. Olanları zorlukla izlediğimden kulağım tetikteydi. Ve konuşulanların hiç birini kaçırmak istemiyordum. İşte o sıra polis, *"Bunu tanıyor musun"* diye sordu içeriden çıkardığına. O, *"tanıyorum"* dedi, belli belirsiz bir sesle. *"Nizip'te dernek başkanlığı yapardı. Aynı zamanda Antep il örgütünden... Buna ne diyeceksin"* diye sordu polis. *"Üstelik Antep il örgütünde çalıştığımı söylüyorum..."* Sesini ilk kez duyuyordum. Kendisinden emindi. *"Ben **Sait ŞİMŞEK** değilim, başkasıyla karıştırıyorsunuz..."* dedi. İnanır mısın, O'nun **Sait** olmadığına öldürülünceye kadar ben de inanmıştım...

– Doğru bildiği şeylerde çok

“Kürdistan Vietnamlaşıyor. Bu insan cıgıllıklarını unutmayınız. Kurşuna dizerler seher vakitlerini”

Sait ŞİMŞEK

komün evine çevirdik burasını. **Sait**'le aynı evdeyim artık. O'nu asıl tanımam da bu döneme denk düşer. Şimdi o güzel günleri eksiksiz nasıl anlatabilirim sana. Yemeği yapar, sofrayı toplar, alış-verişe o giderdi. Üstelik bütün bunları öyle gösterişsiz yapardı ki, derinden derine kişiliğimizin dönüştüğünün farkında olamazdık. Bir de, bizde hayret uyandıracak denli güçlü bir politik kişiliği vardı. Bir işçi, bir taşra işçisi nasıl olmuştu da o duruma gelmişti, kendi kendimize sormadan edemedik. O'nunla aynı evde kalmadan önce günlük teorik çalışmalarımızı bireysel yürüttürdük. Bize grup çalışmasının önemini anlatarak bu alışkanlığımızı değiştirdi. Ayrıca, sık sık komün evlerinin deşifre edilmesinden dert yanardı. Haklıydı; bazı arkadaşların çocuksu davranışları yüzünden komün evleri kısa sürede deşifre olur çıkardı. **Sait**, böyle davranan arkadaşlara karşı köklü bir çıkış yaparak komün evlerinin sadece düşüncede değil, davranışta da iyice korunması gerektiğini Antep il örgütünün ruhuna işledi iyicene...

Dışarıda işleri bu kadar sıkı tutan **Sait**'in, poliste o kadar kararlı davranmasını şimdi daha iyi anlıyorum. Aralıksız onsekiz saat sürdü işkence... Polise getirildiğinde akşam mıydı, yoksa sabah mıydı, şimdi tam olarak **Sait**, *"Onun yerine de nöbet tutacağım"* dedi. Bir başka arkadaş önerdiğimde ise, *"Sabaha karşı operasyonlar yoğun olur; bizimse şu sıralar her şeyden emin olmamız gerekiyor"* diyerek benden uyumamı istedi... Bir sonraki gece üç grup halinde Antep'e geri dönüyorduk. Bizim grupta yolu en iyi bilen bendim. Çok dikkatli olmama rağmen, ormanlık bir alanda gideceğimiz yönü şaşırdım. Varsayımalar üzerine yola devam edemedik. İstemediğimiz yönlere sapabilir, düşebilirlik düşmanın kucağına. **Sait** burada da ikna gücünü kullanarak hava aydın-

lanıncaya kadar olduğumuz yerde kalma önerisini bize kabul ettirdi... Ama hava çok soğuktu ve biz olduğumuz yerde tir tir titriyorduk. Bir ara, O'nun usul ama, dingin sesi düştü grubun içine, *"Olduğumuz yerde sessizce halay çekersek bedenlerimiz ısınır"* diyordu. Hep birlikte doğrulduk, başladık halay çekmeye. Ayaklarımızın altında kuru otlar çatırdarken bedenimizi baştan aşağı ince ama sıcak bir örtü örtmüştü sanki... Biliyor musun, O'nun ölmüş olmasına hala inanmak istemiyorum. Ama O öldü ve ben kör olası o rastlantıya lanet okumaya devam edeceğim. Her şey ne güzel ayarlanmıştı; ilk grup Partinin kararı doğrultusunda Antep'ten ayrılmış, sıra **Sait**'in de içinde bulunduğu ikinci gruba gelmişti. O'na kızayım mı, yoksa hak mı vereyim bilemiyorum. Ama son geceyi evinde geçirme isteğine yürekleri kilitli olanların dışında kim ne diyebilir? Dört-beş çocuk... Ardısıra konuşup duran sakın bir eş ve yüreğini oğluna vermiş yanık bir ana... Sonu kestirilemeyecek bir yolculuğa çıkarken, bu güzel insanlarına bir geceliğine konuk olmaması ne tuhaf olurdu değil mi? Oysa düşman zalim, düşman insanların soylu duygularından bile yarar umacak kadar alçak. Bir gün çıkar gelir diye kim bilir kaç gece evini gözetlemişlerdir. Belki de, iğrenç işkenceleriyle birinin ağzından almışlardı eve ait bilgiyi. Ailesinin kaldığı ilk ev tespit edilince bu son ev ne kadar iyi korunmuştu oysa... *"Operasyonlar sabaha karşı daha yoğun olur"* demişti **Sait**. Ülkesinde seher vakitlerinin kurşuna dizildiği bir sabah, seksen yılının yirmi-beş Ekim sabahı, o güzel insanların koyunundan çekip aldılar O'nu... Gerisini de sen biliyorsun zaten...

Düşmanın mert olmasını, cesetlerimizin kafataslarında bir kaç kurşun yarasının olmasını çok isterdim. Oysa bizim cesetlerimiz param parça. İrzına geçilen namus... Çivi çakılmış eller... Canlı bir kafanın piknik tûpünde yakılmasını düşünebiliyor musun? Bundan daha iğrenç bir davranış getirebiliyor musun gözlerinin önüne? O'na ismini bile kabul ettirmeyi beceremeyen Antep polisi, akbaba gibi saldırdıyordu **Sait**'in bedenine. Ama biz, hep aynı kısık sesi duyuyorduk, *"Ben **Sait ŞİMŞEK** değilim."* Bazen, polislerin yakarışları çalışıyordu kulağımıza. *"Ne olursun, hiç olmazsa ismini kabul et. Senin yüzünden işimizi kayıp etmek istemiyoruz."* Ne garip! Bu direniş, direnme gücümüzü arttıracığına, içimize ürperti salıyordu. Bencilce bir ruh haliydi bu. Sınanmış inançların yıkılmıyordu; çınlıplak kalışyla kişinin... *"Bir isim için değil mi?"* diye soruyordu biri seslice. *"Bir gün daha kalmamak için bir cinayet almaya hazırım."*

Devamı 18. sayfada

Temmuz'da gerilla hem şehirde hem kırdan vurdu

8. Yıldönümünde 14 Temmuz Ölüm Orucu Direnişçilerini Saygıyla Anıyoruz

14 Temmuz 1982'de Diyarbakır askeri zindanında Kürdistan direniş tarihine damgasını vuran ölüm orucu direnişi gerçekleştirildi. Tarihi kararı **M. Hayri DURMUŞ** sömürgeci-faşist mahkemede hakim ve savcıların yüzüne şöyle haykırıyordu: *"Zindandaki uygulamalar siyasi savunma hakkımızı ortadan kaldırmıştır. Zindan iç güvenlik amiri zulüm yapmaktadır. Zindanda mevcut uygulamalar emirlerle yönetilmektedir. Zindandan dava dosyasına gönderilen yazılı açıklamalar işkence mahsulüdür, iftiradır... Burada siyasi bir dava görülmektedir. Biz, ideolojimize bağlı olduğumuzu söyledik. Bunun savunmasını yapmak yasal hakkımızdır. Mevcut şartlar altında mahkemeye gelmemizin gereksizliğine inanıyorum. Bundan böyle direnişimi ölüm orucuna başlamak suretiyle sürdüreceğim. Bu kararımı burada açıklamak istiyorum."*

Kemal PİR de, *"Hayri arkadaşımın almış olduğu karara aynen katılıyorum"* açıklamasını yapar. Ölüm orucu eylemi, PKK'nin diğer savaş esirlerinin de katılımıyla yığinsal direnişe dönüşür. Eylül ayında halk önderlerimizden **M. Hayri DURMUŞ, Kemal PİR, Akif YILMAZ ve Ali ÇİÇEK** şehit düşerler. Korku içine düşen sömürgeciler, direnişçilerin çoğu isteğini yerine getirirler. Direniş tarihimizde bir dönüm olan 14 Temmuz, faşist sömürgecilerin savaş esirlerini teslim alma, onların kişiliğinde PKK'yi imha etme ve Kürdistan halkının ulusal kurtuluş inancını kırarak, umutsuzluğa itme planını kesin boşa çıkardı. Hayrilerin, Kemallerin, Akiflerin, Alilerin yükselttiği direniş bayrağı, bugün milyonların elinde dalgalanıyor.

– 14 Temmuz Ölüm Orucu Direnişçileri Ölümsüzdür!

14 Temmuz'un yıldönümünde Diyarbakır'da görkemli eylem

13'ü 14 Temmuz'a bağlayan gece Diyarbakır'da sabaha kadar silahlar patladı. Tüm varlıklarıyla korku ve panik içine giren sömürgeciler, binlerce asker ve polisten oluşan bütün güçlerini teyakkuza geçirdiler. Sabaha kadar sağa sola koşuşan sömürgeci güçler, tam 6.000 mermi sıktılar.

Sömürgecilerin bu telaşı boşuna değildi. Çok geçmeden gerçek anlaşıldı. 14 Temmuz 1982 Ölüm Orucu Direnişçilerinin anısına bağlılık amacıyla ARGK savaşçıları, öncelikle tarihsel anlamı olan ve Şeyh Said direnişinde de saldıran polis karakoluna saldırı. Saldırı sonucunda beş polis vuruldu. Ağır yaralı olarak hastahaneye kaldırılan yaralı polislerden ikisi öldü. Bu saldırıyı gerçekleştiren savaşçı grubu kayıp vermeden eylem alanından uzaklaştı.

Bir saldırı da Şehitlik semtinde bulunan ve çoğunlukla polis şeflerinin bulunduğu lojmanlara karşı yapıldı. Binalar, roketlerin de kullanıldığı bu saldırıda, uzun süre kurşun yağmuru altında tu-

tuldu.

Üçüncü bir çatışma ise Özel Tip Cezaevi'nin bulunduğu Bağlar semti ile kolordu karargahının bulunduğu Ofis semti arasında meydana geldi. Buradaki çarpışma uzun süre devam etti ve Urfa yolu istikametine doğru gitti. Çarpışma uzun sürünce, ek polis ve asker birlikleri çarpışma alanına aktarıldı. İçinde bulundukları aracı terkeden gerillalar, boşlukta bulunan pamuk tarlası içinde çarpışmayı sürdürdüler.

Sömürgeciler bu çarpışmada iki savaşçının yakalandığını ileri sürdüler. Ancak bu iddia şimdiki kadar doğrulanmış değil. Halk sömürgecilerin her zaman olduğu gibi, başarısızlığını gizlemeye inanıyor. Ancak, çarpışmadan sonra polisler, "elimizden asıl teröristi kaçırdık" yakınmalarını halktan gizleyemediler.

Önemli bir çarpışmanın da Alipaşa semtinde meydana geldiği tespit edildi.

Bir anda tüm semtlerden silah sesleri geldiğinden ve sömürgeciler çarpışmaların hedef ve kapsamını gizlediklerinden, ancak henüz sınırlı bilgileri edinebildik. Örneğin, çarpışma alanı içinde kalan sömürge valisinin karar-gahının saldırıya uğrayıp uğra-

madığını daha öğrenemedik.

Çarpışmanın ertesi günü Diyarbakır'a takviye polis güçleri aktarıldı. Halen korkularını üzerlerinden atamayan polisler ellerinde otomatik, atışa hazır silahlarla on-onbeş kişilik gruplar halinde gezmeye ve önelerine gelen her Kürt insanına sataşmaya başladılar.

Sömürgeciler, gerilla saldırısı karşısındaki acizliklerini çarpışmada ele geçirdiklerini iddia ettikleri iki masun insanımıza işkence ederek gidermeye çalıştılar. Bu ikisini çarpışmadan iki gün sonra tekrar çarpışma alanına götürülürken gören yurtseverler, yalarına bıçak sokulduğunu, vücutlarının hemen her yerinde keskin bıçaklarla meydana getirilmiş yarıklar gördüklerini, yüz ve göz çevrelerinin sigara ile yakılmış olduğunu söylediler.

BBC'nin de geniş olarak verdiği ulusal kurtuluş eylemimiz amacına ulaştı; tüm gün gerilla silahlarının sesleriyle coşan savaş esirlerine ve Diyarbakır'da çoktan böyle bir eylemi bekleyen halka iletme isteği mesajı da verdi.

Sadece Diyarbakır değil, tüm bölge halkımız, sömürgecilerin acizlik ve korkusunu anlatıyor ve artık şehirlerde de ARGK'nin intikam silahlarının susmayacağını söylüyor.

Cizre

Şehir merkezinde işkencecilere ölüm darbesi

6 Temmuz akşamı Cizre şehir merkezinde mezarlık yolu üzerinde işkenceci özel tim elemanlarını taşıyan bir minibüsü pusuya düşüren ARGK gerillaları, aracı kurşunlarla delik deşik ederken otonun içindeki tüm polisleri de vurdular. Sömürgeciler kayıplarını bir komiser ölü ve üç polis yaralı olarak verdiler. Ancak Cizre'den muhabirlerimizin ve onların görüştüğü görgü tanığı yurtseverlerin belirttiğine göre, aracın içinde bulunan 6 özel tim elemanı polisten hiçbiri kurtulamadı.

Gerilla saldırısına hedef olan özel tim elemanı polisler, 1990 Mart halk direnişinde kitlenin üzerine rastgele ateş açan canilerdendir. Bu tarihten sonra da Cizre'de vuku bulan birçok işkence ve kundaklama olayının sorumlusu yine bu güçlerdi. Halkın nefretini alan faşist canilerin cezalandırılması, Cizre halkını sevince boğdu. Öte yandan bu intikam eylemi gösterdi ki artık sadece dağlar değil, şehir sokakları da gerillanın eylem alanıdır.

Pervari

Emin Özcan'ın çetelerine bir ay içinde ikinci darbe

ARGK gerillaları Pervari'nin en büyük çete başı Emin Ağa'nın köyü olan Gurzuwan (Yeniaydın) çetelerine karşı 11 Temmuz günü büyük bir saldırı düzenlediler.

Akşam saatlerinde gerçekleştirilen saldırı birkaç saat sürdü. Gerilla saldırısının kesin sonuçları öğrenilememekle birlikte, çetelere büyük zarar verildiği kesinleşti. Roketlerin de kullanıldığı saldırıda birçok çete öldürüldü ve yaralandı. Saldırının gerçekleştirildiği köyde bulunan çete grubu, köy koruculuğunda diretenlerden oluşuyor. Bu durum da özellikle bu çetelerin Emin Ağa'ya bağlı olmalarından kaynaklanıyor.

Saldırıdan sonra gerillalar salimen üslerine vardılar. Sömürgeci birliklerin ertesi gün Herakol dağına yaptıkları operasyonlar ise fiyaskoyla sonuçlandı.

Aynı köye, aynı çete grubuna bir saldırı da 10 Haziran günü gerçekleştirilmişti.

Çete başı Emin Özcan, Pervari'den dışarıya adım atamıyor. Bazen büyük koruma altında köylere gidebiliyor. Bu durumu haber alır almaz gerillalar, saldırıda bulunuyor. Gelişmeler şunu net gösteriyor, Kürdistan'ın birçok bölgesinde olduğu gibi Pervari'de de çetecilik yıkılmayla yüz yüze.

Gürpınar

Norduz'da büyük çarpışma: Sekiz köy korucusu ölümle cezalandırıldı

4 Temmuz akşamı Irinê (Yoldış) köyü korucularına saldırı

düzenleyen ARGK gerillaları, bir korucuyu cezalandırdılar ve yedisini de yanlarına aldılar. Gerillalar, çetelerin halktan gaspettiği 1000 civarında koyunu da, sahiplerine vermek üzere birlikte götürdüler.

Askerler ve korucuların olaya müdahale etmeleri üzerine çarpışmalar Arabi Dağı yönünde büyüyerek gelişti. Aralıklarla bir günden fazla süren çarpışmalarda toplam 8 korucu ölümle cezalandırılırken, en az 15 korucu ve 12 asker yaralandı. Sömürgeciler, Hakkari ve Van'dan çarpışma alanına ek birlikler yollamalarına rağmen, ARGK'nin başarılı eylemini önleyemediler.

Koruculuğun sistem olarak geliştirildiği 1985 yılıyla birlikte Van, Hakkari vd. Kürdistan bölgelerinde hayvan ticareti, yayla tapuları, sınır ticareti vb. ayrıcalıklar, çete reislerinin tasarrufuna verilir. Bu ekonomik ayrıcalıklar, koruculuğu geliştirmede dürtü olarak kullanılır. Koruculuğu kabul etmeyen köylülerin ya hayvanlarına el konmakta ya da göçertilen köylülerin hayvanları çok ucuz fiyatına gaspedilmektedir. Koruculuğun bu ekonomik boyutu pek gözükmemektedir. Ancak, özellikle sayılan bölgelerde halk üzerinde yıkım etkisi yaratmış ve büyük bir yoksullaşma doğurmuştur. Bugün Beytüşşebap ve Uludere'de Jirki ağaları Tahir ve Hacı Dirbas, Yüksekova'da Zeydanlar, Pervari'de Emin Özcan, Çatak'ta Sadun ve Abdurrahman ağalar, Başkale'de Şerefanların reisi İskender vd.leri hem çete başına maaş alıyorlar, hem yaylalardan para alıyorlar hem de bölgelerinin tüm hayvan ticaretini gaspla tekellerine almış durumdadır.

Eğer, koruculuk sistemi çökertilecekse onlara karşı sadece askeri olarak değil, aynı zamanda ekonomik olarak da mücadele edilmek zorundadır. ARGK, yaylaları köylülere açarak, ağaların ekonomik varlığına da yönelerek sistemi çökertme savaşı veriyor. Son eylem ve onu izleyen büyük çarpışma, bu yönelimin bir parçasıdır. Sömürgecilerin, "teröristler hayvan kaçırdı" feryadlarının altında yatan gerçek budur.

Arç köyünde ARGK'nin intikam saldırısı

8 Temmuz akşamı Arç (Top yıldız) köyü karakol askerleriyle, ulusal kurtuluş gerillalarımız arasında meydana gelen çarpışmada en az 1 asker öldürülürken, bir çoğu da yaralandı. Kısa süreli çarpışmada gerillalar kayıp vermediler.

Mayıs ayının son haftasında bu köyün karakol askerleri, bazı yurtseverleri gözaltına almış, işkence etmiş ve hayvanlarına el koymuşlardı. Sömürgecilerin bu uygulamasına cevap geciktirilmeden verildi.

Pervari

Massîro'da Özel Tim'e gerilla darbesi

Osyan (Doğan) köyü yakınlarındaki Massîro suyu vadisinde operasyon yapan özel tim grubu, ulusal kurtuluş gerillalarımızın saldırısına uğradı.

4 Temmuz günü öğleden sonra meydana gelen saldırı şöyle ger-

çekleştirildi: Operasyona çıkan Özel Tim gurubunun, Massiro suyu üzerinde kamp kurduğunu haber alan ARGK gerillaları, onları kuşatmaya aldılar. Üç bir yandan kurşun yağmuru altına alınan Özel Tim gurubundan üçü öldürüldü, üçü de ağır yaralandı. Diğerleri de ardlarında silahlarının bir kısmını bırakarak saldırıdan canlarını kurtardılar.

Çarpışmayı haber alan yakındaki düşman birlikleri helikopterlerle Massiro vadisinin tepelerine yerleştirildiysele de, düşmanın bu çabaları hiç bir sonuç vermedi.

ARGK saldırısının gerçekleştirildiği Massiro vadisinde daha önce Uludere'nin Güyî aşiretine mensup Hol ve Kal köyleri bulunmaktaydı. Ulusal kurtuluş mücadelemize desteklerinden dolayı her iki köy de 1989 yılında boşaltılmış ve evler tümünden yakılmıştı. Köylüler ise Osyan'a zorla yerleştirilmişlerdi.

Baştan beri ulusal kurtuluş mücadelemizi destekleyen Osyan'da ise sömürgeciler baskı ve köylüler arasındaki çelişkiden yararlanarak çok sayıda köylüyü silahlandırıyorlar. Süreç içinde korucuların bir kısmı cezalandırılırken, büyük kesimi ise gerillalara karşı hiç savaşmadı. Bölgeden kesin aldığımız bilgilerle göre, Osyan'da köylüler, zorla verilen silahların çoğunu teslim ettiler. Bir düşman helikopteri, Temmuz ayının başında bu silahları Pervari'ye taşıdı.

Çaldıran-Ağrı

Bir düşman mangası imha edildi

1 Temmuz günü Çaldıran'ın Şerefhan köyü yakınlarında ulusal kurtuluş ordumuza bağlı gerillalar, pusuya düşürdükleri 7 er ve astsubay rütbesindeki 1 komutandan oluşan düşman mangasını tümüyle imha ettiler. Öldürülen düşman askerlerinin silahları da gerillaların eline geçti.

Pusu eyleminin gerçekleştirildiği alanda köy korucuları olduğu halde, çarpışmada tümüyle pasif kaldılar.

ARGK'nin bu başarılı eylemi, Ağrı bölgesinde ulusal kurtuluş savaşımızın özellikle 1990 yılında olduğu sağlıklı gelişmenin ve varılan eylemsel sürekliliğin somut bir örneğidir.

Uludere

Hedriş'te dört korucu çete ölümle cezalandırıldı

Hedriş'e giden bir minübüs durduran gerillalar, aracın içindeki dört azılı çeteyi cezalandırdılar.

9 Temmuz günü gerçekleştirilen cezalandırma eylemi, Uludere'de başlatılan çeteciliği tümüyle kurutma hareketinin başarılı bir halkası olarak işlev gördü.

İntikam eyleminin gerçekleştirildiği Hedriş köyü, Uludere'nin Güney Kürdistan sınırına en yakın birkaç köyünden biridir. Hedriş, diğer Uludere köylerinin aksine Güyî aşiretine de mensup değildir. Ayrıca bu köy bitişiklerindeki Jirkî ağalarıyla sürekli bir çelişki içindedir.

Tümüyle yurtsever olan Hedriş'te, tüccarlık yapan yozlaşmış ve sömürgecilere uşaklık yapmaktan çekinmeyen bir grup bulunmaktadır. 1983'te Hedriş'ten

yurtseverler, altı kişilik bir sömürgeci birliği imha ettiler. Türk ordusu, bu eylemi gerekçe göstererek 1983 baharında Güney Kürdistan'ın bazı bölgelerini işgal etmişti. Daha sonra mücadeleimizle ilişkiye geçen Hedrişliler sürekli destek verdiler. Mücadele saflarına birçok savaşçıları katıldı. 1985 yazında **Mahsum Korkmaz** birliğiyle birlikte belli bir dönem Hedriş ve civarında üstlenmişti.

Lice

Bir çete yuvası dağıtıldı, bir ajan daha yargılanarak cezalandırıldı

11 Temmuz gecesi Lice'nin Zoxrim (Araklı) ve Hazro'nun Herkel köylerine, köy korucusu çetelere baskın düzenleyen ulusal kurtuluş gerillalarımız, dört çete ve Zoxrim köyünün eski muhtarı, ajan Fahri ve kendisi gibi ajan, oğlu Faik Nacar'ı yargılayarak ölümle cezalandırdılar. Köy korucularının cezalandırılmasını gizleyen sömürgeciler sadece Fahri ve Faik Nacar'ın ölüm haberini verdiler.

Kurşuna dizilen Fahri Nacar'ın halkımıza karşı suçları büyüktü ve bu suç tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Bu ajan daha 1987'de hain bir komplo sonucu hunharca katledilen **Alaaddin Zogurlu** isimli ARGK savaşçısının Diyarbakır'da yerinin açığa çıkarılması ihbarında yer almıştı. Bu olaydan sonra da ihanet pratiğini sürdüren hain, yine kendisi gibi ajan, Kulp'un Cixsê (Ağaçlı) nahiyesi muhtarı İbad'la birlikte, çevrede ajanlığı örgütüyor ve yurtseverleri yakalatıyordu.

Fahri Nacar'la birlikte cezalandırılan oğlu Faik Nacar ise babasının mesleğini ifa ediyor ve sömürgecilere uşaklıkta babasından daha azgın davranıyordu.

Çatak

Kato dağında büyük çarpışma

Çatak, Pervari ve Beytüşşebap üçgeninde yeralan, oldukça geniş bir alanı kapsayan, ortalama yüksekliği 3200 metre olan, stratejik önemdeki Katoyê Xêrkan (Alandas) dağında 2 Temmuz günü sömürgeci operasyon birlikleriyle, halk kurtuluş ordumuz ARGK'ye bağlı birlikler arasında başlayan çarpışmalar aralıklarla 4 Temmuz gününe kadar sürdü.

Araziye egemen olan ve hareket üstünlüğünü elinde tutan ARGK, bu çarpışmalarda kayıp vermezken, sömürgeciler ikisi subay, 11'i er olmak üzere 13 kayıp verdiler. Sömürgeciler kayıplarını gizlediler ve aynı gizlilik içinde ölü askerlerinin cesetlerini Van'a aktararak memleketlerine yolladılar. Daha önce de Kato'da çarpışmalar meydana gelmiş ve her çarpışmada zararlı çıkan taraf sömürgeciler olmuştu.

Sömürgeciler, Katoyê Xêrkan dağını, ARGK'nin temel bir üslenme ve eğitim alanı olarak görüyor ve bu nedenle de 1990 baharından başlamak üzere sürekli operasyon yapıyorlar.

Çilga ve Dibê'de başarılı gerilla pusuları

4-5 Temmuz gecesi Çoxsê ve

Çiçan (Çilga) köyleri arasında düşman askerlerini pusuya düşüren ulusal kurtuluş gerillalarımız, altısını öldürdüler. Öldürülen düşman askerlerinin cesetleri Van Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı.

6 Temmuz günü ise Dibê (Kamêran) köyü yakınlarında karakol askerleri ve bir grup çeteyi pusuya düşüren gerillalarımız, iki asker ve iki çeteyi öldürürken, iki askeri de yaraladılar.

Pazarcık

Bir yük treni imha edildi

Bölgede faaliyet yürüten ARGK gerillaları, Pazarcık-Gölbashi arasında Haydarlı istasyonu yakınlarında durdurdukları sömürgecilere ait bir yük trenini içindeki malzemelerle birlikte yakarak imha ettiler. Gerillaların dur uyarısına uymayarak treni hareket ettirmekte direnen makinist ölümle cezalandırılırken, yardımcısı da yaralandı.

Bu eylem, sadece 1990 yılı içinde Pazarcık bölgesinde düşmanın ekonomik hedeflerinden trenlerine karşı yapılan imha saldırılarının üçüncüsü oluyor. Bu eylem, sömürgecilerin Kürdistan'daki topyekûn varlığına yönelen saldırıların sadece bir parçası ve bir yönüdür.

Şemdinli

Boğazköy'de çarpışma: Beş düşman askeri öldürüldü

11 Temmuz günü ulusal kurtuluş güçlerimizle sömürgeci birlikler arasında meydana gelen çarpışmada bir üsteğmen, bir asteğmen ve üç er öldürülürken, üç asker de ağır yaralandı. Gerillaların kaybının olmadığı çarpışmanın pususu eylemi olup olmadığı henüz öğrenilemedi.

Herkî-Bêdav köyünde ARGK toplantısı

Herkî aşiretinin Bêdav köyünde toplantı yapan ve halkı koruculuğu terketmeye iknayı hedefleyen gerillalar suçlu gördükleri 12 korucuyu yargılamak üzere yanlarına aldılar.

Bölgedeki yurtseverlerden ve gerilla kaynaklarından öğrendiğimize göre, Şemdinli'de yoğun gerilla faaliyeti artarak sürüyor. Üç sınır bölgesi olan Şemdinli'de düşmanın tüm varlığı, askeri birlikleriyle sınırlı kalmış durumda. Kabile çelişkilerinden yararlanarak örgütlendirilen çetecilik hızlı bir inişe geçmiş durumda. Gerillalar hemen tüm köyle- re girebilmekteler. Hakkı Töre

gibi sömürgecilerce bol bol reklamı yapılan çete başları alanı terketmek zorunda kalmıştır. Korucular tümüyle pasif. Silah bıranalarının sayısı artıyor. 1990 yılında meydana gelen çarpışmaların tümü sömürgeci güçlerle oldu ve korucular bu çarpışmalarda herhangi bir rol oynayamadılar. Bölgeden ARGK birimlerine katılım çok fazla. Sömürgecilerin I-KDP artıklarını mücadelemize karşı silahlandırma politikası da ürün vermemiş durumda.

Bölgeden yurtseverler, Şemdinli'de gerilla faaliyetinin tam oturduğunu ve mevcut görünümüyle insiyatifin gerillaların elinde olduğunu ve Şemdinli'nin yarı kurtarılmış bir bölgeyi andırdığını söylediler.

Uludere

Hilal'de direniş kazandı

Haziran ayı içinde çıktıkları Keleş Mamê dağı yaylalarından indirilen Hilal köylüleri, direniş yolunu seçince sömürgeciler geri adım attılar. Hilal köylüleri, 11 Temmuz tarihinden itibaren tekrar yaylalara çıktılar. Fakat köylüler, 20 günlük gecikme yüzünden yüzlerce hayvanın telef olduğunu ve bunun da yoksul aileleri çökerttiğini söylediler.

Beytüşşebap

Sömürgeciler beş köyü haritadan sildiler

Daha önce boşaltılan dördü Jirkilere, biri de Silopi'den göçen Spertilere ait beş köy haritadan silindi. Tüm evleri yıkılan ve bahçeleri tahrip edilen bu beş köyden isimleri tespit edilenler, **Xinzorik, Kolkon, Zoravan ve Berspikî**.

Çukurca

Sömürgeciler köy boşaltmaya devam ediyor

Çukurca'da boşaltılan köylerin halkı, Çukurca ile Geman köyü arasındaki alanda çadırlarda toplanıyor. Bölgeden aldığımız haberlerde şimdiden 700 çadır oluşmuş bile. Bu görünümüyle bir çadır-kent meydana gelmiş.

Yine bölgeden aldığımız haberlerde, özellikle 9 Nisan 1990 kararnamelerinden sonra köylerin boşaltılması uygulamasına ağırlık verilmiştir. Boşaltılan köylerin evleri, tüm tarla ve bahçeleri tahrip ediliyor.

Hayvanları ve bahçelerinden yoksun, askeri kuşatma altındaki çadırlarda yaşamaya mahkum edilen halkımız, perişan bir

durumdadır.

Bölgeden yurtseverler, uygulamanın ibret verici olduğunu, duruma hemen müdahale edilmesi, uluslararası insan haklarından yana tüm kuruluşların haberdar edilmesi ve bir an önce bölgeye basın ve heyetlerin yollanması gerektiğini belirttiler.

Batman

Petrol-İş Sendikası'na polis baskını

11 Temmuz günü sendika binasını basan polisler, ortalığı dağıttılar, sendika arşivinde bulunan çoğu sendikal işlemlerle ilgili belgelere el koydular. Polisler, sendikada buldukları, yayıru serbest sol yayınları da yırttılar.

Baskın sırasında sendikada bulunan şube yönetim kurulu üyelerinden ve şubenin idari sekreteri **Hayrettin Özgen** ile diğer iki yönetim kurulu üyesi **Süleyman Aynırmak** ve **Bayram Bulut**'u gece saat 24.00'e kadar gözaltında tutan polisler, baskın gerekçesi olarak yasak yayın ihbarını gösterdiler. Polisler, aramadan boş döndüler. Sadece ortalığı dağıttılar.

İşçiler ve sendikacılar, Batman petrol işçileri arasında gelişen yurtsever bilinçlenmeye ve örgütlenmeye karşı gözdağı vermek amacıyla baskının gerçekleştirildiğini açıkladılar.

Diyarbakır-Bismil

Temmuz ayının ilk haftasında Diyarbakır E-Tipi Cezaevi'nden, Bismil E-Tipi Cezaevi'ne, PKK davasından tutuklu 37 devrimci-yurtsever savaş esiri sürgün edildi. Sürgün edilen savaş esirlerinden ismi gazetemize ulaştırılanlar şunlardır:

Selanik Öner (Kızıltepe eski SHP ilçe başkanı), **Remzi Çetinkaya**, **Emin Güngör**, **Hasan Anaç**, **Ahmet Ergin**, **Fevzi Gümüş**, **Çembelli Özer**, **Aydın Işıktaş**, **Ahmet Önen**, **Yusuf Yıldırım**, **Ekmek Al**, **Mehmet Tomaç**, **Zafer Bartur**, **Yahya Encu**, **Halil Berk**, **Hacı Kaya**, **Abdullah Tatar**, **Hasan Kankılıç**, **Mustafa Bayram**, **Hacı Çetinkaya**, **Abdulkadir İlhan**, **Hacı Kaydı**, **Şehmus Çelik**, **Mahammed Ramazan**, **Mahsum Kaya**, **Beşir Akay**, **Ahmet Ceylan**, **Osman Adat**, **Aydın Sözen**.

Sürgün edilen savaş esirleri, 2. koğuşta kalıyorlar. Sömürgecilerin bu gizli sürgünü, Diyarbakır cezaevini bir direniş ve devrimci-yurtsever eğitim merkezi olmaktan çıkarmaya yönelik. Sürgün haberini bildiren tutuklu yakınları, teslimiyetçilerin Diyarbakır'da toplanmak istendiğini ve cezaevine giden yabancılık heyetlerin karşısına sürekli olarak bir grup teslimiyetçinin çıkarıldığını söylediler.

Yeni sürgünlerle Bismil cezaevindeki savaş esirlerinin sayısı 100'e yaklaştı. Bismil cezaevi, son bir yıldır tüm cezaevi direnişlerinin içinde. Yeni takviyelerle bundan sonraki direnişlerde Bismil'den rakacak sesin çok daha güçlü olacağı muhakkak. Bismil cezaevindeki savaş esirlerinin varlığı, şehirdeki yurtsever-devrimci faaliyetlere de yansıyor.

Beşikçi davasında göstermelik karar

Sosyolog ve bilim adamı İsmail Beşikçi bir daha yargılandı. Bu defaki mahkeme toplatılan kitaplarından "Bir Aydın, Bir Örgüt ve Kürt Sorunu"ndan dolayıydı.

11 Temmuz 1990 günü İstanbul 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi salonunda tutuklu olarak yargılanan Beşikçi ile tutuksuz yargılanan, davaya ilişkin kitabı basan Melsa Yayınları sahibi ve kapatılan Halk Gerçeği gazetesi yazarlarından Metin Çiyayî yapılan duruşmaya çıkarıldılar.

Duruşmayı çok sayıda yerli-yabancı basın mensubu, yabancı diplomat ile dayanışmacı kalabalık bir halk grubu izledi. Mahkeme heyeti, içeri girenleri sayı sınırlaması getirdiğinden, mahkeme binası önünde yine gruplaşmalar oldu ve kitle Beşikçi ile dayanışma sloganları attı.

Duruşmanın başında Beşikçi, kendisine gönderilen iddianamenin bir kez daha okunmasını talep etti. Bu talep yerine getirildi. "Sanığın Kürt ve Kürdistan adlarının, Türk devleti tarafından tarihten silinmesinin amaçlandığı" düşüncesinden hareketle, "Yayın yoluyla bölücülük yaptığından dolayı TCK 142/3-6, 31 ve 40 maddeleri gereğince yargılanmasına" ilişkin iddianamenin okunmasından son-

ra Beşikçi'ye söz verildi.

İsmail Beşikçi özetle şöyle dedi: "Ben bu kitabımda bir Türk yazarını eleştirdim. Türk yazarları büyük bir çelişkiyi yaşamaktalar. Şöyle ki; bir yandan temel hak ve özgürlüklerden, demokrasiden bahsederlerken, öte yandan resmi ideolojiyi savunmaktadırlar. Oysa, resmi ideoloji, temel hak ve özgürlükler ile demokrasiyi boğmaktadır. Resmi ideoloji, özgürlüklerin gelişmesini engellemektedir. Bunun en somut örneğini ise Kürt konusundaki tavrı oluşturmaktadır. Resmi ideolojiye göre Türkiye'de Kürt yoktur. Ve bu yazarlar bu konuda resmi ideolojiden yana tavır almaktadırlar. Ben, bu çelişkiye dikkat çekiyorum. Somut örnekler vermek istiyorum. Billindiği gibi 10 Haziran günü Şırnak'ın Gêrê (Çevrimli) köyünde bir olay meydana geldi. 11 Haziran tarihinde ise devlet, bu olayı kendi denetimindeki iletişim araçlarıyla kamuoyuna duyurdu. 12 Haziran tarihli günlük gazetelerin hemen hepsinde köşe yazarları söz birliği etmişcesine olayın faili olarak gösterilen PKK'yi eleştirdiler. Hatta bu, eleştiri-den öte bir tutumdur. Fakat olay 13 Haziran günü açıklığa kavuşturuldu. Gêrê köyünde Kürt vatandaşının devlet güçleri tarafından katledildiği ortaya çıktı. Fakat bu yazarların hiçbirli, olay aydınlandıktan sonra yeni bir yazı yazmadılar. Bunlar, devletin Kürt halkına karşı işlediği soykırımı meşru görüyorlar. İşte ben, bu çifte standartı eleştiriyorum. Devlet, kadın ve çocukları öldürdüğü halde neden eleştirmiyorlar? Yazarlar, MİT'in bir elemanı gibi çalıştıkları sürece ne kendilerine ne de Türkiye'ye itibar kazandırırılar..."

Beşikçi'nin 55 sayfalık savunmasının bu özet bölümünün okunmasının ardından savunması alınan Melsa Yayınları sahibi Metin Çiyayî ise şunları söyledi: "Ben, Hoca'nın değerli fikirle-

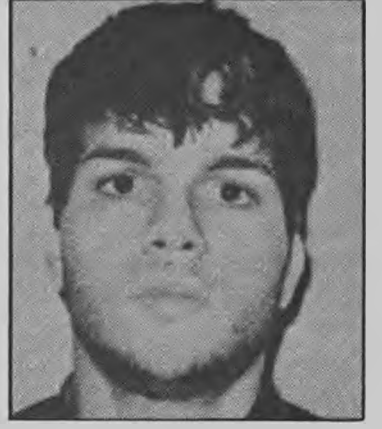
rinin bir belge niteliği taşıdığı inancıyla anılan kitabı yayınladım. Bugün ikinci kez aynı kitapla gelse yine yayınlardım. Bu düşünceler, resmi ideolojiye ve onun yandaşlarının görüşlerine alternatif olma özelliğini içermektedir. Okudum, araştırdım ve suç unsuruna rastlamadım. Bu görüşlere aynen katılıyorum."

Bu savunmalardan sonra Beşikçi'nin savunmanlarından Erkan Kaner, "Davaların birleştirilmesi ve alanliyetin sağlanması" Yusuf Serhat Bucak ise "tahliye" talebinde bulundu. Mahkeme heyeti, bu davadan İsmail Beşikçi'nin tutuksuz yargılanmasına karar verdi ve duruşmayı 12 Eylül 1990 tarihine erteledi.

Beşikçi, "Bir Aydın, Bir Örgüt ve Kürt Sorunu" isimli kitabında Türk aydın ve yazarı Aziz Nesin'i, onun kişiliğinde Türk aydınlarını ve Türkiye Yazarlar Sendikası'nı, Kürdistan sorunundaki şoven ve vurdumduymaz tavırları dolayısıyla eleştirmektedir. Beşikçi, Türk aydınlarının sadece resmi ideolojinin etkisinde olduklarını değil, aynı zamanda ırkçı Kemalist ideolojinin savunuculuğunu da yaptıklarını örnekleriyle göstermektedir.

Beşikçi, bu davadan tahliye edildiği halde, diğer iki davasından dolayı tutukluluğu devam etmektedir. Beşikçi'nin "Devletlerarası Sömürge Kürdistan" ve "Bilim-Resmi İdeoloji, Devlet-Demokrasi ve Kürt Sorunu" kitaplarından dolayı bir sonraki duruşması 25 Temmuz 1990 tarihinde olacak.

Sömürgeci-faşist mahkemenin bu göstermelik kararı, Beşikçi'ye gösterilen dayanışmayı ve sömürgeci mahkemenin teşhiri önüne geçmeye yöneliktir. Ancak sömürgeciler hesaplarında yanılıyorlar. Çünkü, Beşikçi kamuoyuna malolmuştur. Ve Kürdistan gerçekliğini merkezine koyan Beşikçi'nin görüşleri, en geniş kesimlere yayılmıştır bile. Zaman sömürgecilerin aleyhine işliyor.

DKP / SHB'nin iki savaşçısı İstanbul'da şehit düştü

PKK'nin de içinde bulunduğu Devrimci Birlik Platformu'nda yeralan DKP / SHB (Devrimci Komünist Partisi / Silahlı Halk Birlikleri) savaşçıları ile faşist polis ve özel timler arasında çıkan çatışmada iki savaşçı şehit düştü. 12 Temmuz akşamı İstanbul / Cihangir'de çıkan çatışma, beş saat devam etti.

Olay, bir ihbar üzerine savaşçıların kaldığı binayı kuşatan faşist polis ve özel timlerin "teslim ol" çağrılarına, evde bulunan savaşçıların direnişle karşılık verilmesi üzerine başladı. Evde bulunan tüm savaşçıları imha amacıyla binanın her tarafını kuşatan ve ateş hattına alan faşist düşman, SHB savaşçıları'nın kararlı direnişleri karşısında evi kurşun ve gözyaşartıcı bomba yağmuruna tuttu. Düşmanın "teslim ol" çağrıları, savaşçıların "Kahrolsun faşist diktatörlük", "Bizim silahlarımız susmayacak" sloganları eşliğinde büyük bir direnişle karşılandı. Sayı ve silah olarak kendilerinden kat kat üstün düşman güçlerine karşı beş saat boyunca yığılma direnen DKP / SHB savaşçılarından Gülay ARICI ve Alper ERSOY şehit düştü.

Olaydan birkaç gün sonra polisin ve özel timlerin kesin imha ya da "yakala ve öldür" mantığıyla hareket etmesi, Türk aydınları ve savaşçıları tarafından protesto edildi.

DKP / SHB'nin olayla ilgili bildirisini yayınlıyoruz:

"Türk ve Kürt halkının özgürlüğü için, işkenceden, baskı-

dan, açlıktan uzak, insanca, adilce, korkusuzca yaşayabileceğimiz demokratik bir Türkiye özgür bir Kürdistan için savaşan SİLAHLI HALK BİRLİKLERİ'nin iki genç yiğit savaşçısı ALPER ve GÜLAY yoldaşlar, sömürgeci faşist diktatörlüğün eli kanlı işkenceci polisleri ve MİT tarafından alçakça şehit edildiler.

Bu faşist diktatörlüğün yıkılması için, mücadele yöntemlerinden biri olan silahlı mücadeleyi uygulayan ve bu uğurda öncelikle işkenceci polis ve faşist subayları, işbirlikçileri, muhbirleri, halka ve devrimcilere zulüm eden devletin kapı köpeklerini cezalandırmayı, büyük patronların paralarına el koymayı, devrimci tutsakları cezaevlerinden kurtarmayı amaç edinen SİLAHLI HALK BİRLİKLERİ'ne 1989 yılında katılan GÜLAY ve ALPER yoldaşlar 12 Temmuz günü Türk ve Kürt halkının devrim mücadelesinin şehitlerine katıldılar.

SHB'li ALPER ve GÜLAY yoldaşlar hayatlarının en genç, civil civil döneminde halkımıza en derin acıları çektiren bu diktatörlüğe teslim olmak yerine, onurlu bir yolu seçtiler: SAVAŞARAK ÖLÜME KOŞTULARAR:

ALPER ve GÜLAY yoldaşların yiğitlikleri, halklarımıza mücadeleyi ve direnmeyi öğretiyor, öğretecek. Işıklı anıları mücadelemizi aydınlatıyor ve akan kanlarının hesabını soracağımıza and içiyoruz."

Yeni Halk Gerçeği Gazetesi Basılamadı

BİR-Basın Yayın Ticaret tarafından İstanbul'da çıkarılan Yeni Halk Gerçeği gazetesini, "imtiyaz hakkı bulunmadığı" gerekçesiyle matbaalar basmadı.

12 Temmuz 1990 günü BİR-Basın Yayın Ticaret sahibi İzzet Aslanbay tarafından İstanbul Valiliği'ne yapılan başvuruya tüzeli kişilik kazanan Yeni Halk Gerçeği gazetesinin imtiyaz belgesi başvurusu ise, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Basın Bürosu'nca basın tarihinde ilk olarak İçişleri Bakanlığı'ndan "yayınlanması için izin alınmasından sonra verileceği" gerekçesiyle geri çevrildi.

İlıcak Matbaası sahibi Nafiz İlıcak, 13.7.1990 tarihinde matbaaya getirilen Yeni Halk Gerçeği gazetesinin montajları üzerinde Kürdistan'a ilişkin tüm haberleri siyah bantla kapattıktan sonra istediği "imtiyaz belgesinin" gelmemesi üzerine, Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şubesi'ni arayarak bilgi istedi. Orada bulunan Osman adlı polisin gazetesinin bu haliyle basılmaması gerektiğini belirtmesi üzerine, matbaa

sahibi Nafiz İlıcak da gazeteyi basmayacaklarını belirtti.

Gazetenin basımının bu tarzda engellenmesi üzerine Yeni Halk Gerçeği gazetesinden yapılan açıklamada, "Bugün bir basın cinayeti işlenmiştir" denildi. Matbaa yetkilisinden ısrarla yasaların uygulanmasını, sansürden geçen gazetenin basılmasını talep ettiklerini belirten Yeni Halk Gerçeği gazetesinin Genel Yayın Danışmanı Günay Aslan, "Gazetenin Türkiye'deki anlamı değişmiştir. Günlük basının büyük bir kısmı resmi bülten, diğer bir kısmı ise metalaştırdığı kadın cinsiyetinin satışına yönelik pazarlama bülteni haline getirilmiştir. Gerçek habercilik keyfi bir biçimde yasaklanmıştır. Kanun hakimiyeti lağvedilmiştir" dedi.

Yasal haklarını kullanmak için sonuna kadar direteceklerini açıklayan Aslan, "Türkiye insanının layık olduğu olgun, demokratik ve objektif bir gazeteyi kamuoyuna en kısa vadede sunacağımız inancındayız" diyerek çalışmalarını aksatmadan sürdüreceğini belirtti.

Güneydoğu Anadolu'nun "Kunta-Kinte"leri

Doğu ve Güneydoğu'daki kimselikten yararlanan ve... Kilitlere... Toplatılır. Adını Yusuf ölümlerini süzleyen biri, on gün önce batmamış... dikti. Hattı...

Kürdistan gençliği sömürgecilere yaptığını ödettirecektir!

Yıllardır halkımız üzerinde uygulanan sürgün, göç ettirme politikasını son kararnameleleriyle yasallaştıran faşist Türk devleti, buna paralel olarak da Kürdistan'daki geçim standartlarını sıfıra indirmiştir. Açlıkla yüzyüze bırakılan yoksul halkımız, Avrupa'da ve Türkiye metropollerinde ucuz iş gücü olarak piyasaya su-

nulmaktadır.

Kürdistan'ın hemen her alanında özellikle Dersim, Bingöl ve Maraş'ta geliştirilen asimilasyon politikası ile genç kesimi kimliğinden uzaklaştırıp yoz yaşama itmek için yoğun çaba harcamaktadır.

Yılanın başı küçükken ezilir mantığıyla yola çıkan TC, Serhiildanlarda en ön saflarda zafer işaretleriyle yürüten çocukları pan-

zerlerle ezip geçecek kadar savaş kuralızsız yürütmektedir.

Çocukların Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini desteklemesinden korkan TC, bu korkusunu gizleme gereği duymakta, insan simsarları aracılığıyla Kürt çocuklarını Türkiye metropollerinde köle gibi satışa çıkarmaktadır.

Serîhildan'la dayanışma gecesi

Frauenfeld-İsviçre: 23 Haziran günü Serîhildan'la dayanışma gecesi düzenlendi. Geceye 300'ün üzerinde yurtsever katıldı. Hunerkom müzik grubu, Zürih, Basel ve St. Gallen folklor ekipleri ilgi ve beğeniyle izlendiler. 40 civarında İsviçreli demokrat da dayanışma amacıyla geceye katıldı.

Coşkulu geçen gece APO hate Hilvanê halayıyla sonuçlandı.

YXK, "14 Temmuz Futbol Turnuvası"nı başlatıyor

İsviçre: Turnuva 22 Haziran günü başlayacak. YXK'ye bağlı 13 futbol takımı turnuvaya katılıyor. Turnuvaya katılacak takımlar şunlardır: Serîhildan (Zürih), Serkeftin (Luzern), Amed (Zug), Cizre (Frauenfeld), Bagok (Uri), Botan (Basel), Gabar (Lozan), Herekol (Arau), Egîd (Bern), Hogir (La chaux-de-fonds), Serhedan (Fribourg), Dicle (St. Gallen) ve Ferad (Sion).

Kürdistan'ı tanıtma gecesi

Gröningen-Hollanda: 26 Haziran günü İnsan Hakları Derneği ve ERNK taraftarları ortaklaşa bir gece düzenlediler. 50'nin üzerinde Hollandalı demokrat ve ilerici katılım sağladı. Gecede, Kürdistan ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi üzerine davetlilere bilgiler verildi. Ayrıca Kürdistan'a ilişkin bir video filmi gösterildi, Kürt folklor ve müziği tanıtıldı.

Paris-Fransa / 1 Temmuz günü Paris'te Xirabê Kevir'de üç yoldaşıyla birlikte ölümsüz kahramanlar kervanına katılan **Halil TUNÇ (Bozan)** yoldaşı unutulmaz kılmanın ve yaşatmanın gereği olarak bir anma gecesi yapıldı.

Bozan yoldaş, Kürdistan'daki kızgın savaş cephesine gitmeden önce Fransa alanında faaliyetlerde bulunmuş ve özellikle ERNK örgütlerinden YXK'nin inşası çalışmalarına büyük katkılar sunmuştu. Dolayısıyla Fransa alanında yaşayan yurtseverler tarafından tanınan ve saygınlık kazanan bir devrimciydi.

YXK Fransa Örgütü'nün organize ettiği anma gecesine yaklaşık 900 yurtsever katıldı. Gecede **Bozan** yoldaşın kişiliği, yaşamı anlatıldı. Paris kültür gurubu, müzik ve folklor gösterileriyle anma gecesi programında yer aldı.

Paris-Fransa / 9 Haziran günü SOS-Rasizm Örgütü, Fransız devletinin yabancı düşmanlığı politikasını teşhir etmek için bir yürüyüş düzenledi. Yürüyüşe dayanışmacı olarak katılan ERNK'li yurtseverler cephe bayrakları ve ERNK pankartları altında yürüyüş kortejinde yer aldılar. Yürüyüş boyunca kültürel gösteriler de yaptılar.

Bollnäs-İsveç / 28 Haziran günü Bollnäs'te Norrlandspostens yabancı göçmenler kampının açılışı yapıldı. Kampta bulunan 118 göçmenin çoğunluğunu Kürdistanlılar ve Lübnanlılar oluşturmaktadır. Kampın açılış törenine davetli olan Bollnäs-Kürdistanlılar Derneği, davete müzik ve folklor ekibiyle katıldı.

Berxwedan muhabirinin, El Salvador kurtuluşu için savaşan FMLN / FDR örgütünün Londra temsilcisi Victor AMAYA ile yapmış olduğu kısa röportajı yayınlıyoruz:

Berxwedan muhabiri: FLMN / FDR'nin bileşimi, siyasal gücü nedir?

Victor AMAYA: FLMN, beş marksist örgütten oluşan merkezi bir güçtür. FDR ise, FLMN'nin halk cephesidir; halkın siyasal gücüdür. Bu cephede ülkedeki tüm sınıf ve tabakalardan insanlar vardır. İşçiler, köylüler, aydınlar, öğrenciler bunlara örnek gösterilebilir. Temel mücadele biçimi silahlı mücadele ve gerilla savaşıdır. Silahlı mücadeleye 1980'den sonra başlanmıştır.

Berxwedan muhabiri: Mücadeleniz şu anda hangi aşamada bulunuyor? Gerilla gücünüzün düzeyi nedir?

Victor AMAYA: Gerilla savaşını kırsal alanda başladı. Gerilla şehirlere kaydırılarak halk milisleri yaratıldı. Böylece halk savaşını yaratmak için örgütsel inşaa hızla geliştirildi. Halen ülkenin dörtte biri denetim altındadır. Fakat ilan edilen kurtarılmış alan yoktur.

1989 Kasım ayından bu yana yapılan saldırılarda gerillalarımız, cumhurbaşkanlığı sarayına ve bazı kentlere kadar girerek denetimi sağlamaya çalıştı. Hatta birçok cezaevinde güvenliği korumayla görevli oligarşi güçleri esir alındı.

Bunun yanında El Salvador hükümeti yeni önlemler almak-

tadır. Askeri gücünün çoğunu başkente yığarak gelişmelerin önüne geçmek istiyor.

Şu anda 10 binleri aşan gerilla gücümüz var. Ayrıca silahlı gerilla gücünün yanı sıra 10 binlerce halk milisi ve özel eğitimden geçirilmiş illegal faaliyet yürüten güçlerimiz var.

Berxwedan muhabiri: El Salvador hükümetine maddi ve manevi destek sağlayan güçler hangileridir?

Victor AMAYA: ABD son 10 yılda dört trilyon dolar yardım yaptı. Bu yardım, günde ortalama bir milyon İngiliz Sterlini ediyor. ABD daha önceleri bu yardımı Guatemala vasıtasıyla açıktan yapıyordu. Daha sonra, bilindiği gibi; Sovyetler'de Gorbaçov'un başa gelmesiyle "emperyalizm ile barış içinde bir arada yaşama" tezinin stratejik düzeyde uygulamaya konulması, bu politikanın etkisiyle yeni oluşumların ortaya çıkması ve sosyalist sistem içinde perestroika (yeniden yapılanma) ve glasnost (açıklık) politikalarının bir sonucu olarak oluşan siyasal gelişmelerin etkileri, ABD yardımlarının başka yollardan el değiştirmesine yol açtı. Bu sefer devreye İsrail girdi. Şimdi İsrail üzerinden ekonomik, teknik, askeri ve askeri eleman yardımı vb. açıktan yapılmaktadır. Guate-

mala üzerinden yapılan yardımlar, daha J. Carter döneminde ele alınmış ve insan haklarının çiğnendiği gerekçesiyle bu yardımlara son verilmişti.

Berxwedan muhabiri: Ege-

men güçler siyaset alanında sıkıştıkça bazı yeni yöntemlere başvururlar. Bunların başında devrimci gücün karşısına yeni güçler ortaya çıkararak reformist taleplerle kitlenin önünde engel teşkil etmek isterler.

FLMN / FDR devrimci cephesine karşı buna benzer yöntemler geliştirildi mi? Sizde durum nasıldır?

Victor AMAYA: El Salvador hükümeti de emperyalizmin deney ve tecrüberinden yararlanıyor. Bunun için hristiyan demokratların devreye sokulmasıyla daha önce denenmiş ve artık bayatlamış bazı reformist

talepler öne sürülüyor. Ekonomide reform, toprak reformu ve kooperatifleşmelerle mücadelenin önünde engel yaratılmak istendi. Fakat bu yöntemler daha önce Vietnam'da denendiği ve

Victor AMAYA: Daha ilk çıkışta varolan bazı ideolojik-teorik hatalar ve daha çok da son siyasal gelişmelerin yol açtığı Doğu-Batı arasındaki politikaların etkisiyle sosyalist ülkelerde başgösteren yanlışlıklar araştırılarak, örgütümüz içinde sağlam adımlar atılması ve eleştirisel bir yaklaşım temelinde yeni bir çıkış için dönüşüm sağlanmıştır.

Berxwedan muhabiri: Ulusal kurtuluş hareketleri ve demokratik güçlerle olan ilişkilerinizi nasıl ve hangi yöntemlerle geliştiriyorsunuz?

Victor AMAYA: Son olarak yapılan ideolojik ve politik düzeltmelerle birlikte ulusal ve demokratik güçlerle ilişki ve devrimci ittifaklar geliştirmek için Asya, Afrika, Amerika ve Avrupa'ya temsilciler gönderildi. Geliştirilen ilişkilerde, devrimci destek arayışları ve düşmanı teşhir etme amaçlanmıştır.

Berxwedan muhabiri: Son olarak El Salvador halkı ve öncüsü FLMN / FDR adına Kürdistan halkını ve öncüsüne iletme isteğiniz bir mesaj var mı?

Victor AMAYA: Dünyadaki gelişmeler ne olursa olsun; ezilen, sömürülen ve hele hele sömürge durumunda olan halklar, kendi bağımsızlıklarını kazanmak için düşman güçlere karşı her türlü mücadele yollarını kullanarak, meşru davalarını yükselteceklerdir. Kürdistan halkı da, çağın karanlığında bırakılmak istenen bir halktır. Mücadelesinin zorluklarını anlıyoruz. Fakat kendi öncüsünü ve mücadeleye araçlarını yarattığı için zafere gideceğine inanıyoruz. Ona bu mücadelede başarılar diliyoruz.

Helsinki İzleme Komitesi Haziran Raporu

Kürt ayrılıkçıları (PKK-Kürt İşçi Partisi), 1984'de Türkiye'nin Güneydoğusu'nda gerilla savaşı başlatmıştır. Bu tarihten günümüze kadar ölü sayısı 2000'in üzerinde.

Çatışmalar, 1990 yılının bahar aylarında da devam etti. Mayıs ayının ilk üç haftasında 60 insan öldü. Söylenenlere göre 37'si PKK'lidir. Fakat bu sefer değişik taktikler eklendi: Gösteriler, dükkan kapatma, yürüyüş, taş atmalar. Bu, "Kürt İntifadası" olarak belirlenmiştir.

15 Mart 1990'da öldürülen Nusaybin yerel meclis üyesinin oğlu Kamuran Dündar'ın mezarlığında güvenlik güçleriyle kitleler karşı karşıya gelmiş, güvenlik güçleri taşlanmış ve sloganlar atılmıştır. Örneğin; "Yaşasın Kürdistan", "Kahrolsun Türk Devleti" gibi. Güvenlik güçlerinin halka yönelik açtığı ateş sonucunda Şemsettin Çiftçi öldürülmüş, üç-yüz kişi gözaltına alınmıştır.

19 Mart'ta Cizre'de Kürtler yürüyüş yaparak güvenlik güçlerinin Nusaybin'deki eylemlerini protesto etmiş, aynı amaçla dükkanları kapatıp genel greve gitmişlerdir. 20 Mart'ta güvenlik güçleri, yürüyüş yapmak isteyen halka ateş açmış; dört kişi öldürülmüş, dokuz kişi yaralanmış, 68 kişi gözaltına alınmıştır.

21 Mart'ta Diyarbakır Üniversitesi Öğrencisi Zekiye Alkan, "Kürt halkı üzerindeki zulmü" protesto amacıyla kendisini yakmıştır. Aynı zamanda binlerce üniversiteli Kürt genci, Kürt yeni yılı Newroz'u kutlamak amacıyla gösteriler yapmışlardır.

26 Mart'ta Cizre, İdil ve Silopi'de dükkanlar ve işyerleri hala kapalıydı; yörede yaşayanlar, böylece "devlet terörizmine" karşı sessiz protesto yapıyorlardı. Ertesi gün yükseköğretim öğrencileri, protesto yürüyüşü başlattılar. Güvenlik güçlerinin "dağılmaları" çağrısına uymayıp, sokaklarda araba lastiklerini ateşe verecek güvenlik güçlerini taşlamaya başladılar. Başkaldırıları, şehrin diğer bölümlerine de yayıldı. Burada güvenlik güçleri dört kişiyi öldürüp dokuz kişiyi yaraladılar. Polis, o dönemde 138 kişiyi gözaltına almış ve bunlardan 78'i, 28 Mart'ta Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından tutuklanmıştır.

21 Mayıs'ta 155 Kürt hakkında yürüyüşe katılmak, bölücü propaganda yapmak, illegal faaliyetlerde bulunmak ve devlet mallarına zarar vermek suçlamasıyla savcılar tarafından 10 yıl ceza istendi.

Nusaybin ve Cizre olaylarından sonra Diyarbakır, Silvan, Batman ve Tunceli'de bakkallar protesto amacıyla dükkanlarının kepenklerini indirdiler. Devlet, bölgedeki güçlerini takviye ederek şehirlerin giriş-çıkışlarını kapattı ve sadece devlet yetkilileri ile yörede yaşayanlara izin verdi. Güvenlik güçleri askerî çabalarını yoğunlaştırdılar; 7 Nisan'da 21 PKK savaşçısını öldürüp, 15'ini yakaladılar.

Son ortaya çıkan olaylarda PKK'ye daha büyük boyutta destek vardır. Veya devletten yana destek verenler çok azdır. Bu ya-

kın zamanlarda, Türkiye'nin Güneydoğusu'nda yaşayanların çoğunluğu Helsinki heyetine, "PKK'ye destek çok büyüktür" diyorlardı. Bir avukatın dediğine göre gruba destek, bölgeden bölgeye değişmektedir. Bazı bölgelerde herkes PKK'yi destekliyor, bazı yerlerde ise %65'in altında bir desteğe sahip.

Türk devletinin eylemleri

Devlet, PKK'ye karşı askeri eylemlerle cevap veriyor. Köylülere, PKK'ye karşı savaşmalarını, aksi halde evlerini yıkıp, köyleri boşaltarak göçertmeyi dayatmaktadır. Öldürmeler, gözaltına almalar, işkence yapmalar ve hapsedmeler Güneydoğu'daki Kürtler'i tedirgin etmektedir.

Askeri operasyonlar, Türk devletinin askerleri, polis, jandarma ve "özel operasyon timleri" tarafından yapılmaktadır...

Devlet güvenlik güçleri, bazen halkın deyimiyle PKK ile ilişkisi olmayanları, "terörist" diye öldürüyor.

- Güvenlik güçleri, 18-29 Temmuz 1989'da Bünyamin Orhan, Sabri Orhan ve Şehmus Orhan'ı PKK'li diye öldürüp götürmüşlerdir. Diğer köylülere göre ise bunlar, tamamen suçsuz insanlardır.

- 1989 Eylül ayının ortalarında devlet güçleri, Mardin'e bağlı Silopi kazasında "terörist" diye dokuz kişiyi öldürmüşlerdir. 500 kişi, öldürülen dokuz kişiden altısının hiç de PKK üyeleri olmadığını söyleyerek bir yürüyüşle bunu protesto etmişlerdir. Yürüyüşte 80 kişi gözaltına alınmış, bunlardan beşi dövülmüştür.

- İstanbul İnsan Hakları Derneği'nin yayınladığı raporda 12 Eylül'de Siirt/Bangir'de olan bir olay yazılmaktadır: Askerler, hayvanlarını sulamaya götürülen iki çobanın yanına geldiler. Çobanların sırtüstü yere yatmalarını emrettiler. Daha sonra askerler, adı Zahit olan çobanın kafasına öldürücü bir tarzda ateş ettiler. Raporda, güvenlik güçleri tarafından uygulanan bu gaddarlığa birkaç belirleme getirilmektedir.

- Azad K. 35 yaşında. Evli. Yaşları 1-15 arasında yedi çocuk sahibi. Şırnak'a bağlı Kelleh köyü, Siirt'ten arabayla üç saatlik bir yol. Nisan 1990 tarihinde, askerler Kelleh köyüne gidip köy muhtarından 15 köy korucusu istemiş. Muhtar, köylülerin bunu kabul edemeyeceğini, PKK ile karşı karşıya gelmek istemediklerini söylemiş. Askerler, bunun üzerine köyü iki gün içinde boşaltmalarını söylemişler. Ancak askerler, 15 Nisan'da yine gelip köyün hemen boşaltılmasını istemiş ve köylülere saldırmışlar. Sayın K.'yı döven Kemal Çavuş, "köyü terkedin, yoksa ben yakarım" demiş. Köylüler köyü terketmişlerdir.

Bazı köylüler, askerlerin ne yaptığını öğrenmek için geri dönmüşler. Gördükleri manzara: Tüm hayvanları öldürülmüş, tüm yiyecek eşyaları götürülmüş; evlerin kapıları ve camları kırılmış ve tüm eşyaları parçalanmıştır. Bir tek buğday tanesi bile bırakılmamıştır.

Köylüler, kendilerini yaşatabilmek için götürebildiklerini götürüp satmışlar.

Bunların bazıları Siirt'te çadırlarda yaşamaktadır. Diğerleri ise, Güneydoğu'nun başka bölgelerinde kalmaktadır. Sayın K. ise yakın köyde yaşayan akrabalarının yanında kalmaktadır.

Türk büyükelçisine İsveçli parlamentlerden cevap

Sömürgeci-faşist Türk devletinin İsveç Büyükelçisi Erdil K. Akay, PKK ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı düşmanlığını, İsveç Parlamentosu'ndaki tartışmalara müdahale etme ve yönlendirmeye çalışma küstahlığına kadar götürüyor. İsveçli Parlamentar Berith Eriksson'a PKK'ye küfürlerle dolu bir mektup ve bizlerin çok iyi bildiği bir "broşür" gönderiyor.

Bunun karşısında elbette hak ettiği yanıtı almakta gecikmiyor. İsveçli Parlamentar Berith Eriksson'un TC'nin İsveç büyükelçisine verdiği yanıtı yayınlıyoruz:

Posta yoluyla renkli fotoğraflarla dolu bir albüm aldım. Gönderen, Türkiye'nin Stockholm'deki büyükelçisiydi. Büyükelçinin amacı, bana miller uzunluğundaki deniz kenarlarını, tarihi yerleri ve alış-veriş yerlerini göstererek beni Türkiye'ye turist olarak çekmek değildi.

Resimler; yanmış cesetler, kurşunlanmış kafalar, yan yana dizilmiş kadın, erkek ve çocukların cesetlerinden görüntülerdi. Çocukları görüntüleyen fotoğraflarda, kalçası parçalanmış çocuklar vardı. Biri yatağında uzanmış dalmış gözleriyle sanki uyuyordu. Bir başkası, annesinin cesedinin yanında uzanıyordu. Cesetlerin ortak bir yanı vardı. Hepsî Kürt'tüler. Cesetler, onların kimlerin öldürdüğünü anlatamıyordu. Fakat bu insanların yaşarken Kürt olduğunu bile kabul etmeyen, onların dilini bile konuşmalarına izin vermeyen Türk rejimi, şimdi kalkmış bu insanların sözcüsü kesiliyor.

Albümün başına başlık olarak, "Bunlar PKK'nin cinayetleridir" diye yazılmış.

Kesin olan bir şey vardı: Bu insanlar ölüydü ve hiç şüphesiz öldürülmüşlerdi. Sorun; kim veya kimler tarafından?

Bir tarafta Türk rejimi, diğer tarafta PKK. Böyle bir durumda taraflardan birinin verdiği bilgiye dayanarak sonuca ulaşmak delilik olur.

Biz en başta albümü gönderenden başlayalım: Türk rejimi ve onun inanırlılığı.

Türkiye'nin işgali altındaki Kuzey Kürdistan'da 15-20 milyon Kürt yaşıyor. Fakat Türk rejimi, onların varlığını bile kabul etmiyor. Hatta Türkiye'de Kürtçe konuşmak bile suçtur, cezalandırılıyor.

Türk rejimi vahşidir ve pratikte askerler tarafından yönetiliyor. Zaman zaman askerler darbe ile iktidara gelirler. 1960, 1971 ve 1980 darbeleri buna örnektir.

Bugün cezaevlerinde binlerce tutuklu bulunmakta ve insanlık dışı koşullarda yaşamaktadır. Cezaevlerinde ve polis karakollarında işkencenin günlük yaşam haline geldiğini, Uluslararası Af Örgütü gibi kuruluşların raporlarından yıllardır okumaktayız.

Türk rejiminin, işgali altında tuttuğu Kürdistan'daki politikası, her geçen gün sertleşiyor. En son 10 Nisan tarihinde Kuzey Kürdistan'da savaş kanunları yürürlüğe girdi. Bu kanunlarla bölge valisine başta şu yetkiler verildi:

- Tüm grev ve lokavtları yasaklama,

- Köyleri ve yerleşim alanlarını boşaltma,

- Şüpheli kişileri hemen sürgün etme,

- Örgütten ayrılan ve rejimle işbirliği yapanların cezalarını azaltma, onları koruma ve parayla ödüllendirme,

- Buna karşın Kürt eylemcilere verilecek cezaları iki katına çıkarma,

- Basın-yayın kuruluşlarına sansür uygulama.

Türk rejimi, Kürt gerillalarına karşı savaşmak için, Kürtler'den oluşan "Köy Korucuları" adı altında yarı-askeri birlikler kurmuştur. Bunlar, kısmen hükümet yanlısı aşiretlerden, kısmen de tehdit altında silah alan köylülerden oluşmaktadır. Bu Kürtler, Kuzey Kürdistan'ı Türk işgalinden kurtarmak ve özgürleştirmek için mücadele eden başka Kürtler'i öldürmek için rejimden maaş ve silah alıyorlar.

Yıllardan bu yana Kuzey Kürdistan'da bir gerilla savaşı sürmektedir. Gerilla, PKK önderliğinde silahlı gruplar halinde faaliyetlerini sürdürüyor. Hedefi, Türk askerlerinin ve kışlalarının yanı sıra hükümet yanlısı milislerdir. Türk ordusunun büyük bir kısmı, işgalini sürdürebilmek için gerillaya karşı savaşmak üzere Kuzey Kürdistan'da bulundurulmaktadır.

Savaş kurbanları, sadece yaşanan taraflardan olmamakta, siviller arasından da olmaktadır. Türk rejimi, kendi "Köy Korucuları"nu sivil olarak görmektedir. Buna karşın PKK, onları sivil görmüyor, tersine köy korucularının ve ajanların cezalandırılmasını yayınları yoluyla üstleniyor. Fakat taraflardan hiçbirini kadınların ve çocukların öldürülmelerini kabul etmiyorlar.

O zaman tarafsız kaynaklara dönelim: Türkiye'de halen objektif yazabilen gazeteciler -ki bu doğruların bedeli yargılanma, hapis cezaları (yazanlar ve yazı işleri müdürleri için) olmasına rağmen- bulunmaktadır. Bir kısım cinayetlerin arkasında Türk askerlerinin bulunduğu açığa çıkmış olup gazetelerde yayınlan-

mıştır. Bir keresinde köy korucuları, köylerinin etrafında gezinen ve üzerlerinde Kürt elbiseleri bulunan silahlı kişilere ateş açmışlardı. Bunlardan birkaçı öldürülmüştü. Yaptıklarını övünçle askerlere göstermek için köy korucuları orduya haber verdi. Ordunun gelip öldürülenleri kontrol etmesiyle, ölenlerin PKK'li olmadıkları, Türk askeri oldukları ortaya çıktı. Basına sızan bu olay da göstermektedir ki, Türk askerleri PKK'yi karalamak için giysileri giyerek bazı eylemler yapmaktadır. Askerlerden farklı olarak evlerinde silahlarıyla kalan köy korucularının askerler gibi, yattıkları yerden başka cephane depoları bulunmamaktadır. Gerilla ile girilen bir çarpışmada evine düşen bir bomba veya roketin patlamasıyla, evde bulunan cephanelik de patlamakta, böylece hem köy korucusunun evi hem de çevre evlerden bazıları havaya uçmaktadır.

Askerler tarafından "gerilla" diye öldürülenlerden birçoğu sivil köylü çıkmıştır. Öldürülenlerin yakınlarının şikayetleriyle, mecliste bu olayları araştırmak üzere gruplar oluşturulmuştur. Milletvekilleri, birçok kez askerlerin vahşiliklerini mecliste tartışmaya getirmişlerdir. Ayrıca bazen yöre halkı arasındaki çelişkilerden dolayı bazılarının öldürüldüğü ve suçluların, kendilerini izlemek için suçu gerillanın üzerine attıkları açığa çıkmıştır. "Öldürme hakları" olan köy korucuları, kendi kişisel düşmanlarını öldürüp PKK'ye yüklemektedirler.

Burada önemli olan nokta şudur: Bir işgalci güç -ki devlet terörünü işgal altındaki topraklarda estiriyor- şimdi bazı Kürtler'in ölülerine "sahip çıkıp" tim-sah gözyaşları dökerek, kendini barış güvericini diye pazara sürüyor.

Rejim, şimdi de idamları gerçekleştirilmeyi düşünüyor.

Türk büyükelçisinin kanlı resimlerle rejimin suçsuzluğunu kanıtlamaya çalışması, beni ikna edemez, buna inandıramaz.

Fransız parlamentosunda Kürdistan sorunu

Temmuz ayı başlarında Fransız Ulusal Meclisi'nde Komünist Parti milletvekili Théo Vial-Massat, dışişleri bakanlığının dikkatini Kürdistan'daki durum üzerine çekmek ve Türk devletine karşı Fransız Hükümeti'nin yaptırımlarda bulunması için aşağıdaki soru önergesini vermiştir:

"- 10 Nisan'dan itibaren Kürt halkına karşı Ankara Hükümeti'nin başlattığı kaba baskıya ve bu tarihten itibaren T. Kürdistan'nda uygulamaya sokulan sıkıyönetime Fransa tavırsız kalmamalı.

- Fransa, halk ayaklanmalarına sahne olan bölgede, Türkiye ordusunun görülmemiş eşsiz bir vahşetle ayaklanmayı bastırması çabası karşısında sessiz kalmakla, şiddeti cezalandıramaz.

- Özal Hükümeti'nin almış olduğu kararların kınanması gerekirdi, çünkü bu kararlar yüzlerce Kürdün ölmesine, sayısız tutuklamalara meydan verdi.

- Fransa, olaylara ilişkin olarak, tüm basının maruz kaldığı sansürü, Kürdistan'ı koyu karanlığa boğan bu faşist emri mahkum etmeli.

- Paris, Türk Hükümeti'nin Kürt halkına karşı sürdürdüğü bu savaş sonuclandırma göreviyle hareket etmelidir ki, Türk Hükümeti Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını tanınsın.

Bunun için Fransa, Ankara'ya silah vermeyi durdurmalı, Birleşmiş Milletler ve Avrupa kurumları nezdinde TC'nin kınanmasını ve Kürdistan'a uluslararası gözlemcilerin gönderilmesini sağlamalı."

Önerge sahibi milletvekili Théo Vial-Massat, Fransa dışişleri bakanına bu önerge doğrultusunda harekete geçip geçmeyeceğini de ayrıca sordu.

“Partimiz, ulusların haklarının gerçek platformunu geliştirecek güçtedir...”

Değerli Arkadaş,

Kopenhag'tan gönderdiğiniz kartı, görüşmede sizden ayrıldıktan hemen sonra aldım. Bu da bir taktik, hep böyle yapıyorlar. Önceden bilgimiz olmasın ve yeterince hazırlıklı olmayalım diye, mektup ve benzeri şeyleri hep zamanı geçtikten sonra veriyorlar.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı-AGİK adı verilen platformun bir ay süren Kopenhag toplantıları, nihayet sona erdi. Ve sona erdiği gün de ilk meyvesini verdi: Türkiye’de Halk Gerçeği ve 2000’e Doğru adlı haftalık dergiler süresiz, bir mathaa ise on günlüğüne kapatıldı. Bu kapatma işlemi ile AGİK toplantıları arasında dolaysız bir bağlantı olduğundan hiç kuşku duyulabilir mi? Bu eşzamanlılık kesinlikle bir rastlantı değildir. Türkiye’de 28 Mart darbesi çerçevesinde bu gazeteleri kapatma kararı epeyce önceden alınmıştı, yani son sayıları nedeniyle bu karar ortaya çıkmadı, fakat AGİK toplantıları dikkate alınarak uygulanması bir süre, toplantıların sonuna kadar ertelendi. Türkiye’deki özel savaş rejimi, toplantının sonuçlarından da aldığı cesaretle kararını uygulamaya koydu. Burada iki sonuç önemlidir: Birincisi, toplantının niteliği ve sonuçlarının Türkiye’deki faşist-sömürgeci rejime ne denli cesaret verdiğidir. Diğeri ise, Türk rejiminin, çeşitli profe-

sörlerinden oluşan özel timden Kürdistan’daki katliamlara kadar, bu toplantılar için ne kadar çok yönlü hazırlandığıdır.

Eğer yanlış bilmiyorsam, AGİK, “Yeni Avrupa” denerek oluşturulmaya çalışılan düzenin temellerinin yaratıcısı oluyor. Kendisine sosyalist ve kapitalist diyen bütün Avrupa devletleri içinde yer alıyor. Peki bu düzenin gerçek içeriği nedir? Bugün dünya kamuoyuna iki şey pompalanıyor. Birisi, hemen hemen her altı ayda bir yapılan Sovyet-Amerikan zirveleri ve bunun dünyaya barış getirdiği çılgınlardır. Ne garip, dünyayı nükleer silahları ile her an tehdit altında tutanlar, bir de tersine görünüme dönüp dünyayı barışa kavuşturan kahramanlar olarak kendilerini sunabiliyorlar. En basit bir mantıkla şu düşünülebilir: Peki dünyayı nükleer silahlarıyla bir ağ gibi örenler barış kahramanları da, elinde bir sopası bile olmayanlar mı dünya barışının bozucularıdır? Ne yazık ki, dünyadaki çok geniş bir çevre buna inanabiliyor. Dünyayı defalarca yoketme gücünde olan silahların başındaki adamların kendilerine barış getirmekte olduklarını sanabiliyor. Günümüzde estirilmekte olan demokrasi furyası işte bunu sağlıyor; ve güçlüye böyle görünme imkanı verme ile güçsüzü ve ezileni aldatmanın adı oluyor.

Bugün namus ve şeref günüdür

Biliyorsunuz, dün olduğu gibi bugün de ülkemizin yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarını talan eden barbar Türk devleti, yaptığı talan yetmiyormuş gibi, masum halkımızı da katliamlardan geçiriyor, yurtsever insanlarımızı sürgün ediyor ve zindanlarında esir tutuyor. Evet, emekçi Kürt yurtseverleri olarak yok etme politikasıyla karşı karşıyayız.

Bizler neden Avrupa’dayız, hiç düşündünüz mü? Ülkemiz Kürdistan’a baktığımızda fabrikanın olmadığını, işsizliğin tırmandığını, açlık ve sefaletin had safhaya vardığını görüyoruz. Tüm bunlar, TC’nin pis politikasıdır. Ülkemizde bizler mercimek, pamuk ekiyoruz; çapalıyoruz, çuvalara doldurup götürüp sömürgeci burjuvazinin fabrikalarına teslim ediyoruz.

Emekçi Kürt yoldaşlarım!

Kürt halkı artık gerçek partisine ve önderine kavuşmuştur. O, insanlık dışı uygulamaları ve TC’nin çirkin politikasını bir daha yeşermemek üzere mezara gömdü ve üstüne beton döktü. PKK’nin 15 Ağustos Atılımından bu yana fazla bir zaman geçmedi. Bu kadar kısa bir zamanda PKK, çok başarılar elde etti ve bizlere çok şeyler kazandırdı, öğretti. Herşeyden önce eskiden Kürdistan’da var olan polis, jandarma korkusunu yok etti. Halkımız artık, “Ben de varım” diyebiliyor; zindanlarda direniyor; kutsal Newroz ateşini daha da güçleştirip, canını bile bir meşale olarak yakıp kendini feda ediyor. Bugün şehir caddelerine dökülen 15 bin Kürt yurtseverinin Türk devletinin rejimini ve politikasını lanetleyen, “Topraklarımızdan defolun!” diyen sesleri var. Elbette tüm bu gelişmeler kendiliğinden olmadı. Bu cesareti Kürt halkına veren, Kürt halkının par-

tisi PKK ve Serok APO’dur.

Bu ilerlemelerin farkına varan Türk burjuva partileri rahatsız oluyorlar. Türk devletinin çirkin politikasına bakınız! İnönü ve emperyalizmin uşağı Süleyman Demirel 1989’da Turgut Özal’ın cumhurbaşkanlığını kabul etmiyorlardı. Fakat 1990’lara geldiğimizde “devlet elden gidiyor, Kürtler ayrılıyor” diyerek telaşa düştüler ve üçü ittifak yapıp “ulusal birlik” için karar alıp özel karar-nameler çıkarttılar. Bu karar-nameler; köleliği kabul eden Kürtler aynı topraklarda kalabilir, kabul etmeyenleri ise metropollere sürgün ederiz, Kürt yurtsever ve devrimcilerini de zindanlara doldururuz demektir. Batman ve Şırnak’ı vilayet yapacağız dediler ve yaptılar. Bu iki vilayete özel yetiştirilmiş ajan kadrolar dolduracağız deyip son kozlarını da oynadılar.

Evet yurtseverler, bu politikaya boyun eğerseniz tümünden yok olmaya mahkum olunuz. Bu yok olmayı durdurmak için bize de görevler düşmekte. Bugün Kürdistan’ın dağlarında, köylerinde, şehirlerinde namusumuz, şerefimiz olan kutsal topraklarımızı korumak için canını feda eden gerillalarımız var. Yine dünya kamuoyunun dikkatlerini ülkemiz Kürdistan’a çekmek için düşmanın zindanlarında direnen savaş esirlerimiz var. Biliyoruz, bizim bu kutsal savaşımıza bir kuş katkıda bulunan bir devlet yoktur. Ülkemiz için canını feda eden zindan direnişçilerine ve gerillalarımıza maddi ve manevi destekte bulunmak bizim görevimizdir. Bizler bunun bilincindeyiz. Çocuklarımıza da bu fedakarlığı aşılayalım. Çocuklarımıza her kurşun bir mermi parası olduğunu kavratalım.

Memê Alla İsevê-Bollnêş

Öteki olay ise AGİK’tir. Her ne kadar adına Avrupa dense de, doğrudan dünyaya yoneltılmış ve etkisi bu kapsamda olan bir olaydır. Kanımca böyle görmek gerekir. Kopenhag toplantılarının sonuçlarını yeterince bilemiyorum, ancak birkaç haber ajansının bültenlerinde verdiği bilgilere sahibim. Fakat, sonuçlarının dikkatle ele alınıp irdelenmesinin, değerlendirilmesinin yararlı olacağını sanıyorum. Haber bültenlerinde yansıyanlara göre, Türk rejimi sonuç bildiririnden memnun görünüyor. Rahatlıkla gazete kapatma uygulamalarına başvurmaya da bunu destekleyen ve doğrulayan bir olay oluyor. Bunlardan ne sonuç çıkar? “Yeni Avrupa”nın temel prensiplerinin Türkiye’deki faşist ve sömürgeci rejimin çerçevesini esas aldığı sonucu çıkar. Eğer bilgilerim yetersiz değilse, bu temel tespiti yapmak ve bu gericiliği her yöntemle teşhir etmek oldukça önemlidir.

Öğrendiğime göre, Kopenhag toplantılarının temel konuları “insan hakları” ve “azınlıklar sorunu” imiş. Böyle iki konuda bugünkü Türk rejimini memnun bırakan sonuçlara varmak, insanlık için büyük bir tehlike ve sahip-leri içinse tam bir yüzkarasıdır. Ancak mevcut sonuçlara şaşılmaması gerektiği de açıktır. İnsan hakları ile sömürge uluslar ve azınlıklar sorununu tartışanlar kimlerdir? Hangi güçleri temsil ediyorlar? Çok açık ki, insanlar, uluslar ve azınlıklar üzerinde baskı uygulayan güçleri. Tıpkı meşhur zirvelerde olduğu gibi, burada da sözde hak dağıtma iddiasında olanlar, gerçekte bu hakların gaspedicileridirler, suçlularıdır. Nitekim her iki sorunda da, suçluların birbirlerine sıkı sıkıya sarılmaya çalıştıkları, birbirlerini kurtarmak için çaba harcadıkları, yaptıklarını nasıl gizleyebileceklerinin, insanları ve halkları nasıl aldatabileceklerinin yollarını aradıkları ortaya çıkmıştır. İnsanlar, sömürge uluslar ve azınlıklar üzerinde baskı ve terör uygulayanlar, onların her türlü hakkını gaspedenler mevcut devletler değil midir? Hiç bunlardan, bunların temsilcilerinden hak dağıtıclığı beklenbilir mi? Sonuçlar öyle gösteriyor ki, bu konularda suçsuz olan hiç kimse yoktur. Ve suçlular, bu durumlarının verdiği telaşla birbirlerine sarılmışlardır. Aslında bunun adına suçlular konferansı demek en doğrusudur.

Hiç kuşku yok ki, bu tür olaylar Kürdistan’ı da doğrudan ilgilendirmektedir. Bu nedenle ilgisiz kalmamak, gerçekleri ortaya koymak ve gericiliği teşhir etmeye çalışmak en doğrusudur. Özel olarak, halkımıza yönelik gerici girişimleri ve bunlara an-gaje olan Kürt çevrelerini teşhir etmek ve halkımıza zamanında bilgi ve bilinçlendirmek önem taşır. Zira bunlar, Türk özel savaş güçlerinin son dönemdeki yönelimlerinden, bir yandan gazete ve dergiler kapatılırken öte yandan kurdurtulmakta olan partilerden, büyük bir çabayla sürdürülen model arayışlarından asla bağımsız değildir. Eminiz ki, başta Parti olmak üzere ulusal kurtuluş örgütlerine kavuşan halkımız, eğer zamanında bilgilen-dirilirse, bu tür gerici çabaların hepsini boşa çıkaracak. insanlığın ve ulusların haklarının gerçek platformunu geliştirecek güçtedir. Çabamız hep bunun için olmalıdır.

**2 Temmuz 1990
Selahattin Erdem**

PKK’nin yüce aydınlatma faaliyeti sayesinde aydınlandık

Sömürgeci imha savaşlarına karşı ezilen halkların ulusal kurtuluş mücadeleleri hangi şartlarda nasıl başlar sorusuna yanıt aradığımızda insanlık tarihi gösteriyor ki; toprakları işgal edilen, yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynakları talan edilen, emek gücü iliklerine kadar sömürülen, kültür yasaklanan bir ulusun isyan etmesi meşrudur, gerekli ve zorunludur. Yok olmamak, insanca ve hür yaşamak için kölelerin kutsal yolu isyan yoludur. İşyanların zaferi için zorunlu olan ise çağdaş düşünce ve savaş örgütlerine kavuşmaktır. Bu örgütlere sahip kölelerin isyan etmemesi en lanetli davranıştır.

PKK tarihi ezilen emekçi Kürt sınıflarını aydınlatma tarihidir. Çağımızın en ileri düşüncesi Marksist-Leninist bilimle donanmış, öncü müfrezenin ideolojik politik önderliğinde yaratılan savaşçı halk ordumuz sömürgeci imha savaşına karşı varolma ve insanca yaşama savaşını başlatmıştır.

Peki zamanı geçmişlerin veya zamana uyum sağlamayan, bir arpa boyu yol almayanlar neden devrimci halk savaşını erken bulmaktadırlar. Devrimci savaşımı- zı erken görüyorlar ve kendince neden olarakta halkımızın geriliğini, örgütsüzlüğünü gösteriyorlar. Peki herşeyi gasp edilmiş kölelerde aydınlanma, örgütlenme uzaktan gazel okumakla olur mu? Tarih buna hayır diyor. İşte tam da bu noktada aydınlanma faaliyeti olan devrimci savaş güncelleşir. Geri feodal toplumsal yapı içerisinde, her türlü sosyal faaliyetin yasaklandığı bir ortam-

da aydınlanma ve örgütlenme faaliyeti nasıl yürütülecektir.

Devrimciler her şart ve koşulda devrimi hedefliyerek çalışırlar. Düşmanın en zayıf olduğu sahalardan başlayarak adım adım aydınlatma faaliyetini yürütürler.

PKK halkımızı aydınlatmak ve örgütlemek amacıyla yürüttüğü ulusal kurtuluş mücadelesi sömürgecileri çılgına döndürmüş, daha çok teşhir ve tecritini sağlamıştır.

Halkımız ve tüm insanlık şahittir ki, PKK herşeyin güllük-güllistanlık olduğu bir toplumda devrimci savaş ilke edinmemiştir. Tersine dünyada belki de en çok insanlık onuruyla oynandığı, insanlığın saniye saniye katledildiği, işgalci zulüm, sömürü, katliam, sürgün ve talan edilen köleliğe mahkum edilmiş bir toplumda devrimi bayrak edinmiştir.

Biz düşmanumuzun baskı, zulüm, sömürü ve katliamlarını biliyoruz, görüyoruz, yaşıyoruz. Halk olarak bu zulüm ve zorbalığa karşı nasıl durabileceğimizi öğrenmek ve bunun gereklerini yerine getirmek istiyoruz. İstiyoruz çünkü; bir an önce insanca yaşama kavuşmak için. Evlerimiz, köylerimiz PKK’nin yüce aydınlatma faaliyeti sayesinde aydınlanmıştır. Bu faaliyet safları netleştirmekte, feodal gerici düşünce ve ilişkileri yerle bir etmektedir.

Sonuç itibarı ile PKK’nin önderlik ettiği halk savaşımızı erken görenler ,“zamanı değildir” diyenler ülke ve halk gerçekliği-mize yabancılaşmış, kurtuluşu halkın yanında değil, metropol başkentlerde arayan cücelerdir.

S. Lezzin, Avusturalya

SENİ DARAĞACI BİLE YILDIRAMAZ DAYII..

Kapalı kapılar ardında olduğunu

Unuttuğumu mu sandın

Hayır, dayıcığım hayır, unutmadım

Küçüktüm ama şimdi gibi hatırlıyorum

Satılmış köpekler ancak pusuya düşürerek

Yakalayabileceklerini biliyorlardı

Vatan için eğitilmiş Kürt bir savaşçıyı.

Başka nasıl yakalayabilirlerdi?

Şimdi anlıyorum dayıcığım

Neden bir görünüp bir kaybolduğunu.

Şimdi anlam verebiliyorum artık

Konuştüğün her kelimenin derinliğinde

Neler yattığını,

Nasıl anlatırdın Cudi’yi, Botan’ı,

Bagok’u, Dicle’yi... cevher dolu topraklarımızı.

Hele Kürdistan deyince

Adeta kükreyişine şimdi anlam verebiliyorum

Şu an içeride ne denli direndiğini

Bilebiliyorum dayıcığım

Yaptıkları insanlık dışı işkenceleriyle

Boyun eğeceğini sandılar

Ama bir kez daha gösterdin onlara

Kürt bir savaşçının beynine yerleştirdiği,

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin

Yobaz bir işkenceyle silinemeyeceğini.

Şimdi anlıyorum dayıcığım

Anlattığın her hikayenin anlamını.

Saf cahil kalmış Kürt halkımın

Kaderiydi bu hikayeler.

Ve bir gün bu kader değişecek, değişmeli diydün.

Doğruymuş dayıcığım

Verdiğin her vaat doğru

Şimdi Kürdistan ulusu hep el ele vermiş

Bir ağızdan diyebiliyor, haykırabiliyor artık

Bimre bindestî, bijî serxwebûna Kurdistan!

Bijî Serok APO, bijî berxwedana Kurdistan!

Baran-Regensburg

Devrimci Demokrat Kamuoyunal

Ben insanım diyen herkese sesleniyoruz!

Halkımızın özgürlük ve bağımsızlık için ayağa kalkışını dün olduğu gibi, bugün de faşist düzen, devlet terörü eşliğinde her türlü baskı ve işkence yöntemiyle engellemek istemektedir.

Yoncalı, Dereler, İkiyaka ve daha bir çok yerde, halkımıza yönelik yapılan katliamlar, bugün daha da boyutlandırılarak devam etmektedir.

Son Nusaybin ve Cizre'de yaşananlar bunun en canlı kanıtlarıdır.

Devlet, Nusaybin ve Cizre'de genç, ihtiyar, kadın ve çocuk ayırımı gözetmeksizin insanlarımızı kurşunlamıştır. Bunun sonucunda halktan 6 kişi katledilmiş, onlarcası yaralanmış ve binlercesi gözaltına alınarak en vahşi işkencelere tabi tutulmuş ve tutulmaya devam edilmektedir. Binlerce tank ve topla bu şehirler

kuşatmaya alınarak toplu kıyım provaları yapılmaktadır.

Halkımıza yönelik bu katliam ve çağdışı uygulamaları protesto ediyor;

Ben devrimciyim
Ben demokratım
Ben ilerciyim
Ben aydınım

Ve ben insanım diyen herkesi, halkımızın Bağımsızlık ve Özgürlük istemini katliamlarla, toplu sürgünlerle, insan dışı yedirmelerle, kitlesel tutuklamalarla, ve vahşi işkencelerle bastırmaya yönelik faşist devlet politikasına karşı çıkmaya, teşhir etmeye, dur demeye ve halkımızın yükselen haklı sesine ses katmaya çağırıyoruz!..

Dava arkadaşları adına
H. Altun-Ş. Göktaş-F. Kav
Aydın E-Tipli Cezaevi

“Bizim için her alan bir mücadele meydanıdır”

Fiziki olarak tutsağz ama ruhumuz dağların doruklarında, ülkemizin her karış toprağında, dayanılmaz bir sevdâ gibi atıyor yüreğimizi.

Dışardaki sıcak gelişmeler, baharın güçlü coşkusu bizleri coşturuyor. Artık durum bildiğiniz gibi değil. 9 yaşındaki çocuklar bizim gerçekliğimizi haykırıyor. Tank ve topla alev, alev yürekler susturulmak isteniyor. Ama olmuyor. Ölüm ve yaşam arasında bir fark kalmamış.

Onun için “ya insanca yaşam, yada ölüm” deniyor. Bunun dışında bir yol yoktur. Tabi, böyle bir durumda da dört duvar arasında olmak bizim zorumuza da gidiyor. Fakat bizim için her alan bir mücadele meydanıdır.

Baharın sıcaklığını bizler de büyük bir coşkuyla karşıladık.

Bayramımızı marşlar, halaylar, ateşler eşliğinde kolkola kutladık. Geçmişe nazaran içerinin yaşam koşulları daha iyi. Kazanılan bazı haklar var. Tabi her gelişme karşısında yeniden bu hakların gasp edilme durumu oluyor. Bizler kazanılan hakların yeniden gasp edilmesini açık ki istemiyoruz. Bunun için de sürekli dayatmalarımız var. Yemekleriniz yenilir gibi değil. günlük basın-yayını gecikmeli de olsa izleme olanağımız var. Şimdilik, bir sorun çıkmadan avukatlarımızla görüşebiliyoruz. Havalandırma gün boyu açık, şimdilik bu bize yetiyor. Çünkü geçmişte bu imkan da yoktu, ölesiye bir mücadele sonucu kazanılmıştır bu haklar.

Besra EKSEN
Özel Tıp Cezaevi Malatya

“Vatanda yaşamak kadar mutluluk verici yaşam olamaz”

... Özgür ve kişilikli olarak yeni yaşama atılmak kadar değerli ne olabilir? Başka türlü ne insanlığı kazanabilir, ne de kendimize insanız diyebiliriz. Halkımızı geleceğe taşıyacak olan sizlersiniz. Böyle bir görevi yüklenmenin onurunu ve coşkısını taşımak bir insan için en büyük şanstır. Toplumumuzda insanlarımız bugüne kadar böyle onurlu ve ki-

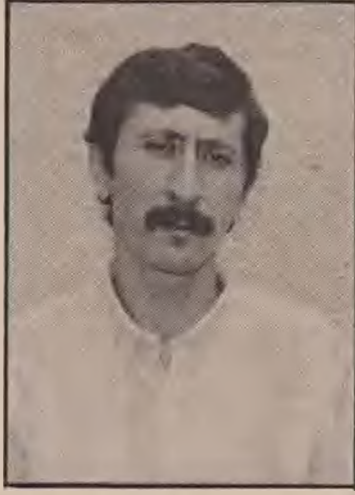
şilikli yaşamaya hiç bir zaman sahip olmadılar. Mutlaka yaşayanlar olmuştur, ama bu özde olmamıştır. Kaldı ki siz bu onurlu yaşamın tohumunu atanlardan çok şanslısınız ve olanaklarınız daha fazla.

Her insanın eksikliği olabilir. Yazı ve imla yanlışları sizin için eksiklik olamaz. Önemli olan yaşamdaki eksikliklerimizi gidermektir. Kaldı ki birşeyler yapmak, sonuçlar ortaya çıkartmak için bir çok konuda tam olmak zorunlu değildir. Önemli olan eksiklerini giderme çabası içinde olmaktır. Bu nedenle eksikleri önümüzde engel olarak görmeyin.

O yaban ellerde çabalarınızla halkımıza gururlandırın, bizleri ve ailenizi gururlandırın. Ancak yaban elleri kendinize mesken edinmeyin. Zorluklar içinde olsa da, vatanda yaşamak kadar mutluluk verici yaşam olamaz. Orası bizlere göre değil, hele gerçekliğimiz dikkate alınırsa. Medya'nın çağrısını işitiyor musunuz? Bundan güçlü çağrı düşünmüyorum. Bu nedendir ki, çağrıyı ben de sürekli yineliyorum ve hatırlatıyorum.

Mustafa KARASU
Ceyhan Cezaevi

“Yurt insanın anasıdır”

İnsanlar, kendi kendilerini boş yere ya da basit bir şey için açlık grevi gibi dayanılması güç (ki, idrakında olanlar hariç) ve insanı kemiklerine kadar eriten böylesi bir eylem türünü tercih etmez. İnsanlar eylem türlerini gelişmelere göre belirler. Buna da eylemcilerin içinde bulunduğu koşullar ve ellerinde bulunan olanaklar da belli oranda etkide bulunurlar. İşte kendi durumumuzu göz önüne aldığımızda, uğruna açlığa yattığımız konu ortaya konduğunda görülmektedir ki, açlık eyleminden başka bir çıkar yolu-muz kalmamaktadır.

Eylem haberimizi gazeteler de yazdı. Neden eylem yaptığımız, açlığa yattığımız küçücük ve gözden irak sayfa köşelerinde verildi. Ama oldukça önemli olan, toplumumuzu ve halkları yakından ilgilendiren bu eyleme girmemiz sadece bir kaç sözcük, yada bir kaç satır haber yazıyla anlatılamaz.

Bildiğiniz gibi son aylarda peşpeşe kanun hükmündeki karar-nameler çıkarıldı. Kararname

özü itibarıyla, insanın doğuştan sahip olduğu temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmak, kısıması bizler için sürgün, işkence, sansür anlamına gelmektedir.

Sürgün yüzyıllar öncesinde köleci imparatorluklar tarafından halklara uygulanan, kökünden, soyundan, toprağından koparma, yok etme yöntemidir. Yani kendi amaçlarına uymayan bir gelişme görüldüğünde bir avuç zulümkar, bu gelişmeye yol açan insan veya toplulukları yerinden ve yurdundan koparıp alır. Yurt insanın anasıdır...

Sansür ise gazete veya derginin doğru haber yazmaması, radyonun doğru haber vermemesidir. Daha doğrusu, doğrudan yana, iyiden yana olan hiç bir şeyin yayınlanmamasıdır.

Bir de buna ek olarak biz tutuklular için Eskişehir'de yapılan tek kişilik hücrelerin bulunduğu cezaevlerinin “üretime” açılması için girdik bu eyleme. Tüm bunları protesto etmek için ... Çünkü biz insanız. İnsanlığa uymayan, insanlıkla uyuşmayan şeylere tahammül edemeyiz. Tüm insanlar da aynı duyarlılığı göstermeli. Bu, insan olmanın, insanları sevmenin en asgari gereklerindendir. Bunu böyle anlamak gerekir.

Evet, acılar, ızdıraplar ve yoksulluklar boşuna değil, açlığa yatışımız boşuna değildir. İnsan olmanın ve değerlere bağlılığın bir gereğidir ve kaçınılmaz bir zorunluluktur. Acılar mutlu günlerin yaratılmasına bir nebze de olsa katkı sağlıyorsa, bu acıları kat he kat çekmeye razıyım.

Cevdet İNAK
Aydın E Tipli Cezaevi

Halk savaşımaya karar vermiş, bunu kararnameler engelleyemez

Biliyor musunuz; İsmail Beşikçi'yi, O'ndaki engin insan sevgisini, Kürt, Kürdistan sevdasının yoğunluğunu gördükçe, tanıdıkça yüceliğini daha iyi anlıyorum. Her gözeneğinde gerçekliğimize akan bir sıcaklık; o koca yüreğinde bizi sarmalayan bir enternasyonalist ruh zenginliği vardır. İnsana özgü soylu öğeler onda biraraya gelmiş. İnsana çok anlamlı duygular yaşıyor bu kişilik.

Bir de ülkemizi, halkımızı, benimizi anlayan, anlatan bunca yakınlık, bunca tanımlılık ve içtenlik şaşırtmıyor, sevindiriyor sadece. Bunu anlatabilmek zor! Ama insana korkunç güzellikte duygular yaşıyor, haklı bir gururla yürek atışlarının hızına kulak veriyorsun. Soylu bir kavganın yarattığı dostluk-kardeşlik; onun kurduğu bir köprüdür bu, diyorsun.

Biliyorsunuz baharla gelen kitlesel dalga özlenen intifadımız karşı devrimin yeni saldırı ve özelemlerini (!) de birlikte getirdi. Özel savaş yeni yöntemlerle boyutlandırıldı. Halkımız yeni bir sürgün, tecrit ve her türlü zorla karşı karşıya bırakıldı. Şimdiye kadar uygulanan gizli sürgün, katliam vb. yasallaştırıldı. Yani bir kez daha açıktan savaş ilan edildi. Ama ülkeyi saran bir yangını bu şekilde söndürmek mümkün değil, ok bir kez yandan çıkmış! Halk savaşına karar vermiş, bunu kararnameler engelleyemez. Kaldı ki bu halk 1920'lerin 1940-50'lerin

halkı değil artık. Takrir-i Sükûn'lar o dönemde bile bir işe yaramadı. Yeni çıkartılan kararnameler mücadeleyi daha da ateşleyecektir, bunu yasa sahibi de biliyor.

İktidar durmadan yama vuruyor kararnameye. Yeni yeni rakamlar eklemekte, bir türlü hıza koyamamaktadır. Ve görülen o ki, bu “çare” bir derde deva olmaya fırsat bulamayacaktır.

7 günlük açlık grevimiz sonuçlandı. Amaç bir uyarıydı. Esas ucu halkımıza yönelik olan ve öteki ucuyla da Türkiye'deki devrimci-demokratik muhalefeti hedefleyen kararnameyi; ayrıca biz tutsaklar için inşa edilen yeni ölüm kampları niteliğindeki hücre tipi cezaevlerini deşifre etmek, uygulamaları protesto etmek ve kinamak için başlatılan

Hücrem

Dişarbakır ne devrandır bu devran?
Zebanisi bol cehennemdir bu zindan
Kara zulüm kudurmuştur korkudan
Hücrem demir, yürek demir can demir.

Şirindirde yad ellerim can şirin,
İşkencede tükeniyor günlerim
Benzim soldu yara-bere-kan-irin
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

Koldırın şu zindanın üstünü,
Kimi asmış kimi yakmış kendini
Kimi ölüme yakmış da oay beni beni
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

Belki sobah gün ısımış aleme
Yol bulunmaz ışıq sızmaz hücreme
Bir mezarıma bakıyorum bir çevreme
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

Verem girmiş çoğumuzu kemirir
Zulüm yandan öfkemi kinde semirir
Cellot sokmuş hançerini çevirir
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

Yanıyordu kardeşlerim ateşte
Ölüm orucunda ötür peş peşe
Alem sağır mı hele bakın bu işe?
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

Neylersin brê cellot neylersin,
Hiç usonmaz zulüm cefa eylersin,
Bizden kemlik, döneklilik mi beklersin?
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

Can kurbandır sokınır mı bu halktan?
Gün, bugündür dayan yürek, can dayan
Kavim kardeş hasret eder sizi cıvan
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

bir kampanyaydı.

Türkiye kamuoyunda arzu edilen bir yankı uyandırmadıysa da genel olarak çok olumluydu. Özellikle bizim halkımızın geniş katılımı oldu. Basın bilinçli 141-142'yi öne çıkarttı. Türkiye'deki belli çevrelerde de anti-faşist mücadele anlayışı sakat olduğu için, ön plana çıkarılmaya çalışılan şeyler farklı oldu. Anti-faşist mücadelenin merkezine oturtulan maddeler üzerinde bol gevezelik etmek kolaydır. Bu çevreler işin kolayına kaçıyor. Oysa kararnamenin hedefi önemlidir. Doğrudan doğruya bir halkı hedefliyor ve savaşı pervasızlaştırıyor. Aynı zamanda Türkiye halkını ve emekçilerini yeni bir baskı-yasak kısıncasına alıyor. Buna rağmen daha radikal çıkışlara sığrama yapıyorlar.

Kendilerine insan hakları savunucusu maskesi takanlar, derneklerini ailelerimizin yüzlerine kapatabiliyorlar. Başkaları olsa olur, ama siz... olmaz diyebilecek kadar insanlıktan uzaklaşıyorlar. Hani insan hakları savunuculuğu?! Bize dönük yüzü böylesine sahtedir.

Türkiye'deki olumlu gelişmeler sevindiricidir ama işte bu gibi çirkin tutumların çökluğu da insanı o derece öfkeliendiriyor. Aziz Nesin benzeri aydın-demokrat(!)lardan fazla bir beklentimiz yok, fakat maske takınıp bol söylev veriyorlar hala.

Sakine CANSIZ
Çanakkale Cezaevi

Türkiye'de memurların başkaldırısı ve düşündürdükleri

Türkiye'de resmi devlet kuruluşlarında ve özel sektörde çalışan memurlar, başta İstanbul olmak üzere Ankara, İzmir, İzmit, Kütahya, Adana vd. şehirlerde eyleme geçtiler. İşçilerin 1989 baharındaki yaygın, kitlesel pasif eylemliliğini andıran memur eylemleri, 1990 yılı ikinci yarısı ücret zammının %25 olarak açıklanmasıyla birlikte daha da yaygınlaşarak sürüyor. Memurlar grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı ve ücretlerine zam yapılmasını istiyorlar. Memurların örgütlenme, sendika, grev ve ücret zammı talebiyle yaptığı eylemler, başta işçiler ve öğrenciler olmak üzere tüm halk kesimleri tarafından destekleniyor. Bu, 1980'deki askeri-faşist darbeden sonra ilk kitlesel memur eylemi oluyor. Ve kendi içinde birçok olumlu gelişme ögesini barındırıyor.

Memurlar ilk olarak geçtiğimiz Haziran ayında, 1990 ikinci yarısı yıl ücret zammının faşist ANAP iktidarı tarafından Temmuz ayında belirlenmesinden önce, zammın yıllık enflasyon oranının üstünde tutulması için hükümeti uyarmak, sendika ve grev hakkı taleplerini iletirmek amacıyla eyleme başladılar. 25 Haziran 1990 günü İstanbul Cağaloğlu Anadolu Lisesi önünde toplanan üç bini aşkın memur, Sirkeci'de büyük postaneye sessiz bir yürüyüş yaptı. Faşist ANAP iktidarının başbakanı Yıldırım Akbulut'a, "Sefalet ücreti değil grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı istiyoruz" yazılı telgraf çektiler.

Bu ilk kitlesel protesto eyleminden sonra yaptıkları basın açıklamasında sorunlarını ve taleplerini şöyle ifade ettiler:

"Ülkemiz son yıllarda giderek derinleşen bir ekonomik bunalım ve bunalımın yarat-

kaların en yoğun etkileri ise sendikal örgütlenme hakları gaspedilmiş olan 657 sayılı yasa kapsamındaki 'kamu çalışanlarında' görülmektedir. 1970'ten itibaren 657 sayılı yasa ellisekiz kere değiştirilerek, bir yandan devlet memurlarının, iki kişinin bile herhangi bir konuda yerel ya da siyasal mekanizmalara başvuru hakları gaspedilirken; diğer yanda da aylık ödenek ve sosyal yardım

tek taraflı sözleşmelere 'uygun' olarak işten atılmaktadırlar. Biz kamu çalışanlarının ekonomik, sosyal, kültürel gereksinimlerine yanıt verecek bir ücret politikası uygulanmasının zorunluluğuna inanıyoruz. Ayrıca çalışanların gereksinimlerinin karşılanmasının yanında bir de ülkemizde yıllardır unutturulan 'Biriktirme Hakkı'nın da varlığına dikkat çekmek istiyoruz. Ücretlerden hiç-

mezunu 5 yıllık bir memurun maaşı son zamlarla birlikte 375 bin TL. Bu durumda memurların büyük çoğunluğu yoksulluk sınırının çok altında bir yaşama mahkum edilmiş oluyor. Bu da, 1,5 milyon memur 777 bin memur emeklisi, 1 milyon 300 bin işçi emeklisi ve 484 bin Bağ-Kur emeklisi ve bakmakla yükümlü oldukları milyonlarca insan için tam bir sefalet, açlık ve yoksulluk anlamına geliyor. Ama diğer

Ağustos Atılımı'yla başlattığı silahlı mücadele ardından, ondan da aldıkları güçle yavaş yavaş toparlanmaya başladı.

Yılların öfke ve kinini yansıtan birikim, kendiliğindenci, pasif ve daha çok ekonomik-demokratik taleplerle sınırlı da olsa artık kitlesel eylemlere dönüşmeye başladı. 1989 baharında yaşanan yoğun işçi eylemliliği bunun ilk örneği idi. Talep ve tepkilerinin önünde bir sübop rolü oynayan gerici-faşist sendikaları aşan işçiler, örgütlü birlikli mücadeleleri sayesinde en azından ekonomik yaşam koşullarını kısmen de olsa düzeltmeyi başardılar. Bu, onlara kendi örgütlü güçlerine güvenmesini, yani özgücü esas almasını ve sonuna kadar kararlı, örgütlü bir tarzda mücadele ettiği sürece başaramayacak hiçbir şey olmadığını öğretti. Aynı zamanda devletin "baba" olmadığını; tam tersine, kendilerinin karşısında burjuvazinin çıkarlarını savunmak, korumak için yapamayacağı baskı, entrika ve komplo olmadığını kavratı. Bir bağımsız Çelik-İş Sendikası'na üye Karabük ve Iskenderun Demir-Çelik işçilerinin grevi ve bu greve yapılan devlet müdahalesi, başlı başına bir ders oldu.

Son günlerde kitlesel olarak ayağa kalkan memurlar da, eskisi gibi işçileri küçümsemek, aşağılamak yerine, onların mücadelesine ve örgüt deneyimlerinden yararlanıyorlar. Ve eylemlerinde, "İşçi-memur el ele genel grev" sloganını atıyorlar. Önceden devlet ne verirse kabul ettüklerini, ama artık devleti bir işveren olarak görerek haklarını alıncaya kadar mücadele edeceklerini ve onunla pazarlık masasına oturacaklarını söylüyorlar. Memurların son eylemlerinde kullandıkları, "Örgütlenelim, mücadele edelim, dirilelim" sloganı bile, milyonlarca ifade edilen bu kitledeki ruhsal değişimi ortaya koyuyor.

Mevcut durumda Türkiye'de kitlelerin kendiliğindenci toplumsal hareketi, önderlik iddiasında olanların tavrını çoktan aşmıştır. Rejime karşı patlama noktasına gelen kitleler, kurulu düzenin sınırlarını zorlamakta, sahite yapıları dağıtmaktadır. Kemalist-faşist rejimin, kitlelerin toplumsal muhalefetine önünü kesmek, yönünü saptırmak için gündemleştirmeye çalıştığı TBKP vb. yapılar, kesinlikle kabul görmemektedir. Yıllardan bu yana aldatılan, sömürülen, bastırılan, ezilen geniş halk kitleleri, bundan böyle aynı şeyleri yaşamak istememekte; bu yönlü dayatmalara karşı da mücadele etmektedir.

Ancak işçisiyle memuruyla bir bütün olarak Türkiye halkı kendi devrimci önderini, örgütlü gücünü henüz yaratabilmiş değildir. Ama kendiliğindenci, pasif, daha çok ekonomik-demokratik taleplerle de olsa, ortaya çıkan bu yaygın kitle eylemleri, Türkiye halkının da kendi kurtuluş yolunu bulduğunu, bunun mücadeleden başka bir şey olmadığını anladığını ve gereklerini yerine getirmeye başladığını göstermektedir.

PKK ve önderliğindeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi, Kürdistan halkının olduğu kadar Türkiye halkının da kurtuluş yolunu açmakta ve bu doğrultuda hızlı mesafe almaktadır.

alacaklarının hesaplanması işi neredeyse bir bulmacaya dönüştürülmüştür. Bu gerçekliğin başka boyutu da: KİT (Kamu İktisadi Teşebbüsleri)'nde 'Sözleşmeli Personel Yasası' ile çalışanların, iş güvencesinden yoksun duruma getirilmelerinde ve her an işten atılma tehdidiyle çalıştırılmalarında görülmektedir. Ayrıca Maliye'de 657 sayılı yasaya aykırı bir şekilde çalıştırılan çok sayıdaki çalışan ise ne memur, ne de geçici

bir şekilde fon kesintileri yapılmamalı, kamu çalışanlarının vergi yükü azaltılmalı, eğitim, kıdem ve çalışma koşullarına göre ücretler kademeli olarak arttırılmalı.

Bu nedenlerle sefalet ücreti değil, emeğimizin, ürettiğimiz değerlerin karşılığında insanca yaşam koşullarının sağlanmasını istiyoruz. İstedığımızı elde etmenin yolu da örgütlü, birleşik mücadele ve işverenimiz devletle pazarlık masasına oturmaktan, grev silahını kullanmak hakkını kazanmaktan geçer."

Bu açıklamayı yapan Eğitim, TMMOB, İstanbul Tabipler Odası yetkilileri ayrıca, "İstemlerimizin elde edilmesinin yolu İstanbul Belediyesi temizlik çalışanlarının gösterdiği gibi örgütlü, birleşik mücadeleden geçmektedir" dediler.

Faşist rejimin maliye ve gümrük bakanı Adnan Kahveci'nin ücret zammını %25 olarak açıklamasıyla birlikte, kamu ve özel sektörde çalışan memurların protesto gösterileri de yoğunluk kazandı. Başını belediye memurlarının ve sağlık emekçilerinin çektiği memur eylemleri, hızla diğer kentlere de yayılıyor ve kendi içinde çok çeşitli eylem biçimlerini kapsıyor. Yemek boykotundan, Antep ve üç belediye memurlarının yaptığı gibi boş tencerelerle yürüyüş, toplu protesto telgrafı, hastane, fakülte, kurum bahçelerinde alkışlı gösteri vb. gibi pasif eylem biçimlerini deneyerek sorunlarını ve taleplerini kamuoyuna duyurmayı, faşist iktidar üzerinde baskı yaratmayı amaçlıyorlar.

Açıklanan zam miktarı, 1990 yılı enflasyon rakamı (%75 dolayında) karşısında reel ücretlerde büyük bir gerilemeyi; yani memurların taleplerinin tam tersine alım güçlerinin daha çok düşmesini, daha çok yoksullaşmayı ifade ediyor. 1990 yılı Haziran ayı hesaplarına göre Türkiye'de yoksulluk sınırı 600 bin lira dolayında. Oysa üniversite

personel, ne de sözleşmeli personel statüsündedir. Bu statüde çalıştırılanlar sürekli ücretsiz fazla mesaiye tabi tutulmakta, yıllık izin hakları gaspedilmekte, işten ayrılmalarında ya da ölümlerinde hiçbir sosyal hakları olmadığı gibi,

liğin ideolojik ve politik sorunlarla karşı karşıyadır. Ülkemiz, bu bunalımı 1950'den itibaren yaşamaktadır. Emperyalizmle olan bu ilişki sistemi sürdüğü sürece de yavaşlayacaktır.

Uygulanan ekonomik politi-

HEDEF TOPYEKÜN ÖRGÜTLENME VE TOPYEKÜN ULUSAL DİRENİŞ

Bütün öğeleriyle ulusal kurtuluş mücadelemizde yeni bir dönemi yaşıyoruz. Tarihi kazanım ve derslerle, yine tarihi sorumluluk ve görevlerin beklediği bir döneme giriyoruz. Çünkü, halen kitleleri ideolojik ve politik olarak eğitime görevlerimiz sürmesine rağmen gönüllerin fethedildiğini, halkın ideolojik ve politik olarak mücadeleye kazanıldığını, şimdi asıl görevin kitlelerin ortak devrim eylemini yaratmak olduğunu biliyoruz. Kitle eylemi, halkımızın tüm yurtsever-demokratik dinamiklerini harekete geçirecek, sömürgeci zırhı parçalayacak, sömürgeciliğin ayakta tuttuğu suni toplumsal ayrımları aşacak, ulusal örgütlenme ve başkaldırının yolunu açacak temel eylem türüdür.

Mart 1990 halk ayaklanmalarımız ve gösterilerimiz, özlediğimiz yeni savaş cephesini açtı, hem de tüm zenginliğiyle. Dünya halkları arasında bilinen ve halkların direniş ile demokratik bilinçlerinin vazgeçilmez ögesi olan şehir kitlelerinin yığınsal eylemi Kürdistan'da yeni oluyor. Bu cephenin potansiyeli, bünyesinde taşıdığı sınıfsal zenginlikten dolayı cephenin en somut ifadesi oluyor. Dönemin temel örgütlenme ve mücadele tarzının cephe örgütlenmesi ve mücadelesi olduğunu gözönüne aldığımızda, şehir yığınlarının bu yeni eylem türünden hareketle, şehir potansiyelini örgütlemenin ve eylemini sürekli kılmanın ivediliği ortaya çıkmaktadır. Şehir yığınlarının eylemi, köylülük üzerindeki baskıyı belli yönleriyle zayıflatacak, düşmanın gerillayı kuşatma ve tecrit etme planını bozacak, köylülük ve gerillaya mo-

ral, silahlı mücadeleye de savaşçı, istihbarat ve donanım kaynağı olacak üretken ve sürekli bir potansiyeldir.

Sömürgeciler de, şehir kitlelerinin eyleminin kendileri açısından taşıdığı tehlikelerin bilinciyle yeni politikalar ve önlemler geliştirmiş ve de bunları tüm hızıyla uygulamaya sokmuşlardır. Soykırımları yasallaştıran, mecburi iskanı geri getiren, yasaklar, sansür ve baskıyı içeren son kararnameler, şehir kitlelerinin kabaran ulusal kurtuluş eyleminden sonra çıkarılmıştır. Sadece sömürgeciler değil, şimdiye kadar varlık ve yoklukları bile belli olmayan Kürdistan reformist grupları da, şehir kitlelerinin potansiyeli üzerinde bir daha canlanmak istemektedirler.

Bunlar gösteriyor ki, önümüzdeki süreçte ulusal direnişimizin kitlesel boyutunun artmasına paralel olarak, düşmanla savaşımız daha kızışacak, o düzeyde de kitleleri örgütlemenin ve eyleme çekmenin sorunları ortaya çıkacaktır.

Sadece sömürgeci soykırım yasaalarını aşmak ve özel yıkım savaşını boşa çıkarmak için değil, halkın mücadelesine örgütlenme taleplerini karşılamak, kitlesel direniş sürekli kılmak, halkımızın özlemi içinde olduğu ve bunun için de her fedakarlığı göze aldığı ulusal kurtuluş ayaklanmalarına varmak için, inatçı, yetkin ve sürekli bir devrimci-yurtsever çalışma gerekir. Yığınlar arttıkça sorunları da artar. Yığın mücadelesi örgütlü mücadeledir. Örgütlü mücadele kadrosunu gerektirir. Milyonları ayağa kaldırmak, örgütleme ve eylemde militan ordusunu gerektirir.

Ulusal kurtuluş öncümüz PKK, Mayıs 1990 II. Ulusal Konferansı'nda dönemi, cephe ve topyekün ulusal ayaklanmalara varacak yerel ayaklanmalar ve kitlesel direnişler dönemi olarak ele almış, tüm parti ve cephe kadrolarının ve halkın gücünü bu doğrultuya seferber etmiştir.

Bu soylu göreve hizmet etmesi amacıyla dizi olarak sunacağımız bu yazımızda, ayaklanma deneylerimiz, dersleri ve PKK II. Ulusal Konferans kararlarına dayanarak cephe-kitle örgütlenmesi ve eylemi sorunlarını işleyecek ve bu konuda perspektifler koymayı hedefleyeceğiz.

Yazı dizimizin amacına ulaşabilmesi açısından doğrudan cephe çalışması içinde olan kadroların deneyimlerini ve bu deneyimlerde ortaya çıkan sorunları aktararak, yazılarımızı güçlendirmeleri gerekmektedir.

Cephe çalışmasının siyasal boyutu

Kürdistan devrimi cephesel bir devrimdir. Bu, Kürdistan'ın sınıfsal özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Ulusal kurtuluş devriminden çıkan olan tüm sınıf, katman, grup ve kişiler bu kapsamın içindedir. Bunlar; işçiler, köylüler, aydınlar ile esnaf, memur vb. emekçi küçük-burjuva katmanlarla bunlardan gelme kadın ve gençlik kitleleri ulusal kurtuluş cephesinin kapsamına giren halk güçlerini oluşturur.

İşbirlikçi yerli egemen sınıflar, tercihini sömürgecilikten yana yapan ve işbirlikçi çözümlerin peşinde olan küçük-burjuvazinin elit kesimleri, halk kategorisine dahil değildir.

Devrimci-yurtsever çalışmamız, tüm halk kesimlerine, onları kazanmaya yöneliktir. Halkın farklı kesimleri kazanılmadan, ortak eylemleri geliştirilmeden adına layık bir cephe örgütlenmesinden bahsedilemez. Halkı kazanmak ve örgütlemek, halkı tüm özellikleriyle tanıtmaktan geçer. Bu, halkı oluşturan tüm sınıf, katman ve grupların özgül konum ve özelliklerini bilmekten geçer. Tüm halk kesimlerine yönelik ortak ajitasyon ve propaganda gerekli, ama yetmemektedir. Sadece devrimci-yurtsever çalışmamıza asıl zemin olan halk güçlerine yönelik değil, taktik ilişki içinde bulunabilecek grup ve kişilere ve düşman güçlerine de yönelik yaklaşım ve ilişki tarzını bilebilmeliyiz. Bu da, onların özelliklerini bilmekten geçer.

Her sınıf ve katmanın içinde bulunduğu özgün ekonomik ve sosyal konumu bilmek, buradan hareketle kitleleri özgün talepleriyle mücadeleye çekmesini ve bunu ulusal kurtuluş direnişiyle birleştirmesini becermek gerekmektedir.

Bu görev, bizi cephe birliklerinin zorunluluğuna götürür. Cephe birliklerinin programlarında da yansıtıldığı gibi, birliklerin görevi farklı halk kesimlerini özgün talepleri temelinde etkilemek, örgütlemek ve ortak cephe eylemine çekmektir.

Siyasal halk eylemlerimiz, ciddi bir gerçekliği ortaya çıkardı; kan ve mücadele içinde pişen, deneyimli ve çok büyük kadro potansiyeline rağmen, örgüt ça-

pımız, kitle kabarmamızın gerisinde kaldı. Denebilir ki, bu ilişki her mücadelede vardır ve her kitle eylemi örgütsel sınırları aşar. Ancak kitle ya da cephe mücadelesi sadece ortak eylem değildir. Cephe, ortak eylemin yanında ortak program ve örgüt de demektir. Günün 24 saatinde kitlelere egemen, onlara yön veren politik örgütsel öncülük olmadı mı, kitle kabarması ve eylemi yönünü şaşırabilir.

Mart 1990 kitle eylemleri militanlarının anlamlı mesajları vardır; Nusaybin'de gençlik zayıf örgütsel müdahale ve elindeki cuzzi miktardaki malzemeye rağmen, daha çok kendi olanaklarıyla muazzam bir örgütlülük ve bilinçli eylem gücü sergilemiştir. Kadınlar, kendilerine yönelik tüm değerlendirme ve tahminleri aşan bir oranda mücadeleye katılmış, gelişkin bir demokrasi bilinci ve yurtsever eylemlilik sergilemişlerdir. ARGK'ye katılım da olsun, şehir kitlelerinin cephesel örgütlenme faaliyetinde olsun, kadınlar temel bir öge olarak yer almaktadırlar. Mayıs ayında Kerboran (Dargeçit)'de sonu tutuklanmayla biten kadınla-

dir. Bu ve daha çoğaltılabilecek örnekler, din adamlarının güçlü bir cephe potansiyeli ve camilerin de birer kale durumuna getirilebileceğini ve getirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Büyük bir baskı ve kontrol altında tutulan Kürdistan işçi yığınları, son kitle eylemlerimizde de görüldüğü gibi, cephe mücadelesinin temel bir gücü konumunu sürdürdüğünü göstermektedir. Eğer, işçiler son kitle eylemlerinde kendilerinden beklenen bir eylemlilikle yer almamışlarsa, bu, onların ulusal kurtuluş mücadelesindeki atfedilen role uygun olmayışından değil, işçi sınıfının diğer halk kesimleriyle girift konumundan, ayaklanmalardaki durumunun net gözlenemesinden ve onlara yönelik örgütsel çalışmamızın yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

Mart 1990 kitle eylemlerimiz, mücadelede yeni bir öge ortaya çıkardı: Çocuklar. Açlığa, sefalete ve sokağa terk edilen çocuklarımız, kitleleri kızıştıran eylemleri, zafer işaretinin hakkını veren bilinçleri ve tanklara taşlarla karşı koyan cesaretleriyle, bundan böyle örgütlenme ve mü-

rın kitlesel gösterisi bilinmektedir. Kürdistan kadınının içinde bulunduğu ağır koşullar, düşünce ve günlük yaşamına sinen çağdışı inanç ve baskılar gözönüne alındığında, kadının bu uyanışı bile kendi başına bir devrimdir ve tüm Kürdistan'da yurtsever bilinçlenmenin ve demokratlaşmanın bir net ölçütü olmaktadır.

Toplumsal konumları, emekçi sınıfların genel konumunun yansıması olan esnafın, kitle eylemlerinde oynadığı anahtar rol, tüm çıplaklığı ile ortaya çıktı. Türk sömürgeciliğinin müftülükler, Refah Partisi ve daha birçok yolla dini bağnazlaştıran ulusal kurtuluş mücadelemize ve halkımızın ulusal birlik taleplerine karşı kulandığı biliniyor. Buna karşın halktan yurtsever din adamlarının, ulusal mücadeleye ilgi ve destekleri somuttur. Melle Bedri (Bedrettin TİMURTAŞ) ve Melle Mihemmed (Mehmet OKTAY), ARGK saflarında savaşmış şehit düşen ve yurtseverliği savaşçılıkla birleştiren din adamlarının sadece iki seçkin örneğidir. "ARGK'yi desteklemeyenin ibadeti sayılmaz", "Türk devleti ile PKK arasında tercihim PKK'yedir, çünkü onlar Kürtlük için savaşmaktadır" diyen yurtsever imamlarımızın ve Suudi Arabistan'dan Kürdistan halkını ERNK'de yer almaya çağırın bir grup yurtsever imamımızın varlığı, eylem ve çağrılarının anlamı bilinmekte-

cadelede nasıl hesaba katılması gereken bir güç olduklarını gösterdiler.

Kürdistan toplumu, ulusal kurtuluş mücadelesinin etkisiyle ancak uzun bir zaman kesitine sığabilecek sosyal ve bilinç dönüşümünü yaşadı. Topluma zorla dayatılan aşiret ayrılıkları, mücadelenin etkisiyle aşıyor. Aşiret ayrılıkları halen devam etmesine, toplum bünyemizde tahribatlarla yol açmasına ve çeteciliğe zemin yapılmasına rağmen; çeteciliğe karşı olan direniş, göçe karşı sergilenen direnç ve şehirlere sürülen yoksul köylü kitlelerinin nasıl kısa sürede yurtsever-demokratik bilinçle dolduğunu, ulusal birliğe susadığını, Nusaybin, Cizre ve diğer şehirlerimizdeki görkemli kitle eylemlerinde hepimiz gördük.

Halkımız arasında farklı dinsel, mezhepsel inançların olduğu ve yine milliyetleri farklı kültür gruplarının olduğu ve düşmanın özellikle bu ayrılıkları derinleştirdiği, mücadelemize karşı kulandığı biliniyor. Yezidi Kürt-kitlelerinin Kürdistan'dan uzaklaştırılması ve Almanya'da yerleştirilme oyun, Süryanilere yönelik göçertme ve baskı politikası, Alevi inancında olanları dinsel temelde örgütleme çabalarının hangi görünüm altında olursa olsun, bu kesimleri mücadelemizden uzaklaştırmayı hedeflediği bilinmektedir.

Devamı 18. sayfada

PKK II. Ulusal Konferansı'nın "savaşta kitle politikamız" kararından

1- Halka yaklaşım, parti ahlakı, alçakgönüllülüğü, terbiyesi, üslubu esas alınarak, sevgi ve saygı esasına dayandırılmalıdır.

2- Halka yaklaşımda eğitime ulusal kurtuluşçu bilincin taşınması esas alınmalıdır.

3- Halk, göreve davet edilirken, demokratik ve yurtseverlik temelinde bir bilinçlendirmeyle ikna esas alınmalıdır.

4- Halka toplumumuzun tarihsel şekillenişinin esası olan örf, adetleri gelenek-görenekleri kısaca değer yargılarına ters düşmeyecek biçimde yaklaşılmalı, bunlara dikkat edilmelidir. Yanlış ve yetersiz yaklaşım içinde olanlar ikna ve eğitimle sürece bırakılması gerekenler olarak ele alınmalı, yaklaşımda bu noktalara azami dikkat edilmelidir. Olumlu olanlar ise, güçlendirilip, geliştirilmelidir.

5- Genel yaklaşımda aile, kabile, aşiret sosyal şekillenme özellikleri dikkate alınmalı, politik esriyle hareket edilmelidir.

6- Yaklaşımda toplumsal yapının özellikleri ve kişilik, yaşam tarzı yanında, iç ilişkili ve çatışmalı durumları da dikkate alınıp, politik ve dengeleyen yaklaşım ustalığı gösterilmelidir.

7- Kitle ilişkilerinde, ilişki kuran kesimlerin sınıfsal özellik-

leri dikkate alınmalı ve ilişkilerde proletaryaya en yakın olan kesimle orta tabakanın üst kesimlerine kadar olan toplumsal zemin esas alınmalıdır.

8- Kitle ilişkilerinde öncü güç olduğu unutulmamalı, kuyrukçu yaklaşımlar reddedilmeli, doğru devrimci önderlik üslubu esas alınmalıdır.

9- Kitlenin gücünü, konumunu ciddiye almayan, parti temel ahlak ölçülerinden uzak "sol" sekte, bastırmacı, uzlaştırmacı, dağıtıcı yaklaşımlar mahkum edilmeli, gerekleri yerine getirilmeli.

10- Feodal, küçük-burjuva sınıf ve egemen ulus üslubuyla yaklaşımlar terk edilmeli, Parti Önderliği esasına dayanan cephe esprisiyle kitlelere yaklaşım gösterilmelidir.

11- Herhangi bir savaş birimimizin el attığı ilişkilerin, kişisel, dar-faydacı yaklaşımlar doğrultusunda kullanılması durumu görüldüğünde engel olunmalı, bu tarz mutlakla terkedilmelidir.

12- Herhangi bir savaş birimimiz, kitlelerle giriştiği ilişkileri kendi öz örgütüne kavuşturmalı, örgütsüz bırakmamalı, sürekli denetlemeli ve korumalıdır.

13 - Kitlelerle girilen ilişkilerde, gizlilik kuralını ihlal edip, kitleyi düşmanın saldırısına açık hale getiren yaklaşım ve çalışma tarzı tasfiye edilmelidir."

BİR KÜRT NASIL ÖLDÜRÜLÜR?

Baştarafı 1. sayfada

Peki, Kemalizm Nazizm'den farklı mıdır? Kesinlikle hayır. Kemalist Türk sömürgecilerinin, halkımıza yaptıklarına baktığımızda ve uygulamalarını kaba bir değerlendirmeye bilimsel ölçülere vurduğumuzda soykırımcılık, sadistlik, işkence ve kullandığı yöntemlerde kemalist faşist Türk sömürgeciliğinin tarihteki emsallerini çok çok geride bıraktığı ortaya çıkar.

Yüzyıllardır tüm ulusal değerlerimizi talan eden, ulusumuzu tarihten silmek için her politika ve uygulamayı yapan Türk sömürgecileri, şimdi doğrudan insanlarımızı fiziki olarak ortadan kaldırmanın politika ve uygulamalarını geliştiriyorlar. Kemalist sömürgeci devletin halkımıza yaptıkları insanlık için bir utanç, bir yüzkarasıdır.

Devlet başkanı, özgürlük istedikleri için Kürt devrimci ve yurtseverlerini "ipte sallamakla" (sabık devlet başkanı Kenan Evren); başbakan, özgürlük sloganları attıkları için halkımızı "teröristlikle" (Yıldırım Akbulut); genelkurmay başkanı, halkımızı "teröristleri" destekledikleri gerekçesiyle, "terörist muamesesi görüp şiddet uygulamakla" (Necdet Torumtay); generaller, "soykırım yaratıp Kürdistan'ı ot bitmeyecek bir duruma getirmekle" (Altay Tokatlı) tehdit ederler. Kürdistan'da sömürgeci devletin sloganı "şiddete şiddet"tir. "Bir Kürt bir tavuğa eşittir; ha bir Kürt öldürmüşsün ha bir tavuk". Bunlar, Türk devlet yetkililerinin her fırsatta halkımıza hatırlattıkları sözlerdir.

Ayrım yapılmadan insanlarımız işkencede katledilir, arkasından kurşuna dizilerek çatışmada öldürüldü süsü verilir -1985'te Bingöl'de Sıddık Bilgin'in yüzbaşı Ali Şahin tarafından katledilmesi-; Cizre-Yeşilyurt köyünde olduğu gibi insanlarımız işkence yapmakla yetinmeyen sadist Binbaşı Cafer Tayyar Çağlayan insan dışı yedirir; Hakkari'nin Yoncalı köyünde görüldüğü gibi insanlarımızı kurşuna dizmeyle yetinmeyen sömürgeci caniler, cınayeti anlaşılmaması diye cesetleri yakarlar; Silopi'nin Derebaşı köyünde görüldüğü gibi masum köylülerimiz önce kurşuna dizilir, ardından "çatışmada teröristler vuruldu" açıklaması yapılır...

Halkımıza karşı bu cinayetleri yapanlar kimler? Generalinden, siyasi parti liderine ve erine kadar tüm sömürgeci yetkililer. Kürdistan'da her sömürgeci varlık, cinayettir, vahşettir, işkencedir.

Diyarbakır'ın meşhur işkencecisi Esat Oktay Yıldırım, işkence için Evren'den icazetli olduğunu söylerdi. Bir de "başarıları" için ödül -saat- almakla övünürdü. Evet, Kürdistan'da sadizm ödüllendiriliyor. Sadizm, Türk sömürgecilerinin erdemidir.

Marx gaddarlığı, "korkunun dikte ettiği kanunların karakteristik niteliğidir. Çünkü, korku yalnız zalim olduğu zamanlar enerjiktir" olarak tanımlar. Engels de, "İşkence, korku içinde bulunan insanların kendi korkularını giderebilmek umudu ile yaptıkları gaddarlıktır" der. Bu iki tanım da Türk sömürgeci güçlerinin ayaklanan halk gerçekliğimiz karşısında içine girdikleri korkuyu, paniği ve bunun ürünü olarak başvurdukları gaddarlığı tamamıyla yansıtmaktadır.

Sömürgeci ordunun uygulamaları yetmiyormuş gibi, 1985'te ulusal kurtuluş mücadelemize karşı "Özel Tim" adıyla faşist terör timleri örgütlendirildi. Özel timler, paralı askerlerden oluşan orduya geçmenin adımdır. Özel timler, ABD emperyalizminin sömürge halkların kurtuluş mücadelesine karşı geliştirdiği özel bir örgütlenmedir. Bu özel eğitilmiş paralı ordunun görevi işkencedir, en vahşi yöntemlerle sorgudur, pusudur, katletmedir, komplolardır, halkı sindirme çabasıdır. Halkı ulusal kurtuluştan uzaklaştırmak için her araç ve yöntemi kullanmakta yetkilidirler bunlar. Vietnam'da, Kamboçya'da ve Latin Amerika ülkelerinde ABD ve işbirlikçisi rejimlere bağlı resmi ve sivil görünümleriyle bu ölüm mangalarının katlettiği ve sakat bıraktığı insanların sayısı milyonlardır.

Türk sömürgeciliği, tarihsel barbar karakterini ve halkımıza duyduğu düşmanlığı emperyalist deneylerle birleştirerek özel timleri örgütledi. Özel Tim'e yoz burjuva ortamın sokağa attığı, işsiz, kişilik erozyonuna uğramış, sadist ruhlu, her kötülüğü yapmaya yatkın unsurlar alınmakta ve bunlar faşist bir ortamda, emperyalist uzmanların verdiği kontra taktiklerinin öğretildiği eğitimden geçirilmekteler.

Türk terör timlerinin Federal Almanya'da Bonn yakınlarındaki GSG-9 olarak bilinen Almanya anti-terör timlerinin eğitim kamplarında eğitildiği tespit edilmiştir. Ankara yakınlarındaki Gölbaşı eğitim kamplarında ABD ve FAC uzmanları Türk terör timlerini eğitmekteler. Faşist özel timler, emperyalistlerin modern silahlarıyla donatılmakta ve sınırsız yetkilerle Kürdistan'a yollanmaktadırlar.

Onlar için Kürdistan'da herşey serbesttir. Yaralıları işkence eder, önüne gelene ateş eder, anında yargılar ve kurşuna dizer, köy yollarını mayınlar, çeşme sularını zehirler, halkın namusuna el atar, komplolar geliştirir, gerilla kılıfına girerek köylüleri aldatır ve işkenceye alır, Cizre'de olduğu gibi kendilerini "Kürdistan'ın kralı" ilan eder, "Kürt leşleri"yle övünür vb.

Özel timlerin "marifetleri" saymakla bitmez. Onlar Kürdistan halkının varlığına kasteden mahşer güçleridir. Özel timler, azgın korucuları da yanlarına alıyor; Eruh'ta Beho Ağa, Şırnak'ta Tatarlar, Uludere'de Mala Beyrê çeteleri ve Beytüşşebap'ta Jırkî ağaları vasıtasıyla aynı cinayetleri işliyorlar. Kürdü Kürde kırıdırıyorlar. Gerçekte ise bu yerli canilerin halkımıza yaptıkları, Türk terör timlerinden hiç de geri kalmıyor.

Yanda aktardıklarımız, yurtseverlerin kaleminden özel timlerin ve ordu güçlerinin Kürdistan'daki günlüğünün sadece küçük bir kesitini yansıtır. Kürdistan'ın her bölgesinde her gün aynı kanlı pratik yaşanıyor.

Böyle bir rejimin bir gün bile yaşamaya hakkı yoktur.

Yurtseverlerin gazetemize ulaştırdığı Özel Tim terörüne ilişkin örnekler:

Tarih 12. Ağustos 1989. Abdullah adında bir köylü şöyle anlatıyor:

«Biz Şırnak, Cizre arasındaki Kasrık Boğazı bölgesinin köylüleri ve Bêrîbangir yaylasında kalıyoruz. Arkadaşım Zahit Salvut'la hayvanlarımızı suluyorduk. O sıra, ileriden Suskî taburuna bağlı bir grup asker geldi ve bizi yanına çağırdı. Namazını bitiren Zahit'le yanlarına gittik. Asteğmen bize, "İkiniz de yere yatın" dedi. İkimiz de yattık. Alnıma silah dayadı, aniden vazgeçip Zahit'in alnına koydu ve ateşledi. Yanıma dönüp baktığımda can veriyordu. Asteğmene, "Adamı öldürdün, biz vatanında değil miyiz, nedir bize reva gördüğünüz?" dedim. "Konuşma!" diye bağırırken bir taraftan da beni dipçikledi ve oradan uzaklaştırdı. Ben de uzakta bir yerde gizlenerek bekledim. Amacım cenazeye zarar verecek canlıları yaklaştırmamaktı. O sırada iki askeri araç gelip cenazeyi götürdü.

gittiler. Mermilerin kovanlarını toplarken yalnız bir yerde çok kovan bulmuşlar. Diğer tarafta bir şey bulamadıklarından tek taraflı ateş açıldığını tespit ediyorlar. 8 Eylül günü askerler korucuları da alıp, sözde Apocuları yakalamaya çıkıyorlar. Amaç adam temizlemek için tezgah hazırlamak. Köylüler oynanan oyunun farkında, sonuçta ne çıkacağını beklemeye başlıyorlar.

Köyde görevli subay daha önce Mehmet Yücel'e, "Sen radyoda teröristlerin ölüm haberini duyunca üzülüyorsun, askerinkini duyunca seviniyorsun" diyor. Mehmet Yücel şaşırıyor, "Bu da nereden çıktı" diyor. Kendisine ölüm tezgahlandığından habersiz. 8 Eylül gecesi, yanına aldığı 10 yaşlarındaki bir akraba çocuğu ile hayvanlarını korumaya gidiyor. Kendisi sürünün önünde, çocuk ise sürünün arkasında. Tanık çocuk olayı şöyle anlattı: "Sesler duyduğum. Mehmet, 'Beni bırakın,

cuk kurşunlandıktan sonra ateşe atılıyor. Babasının da taşla başı eziliyor. Olay, akşama kovanların yalnız dönmesi üzerine aramaya çıkan köylüler tarafından tespit ediliyor.

Köylüler anlatıyor:

«Bir yıldır evlerimizde yatmıyoruz. Köyde hiç korucu yok. Yapılan tüm baskılara rağmen direndik. Herkes güvenliğini sağlasın dedik. Çocuklarımızı yettim, eşlerimizi dul bırakmaya hiç niyetimiz yok. Çevre köylerdeki korucular ve askerler başımıza Allah kesildi. Cenazeleri köye getirdik. Yetkililer geldi; bize, "Apocular öldürmüş dersiniz" dediler. Bizi bu yönde ifadeye zorladılar. Biz de, "Apocular öldürecekleri kişileri köyün ortasında, halkın önünde kurşunla öldürürler. Ateşe atıp yakmazlar, kafaları da ezmezler" dedik. Cenazeyi Şırnak'a götürdük. Orada savcı gelip baktı.»

24 Eylül'de köylüler Siirt merkezine gelip kasap alıp götürüyorlar. Köylüler, "Köyde yaşam imkanımız kalmadı. Bizleri tek tek öldürmeye başladılar. Hayvanlarımızı satıp köyü terk edeceğiz" diyorlar. Göç, ama kimden kaçma? Devletin askerlerinden ve çete başlarından.

Ölüm olayları gazetelerin sayfaları arasında kaybolup gidiyor. 21 Eylül tarihli Cumhuriyet gazetesi, "Siirt'in Şırnak ve Eruh ilçeleri arasındaki Sarıdağlı köyünün Cindî mezrasında baba oğul iki köylü otomatik silahlarla öldürülmüş halde bulundu. Hayvanların köye yalnız dönmeleri üzerine olay ortaya çıktı. Olayla ilgili soruşturma başladı" diye yazdı olayı.

Siirt'in Eruh İlçesi Bağgöze köyünden terhis olan bir asker anlatıyor:

«Polis timleri çatışmalara girmezlerdi. Onlar helikopterle seyahat ederler. Genelde ya çatışma bittikten sonra yada çember attıktan sonra gelirler. Ayrıca, "Biz memuruz çatışmaya girmeyiz" derlerdi. Bizim subaylarımızla anlaşamazlar, birbirlerinin yanından geçerken birbirlerine selam dahi vermezler. Onlar, "Devlet memuruyuz" der savaşımlar. Subay eşini, çocuğunu düşünür; çatışmada etrafını sardırıp korunur, olan askere oluyor. PKK'liler asker öldürmüyorlar, yoksa hepimizi avlardı. Çatışmalarda askerler ölünce moral sıfır oluyor. Şeyh Ömer dağlarında meydana gelen çatışmada başarılı görülen askere 50 bin, çavuşa 150 bin, subaya 700 bin Türk Lirası ödül verdiler.»

17 Kasım 1989'da Siirt'te, Cumhuriyet Caddesi'nde marangozluk yapan bir vatandaş dilekçe yazdırmaya çalışıyor. Vatandaş şöyle diyor:

«Ayn önöndünde ben iş yerinde yokken timlerden biri dükkana bir sandalye bırakıyor. Çıraklar, ben gelmeden bir şey yapmayacaklarını ve söz veremeyeceklerini söylüyorlar. Ben geldim, yapılacak gibi değildi. Yapmadık. Tim gelip sordu. Yapamadığımızı söyledik. Bu nun üzerine bize küfretmeye, dükkanı dağıtmaya başladı. Biz şaş-

Ben gidip akrabalarıma haber verdim. Ceset taburda üç gün tutuldu. Olaya bakan Pervari savcısı olay yerine değil, tabura gelip bakmayı yeterli buldu. Sonuç, askerlerin istediği biçimde oldu. Halkın tepki göstermesi üzerine, Suskî sınırları dışına çıkartmamak şartıyla cenazeyi bize verdiler.»

Zahit Salvut 25 yaşında, evli, üç çocuk babası ve Batuyan aşireti göçerlerindendi.

Tarih 8. Eylül 1989. Pervari'ye bağlı Kevzîn köyünden Mehmet Yücel'e korucu olması için sürekli baskı yapılmış, fakat O kabul etmemiş. Köyün 20 korucusu var. Hayvanlarını gütmeye gittiği gece öldürülüyor.

Köylüsü, olayı şu biçimiyle anlatıyor:

«Yakın köy olan Xerxor'den köye askerler her gün ikindiden önce gelirlerdi. 7 Eylül günü ise yatsıdan sonra geldiler. Koçnis ile Erkent köyü arasında asker ateş açıp aydınlatıcı atıyordu. Erkent'e gelen askerler, "Apocular bize ateş açtı" dediler. Ertesi gün köylüler olay yerine

ben kaçmam' diyordu. Ardından silah sesleri geldi. 'Oy dede, oy babo' diye bağırdı. Ben korktum, çalıların arasına saklandım." Öldürülen kişinin başı kesilerek vücudundan ayrılır.

Köyde cenazenin kaldırıldığı gün Talat subay, Erkent köyünün muhtarına (ölünün amcası), "Sen Şahin Aras'ı getirmezsen aynı akibete uğrarsın" diyor. Şahin Aras baharda Çemê Karê yaylasında yaban otu toplarken PKK'lilere katılıyor. Amcanın cevabı, "Sen gidip getirebiliyorsan getir, ben nasıl getireceğim" oluyor.»

İnsan yaşamının hiç değeri yok. Kimin nerede, nasıl gideceği belli değil. İnsan yaşamına son veren mermi kovanlarından çocuklar oyuncak olarak yararlanıyor.

Tarih 20 Eylül 1989. Eruh ve Şırnak ilçeleri arasında, Şırnak'a bağlı Torkiz (Sarıdağlı) köyü. Baba Yunus Ertaş ile 10 yaşındaki oğlu Fahrettin Ertaş Çarê Sor (Girê Sor) mevkisinde hayvanlarını korumaya gidiyorlar. Baba-oğul birlikte kurşunlanıyorlar. Ço-

kın vaziyette kendisini izledik. Bize, "Hepiniz teröristsiniz. Hepinizi öldüreceğim, Allahınızı s...." türünden hakaretler yağdırıp ayrıldı. Ayın onyedisinde yolda her iki işçinin önünü keserek küfrediyor. "Niye yapmadınız?" diyor. Ayrıca, "Sivilim, gidip elbiselerimi giyeyim, göreceksiniz!" diyor.

Ben şimdi soruyorum: Yapılamayacak bir sandalyeyi tamir etmek zorunda mıyım? Ona söz vermemişiz. Diğer yönüyle bizi hangi kanıtlarla "terörist" ilan ediyor? Dükkanımı yağmalama hakkını nereden alıyor? Bunların görevi, halk üzerinde terör estirmek mi? Güvenlik görevlisinin görevi, yol kesip tehdit yağdırmak mıdır?*

Marangoz, valilik makamına ve Cumhuriyet Savcılığı'na şikayet amacıyla yazdırdığı dilekçeleri alarak ayrıldı. Tarih, 17.11.1989 idi. Dilekçelerinin işleme konulup konulmadığı bilinmiyor.

Siirt'in kenar mahallelerinden birinde bir evin içine girip arama yapıyorlar. Sandığın açılmasını istiyorlar. Ev sahibi bununla uğraşırken, vurucu timlerden biri elindeki silahı tümüyle evin içine boşaltıyor. Ev sahibi, "Siz arama yapmaya mı geldiniz, yoksa bizi taramaya mı geldiniz?" diyor. Ve ev sahibi, o gece çocukların sabaha kadar yatmadığını söylüyor.

Siirt lisesi önündeki birkaç öğrenciye saldırıyor timler. Öğrencilerden Nezir Sevilgen'e, "Bir Kürt bir taruğa eşittir. Sizi tavuk boğazlar gibi boğazlayacağız" diyor. Nezir Sevilgen, "O güne kadar onurum bu şekilde rencide edilmemişti" diyor.

Mehmet Bartık, Siirt'e bağlı Eruh-Fındık'tan. Köydeki karakol komutanı tarafından kendisine, Haziran ayında öldürülmüş olan eniştesi soruluyor. Mehmet'in, "O şehit oldu" demesi, yumruklanmasına ve tekmelenmesine neden oluyor. Üç dişi kırılıyor. 15 günlük iş göremez raporu aldı. Dayak atan Deniz asteğmen, "İstediğin yere git, şikayet et" diyor. Sorduğu kişinin Haziranda çatışmada öldüğünü bilerek, kişiyi dövmek için bahane arıyor.

Mehdi Yaş, Siirt merkezine bağlı Ayınbaran köyünden. Lise son sınıf öğrencisi. Şubat 1989'da gözaltına alındı. Gördüğü işkenceler sonucu delirdi. Elazığ ve İstanbul'a götürüldü. Hala iyileşemedi.

Eruh ilçesi Nivîlan (Akmeşe) köyü muhtarı **Hüsnü Kayran** başına gelenleri anlatıyor:

"Askerler gelip, beni Eski Eruh köyüne götürdüler. Tabur komutanı gelip beni Eruh ilçesine götürdü. Bana, "Köye PKK'lılar gelmiş. Sen bize haber vermedin" dedi. "Geldiklerinde ben köyde yoktum. Halkı camiye toplayıp propaganda yapıp gitmişler" dedim. Bunun üzerine iki binbaşı birden beni dövmeye başladı. "Gelenler hangi gruptu, adları neydi, içlerinde tanıdıklarınız var mıydı, neler söylemişler, Huri Güngör'e kaç li-

ra yardımda bulunmuşlar, camideki konuşmayı kim yapmış, köyden hangi isteklerde bulunmuşlar, ne zaman ayrılmışlar?" diyorlardı. Ben, bunun üzerine, "1984'te Eruh ilçesini basıp Atatürk'ün heykelini kim tekmeledi siz biliyor musunuz, kim cami hoparlöründen konuştu, adları neydi biliyor musunuz?" diye sordum. Bunun üzerine tekrar tekmelemeye başladılar. İki gün boyunca ellerim arkada bağlı, diz üstü bekletildim. Yiyecek olarak hiç bir şey vermediler.

Alay komutanı da bana, "Köyünüzde korucu yok. Size on silah vereceğim. Siz on kişi bizim için sağlam olsanız o köye kimse giremez" dedi. Bunun üzerine ben, "Köyde sadece yaşlılar var. Siz baş edemiyorsunuz, biz nasıl uğraşırız" dedim. "Siz birbirinizi öldürün, birbirinizin anasını belleyin, ben o köye asker veremem" dedi. Eruh'taki binbaşı ise, köyün etrafındaki depoların yerlerini soruyordu. Ben nereden bilebilirdim. "Siz tespit edin, bize de gösterin" dedim.*

Muhtar şimdi köyüne gidemiyor. Durumu çeşitli mercilere ilettili. Eruh tabur komutanı, kendisinden soruların cevabını bekliyor. Huri Güngör'ün eşi PKK davasından tutuklu. Muhtar para verilip verilmediğini nereden bilecek.

Siirt'in Eruh ilçesi Nitê köyünden bir köylü, Siirt merkezine yiyecek almaya gelir. Eşyalarını ayarlar. Traktörünü tutar. Ertesi gün sabah saat altıda yola koyulur. Siirt-Eruh yolu üzerinde, Siirt çıkışında kontrole takılır. Sabah saat altıdan akşam sekize kadar emniyette işlemlere tabi tutulur. Köylü un, patates, lahana, şeker, yağ almıştır. Bir traktörü doldurur. Çünkü kendisine ve kardeşlerine yetecek kadar almıştır. Bunu da belirtir. Hemen suçlu konumuna koyulmuştur. Gözleri bağlanır. Dayak yer. Sonuçta aldığı eşyaları dükkan sahibine iade etmek zorunda kalır. Traktörün ücretini öder ve köye boş olarak döndürülür. Köylü, "Ben kendilerine ya çuvalları mühürleyin ya da helikopterle getirin, 20-30 kişi ne yiyecek dedimse de kimse beni dinlemedi. 50 bin lira zararla eşyaları geri verdim. Ayrıca traktörün parasını da ödedim" diyor.

Evet devlet 'vatandaşlarını' açlıkla yüzyüze bırakıyor. Dene-timi kaçırmanın cezasını köylülere ödetiyor.

Eylül ayının ikinci haftası. Siirt merkezinde sürekli gece aramaları yapılıyor. Kişin gözaltına alınan birinin evini arıyorlar. Arama bitiyor. Çıkışta vurucu timlerden biri, yerden taşı aldığı gibi göçerin başına indiriyor. Ve aynen, "Ya siz bizim anamızı s...., ya da biz sizin" diyor.

Eruh-Nivîlan Köyü: **Muhsin İkinci** zorla korucu yapılmış. Hilêlan karakol komutanı köye gidiyor. "Kim silah bırakmak istiyorsa, bıraksın" diyor. **Muhsin İkinci** Eruh'a tabura gidip silahı teslim ediyor. Bunun sonucunu askerler evini tarayıp ateşe veriyorlar. Kaçıp Mersin'e yerleşiyor. Bir yıldan fazla kalıp geriye, köye dönüyor.

Bir terör elemanının yakını anlatıyor:

Ekim ayının ilk haftası. Erzincan'dan Siirt'e gelen otobüsteki yaşlı bir kadın anlatıyor:

"Damadım işsizdi. Bundan dolayı vurucu tim olmaya karar verdi. Kızımı da Siirt'e getirdi. Şimdi 15 günde bir eve uğruyor. İlişkileri iyi değil. Çünkü; kızım evde hapis gibi, bir yere çıkamıyor. 24 saat evin içinde. Ben kendisini götürmeye geldim. Damat sürekli arazideymiş. Sürekli meşgul. Aile ilişkileri tabi ki zayıflıyor. Şimdi damat istifa etmek istiyor, ama kabul etmiyorlar. Maaş durumları iyi, ama bu da huzursuzluğu engellemiyor. Kızımı alıp götürceğim. Kabul etseler, damadım da hemen ayrılacak.*

Çevreden duyuyoruz. Çok sayıda istifa etmek isteyen var. Ruhsal gerilime girenler var. ama ayrılmaları mümkün değil.

Ben Eruh/Bingof (Bingöl) köyü halkıdanım. 11.11.1989 tarihinde gözaltına alındım. 2,5 ay Diyarbakır'da kaldım. Ben Diyarbakır'da tutukluymun evim; eşim ve çocuklarımla gözleri önünde askerler tarafından yıkılıyor. O tarihte amcam da tutukluydu. Onun evinin de kapı ve camıları tahrip edilmişti. Her iki aile de, komşu köy olan Basnê (Bozaltı) köyüne sığınıyorlar. Benim bütün eşyalarım ve yiyecek maddelerim, yıkıntılar arasında kalıyor.

Biz şimdi Basnê (Bozaltı) köyünde göçmen durumdayız. 8 çocukla birlikte bir göz odada kalıyoruz. Ekinlerimizi ektik. Fakat Reşenê (Dikboğaz) köyünün korucuları, hayvanlarını ekili alanlarımızda otlatıyorlar. Bağlarımız ve ekili alanlarımız sahipsiz. Bizler köyümüze dönüp yaşamak istiyoruz. Bağlarımız ve arazilerimiz, bizim geçimimizi sağlamamız için yeterli. Buna rağmen, göçmen ve sığınatı durumunda açlıkla yüz yüzeyiz. Biz köyümüze dönmek istiyoruz.

Devletten istediğim zararımın karşılanması, evimin tamiri için gereken yardımın yapılması ve köyden korucu ve askerlerden dolayı gelebilecek tehditlerin önlenmesini, can güvenliğimizin sağlanmasını istiyorum.

Süleyman Aslan

Adres: Şu anda Eruh/Bozaltı köyü, köye giriş izninden sonra Eruh/Bingof köyü

Dağıtım: Uluslararası Af Örgütü, Helsinki İzleme Komitesi, Basın, Bölge Milletvekilleri, Olağanüstü Hal Bölge ve Siirt Valiliği

VALİLİK MAKAMINA SİİRT

Ben Pervari-Serhêl tuzlasında işçi olarak çalışmaktayım. 23 yıllık sigortalıyım. 18 yıllık tekel işçisiyim. Köyümüz iki mahalleden oluşuyor. Benim oturduğum mahalle baskılar sonucu boşaldı. Halk, ya komşu köylere ya da Siirt merkeze yerleşti.

Bizler tekel işçisiyiz. Köydeki mal varlığımız ve tekelden aldığımız maaş bizler için yeterli. Buna rağmen, sürekli olarak korucu olmamız için baskı yapılıyor. Bugün biz, 5 tekel işçisini Pervari-Ekindüzü köyü karakoluna götürdüler. "Ya korucu olacaksınız ya da köyü terk edeceksiniz" diyorlar. Ben kalp hasta-

sayım. Ayrıca, aynı anda iki işi yürütmemiz mümkün değil. Karakolda görevli başçavuş, korucu olmadığımız taktirde köyde ve çevrede meydana gelecek olaylardan bizi sorumlu tutacağını belirtti.

Ben sizlere soruyorum: Eğer tuzla işçisi silah alıp nöbet tutacak, dağlara aramaya gidecekse, karakollarda görevli olan askerlerin işi nedir? Bizim koruculuğa ayıracak ne zamanımız var, ne de canımızı ve çocuklarımızı kaybetmek istiyoruz. Gerekenin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Süleyman Beyhan,

Tuzla Köyü, Pervari/Siirt

Dağıtım: Olağanüstü Hal Bölge Valiliği, Siirt Valiliği, İnsan Hakları Derneği Genel Merkezi, Helsinki İzleme Komitesi, Uluslararası Af Örgütü, Yabancı Elçilikler, Basın, Bölge Milletvekilleri

...

Biz Pervari'ye bağlı Erkent köyü halkıdanız. Köyde 90 hane mevcut. Köylülerimiz, sebpsiz yere defalarca gözaltına alınıp bırakıldılar. Diyarbakır'a götürülenler de en az dört ay yattılar. Köyü terk etmemiz için sürekli baskı uygulanıyor. Geçen yıl yaylaya çıkmamıza izin vermediler. Bunun sonucunda üç bine yakın hayvanımız öldü. Çoğu sarılık oldu, bunun sonucunda sütten kesildiler.

Sene başından beri yedi seferdir köylülerimiz gözaltına alınıyor. Geçen yıl komşu köylere işleri için giden **Reşit Ertuk** ve **Ahmet Usunmaz** adlı köylülerimiz, Köprüçay ve Okçular'da çırılçıplak soyularak çamura bulanıp köylülerin önünden geçirilmişlerdi. Bu işlemi yapan, o köylerdeki askerlerdir. Bizim bu ka-

dar işlemle karşı karşıya kalmamızın nedeni, köyümüzde hiç kimsenin koruculuğu kabul etmemesidir. Bizim canlı hayvan varlığımız bize yetiyor. Silah alıp ölüme gitmeye, insanlara eziyet çekirtmeye hiç niyetimiz yok. Ne çocuklarımız, ne de bizler boş yere ölmek istemiyoruz.

On gündür üç köylümüz gözaltına alındı. Nerede olduklarını da bilmiyoruz. Bir hafta önce de, tekrar üç kişi gözaltına alındı. Hayatlarından endişe ediyoruz. Köylülerimiz, çobanların yemeklerini götürmüşler. Gittikleri yerde heliz toplamakla meşgulken askerler ve korucular, kendilerini hedef alarak ateş etmişlerdi. Bazı korucuların, "Biz bunları tanıyoruz, köylüdürler" demelerine rağmen, köylülerimizi çırılçıplak soyup hayvanlar ve çobanlara getirdikleri ekmekle birlikte Tiri (Okçular) köyüne götürüyorlar. Oradan da Rubaryan (Yeniaydın) köyüne götürüyorlar. En son Pervari'ye götürmüşler. Biz hala onların nerede olduklarını bilmiyoruz. Hiç birimizin can güvenliği yok. Hayvanlarımız, köyün çevresinden uzaklaşamıyorlar. Askerler ve korucular, hayvanlarımızı sanki kendi mallarıymış gibi alıp yiyorlar. Bugüne kadar ondan fazla hayvanımızı yediler. Biz köyün dışına çıkamıyoruz. Bize, "Ya silah alın ya da köyü terk edin" diyorlar.

Hangi dakika neyle karşılaşacağımız belli değil. Hiç birimizin can güvenliği yok. Gerekenin yapılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Pervari/Erkent köyü halkı adına: **Bedri Bağdu, Halil Bağdu, Halil Bağdu**

Dağıtım: Uluslararası Af Örgütü, Helsinki İzleme Komitesi, Yabancı Elçilikler, Yabancı Basın, TBMM İnsan Hakları Komisyonu, Bölge Milletvekilleri, Yerel Basın

BASINA

Yaklaşık bir ay evvel bir grup silahlı kişi geceleyin köyümüze gelmişler, köylülerden yiyecek istemişler, kendilerine gereken yiyecek maddelerini köylülerden almışlar ve çeşitli propagandalar yaparak köyden ayrılmışlardır. Onların köye geldikleri akşam köy muhtarı olarak ben köyde yoktum ve o akşam Siirt merkezindeydim. Benim o akşam köyde bulunmayışım yetkililerin de malumdur. Ayrıca köyde de olsaydım durum değişmeyecekti. Onlar sayıca kalabalıklarmış ve hepsi de silahlı kişilermiş. Böyle silahlı bir gruba karşı bizim köylü olarak direnmemiz mümkün değildir. Onların köyümüze gelip gitmelerinde bizim bir kusurumuz veya suçumuz yoktur.

Durum böyle iken, bu olay nedeniyle 22.12.1989 günü gözaltına alındım. İki gün boyunca Eruh Yatılı Bölge Okulu'nda bulunan piyade taburunda dayakla sorgulandım. Beni sorgulayan ve döven tabur komutanı Binbaşı Adnan ile komutan yardımcısı Binbaşı Recep'tir. İki gün boyunca su dahil hiç bir gıda maddesi bana verilmedi. Bana atılan dayanın izleri halen vücudumda mevcuttur.

Sorgulamada, yukarıda anlattığım gibi durumu kendilerine de anlattım. Akla hayale gelmeyecek sorular soruldu bana, bilmediğimi söyleyince de bana hep işkence yaptılar. Ayrıca beni serbest bırakırken elime bir soru listesi tutuşturuldu ve bunları, detaylı olarak cevaplarını hazırlayıp pazartesi günü kendilerine ulaştırmamı istediler. Eğer bunları zamanında hazırlayıp getirmesem beni ölümle tehdit ettiler. Tabur komutanı beni muhbirliğe zorluyor. Onun korkusundan ne evimde kalabiliyorum ne de Eruh'a gidebiliyorum. Can güvenliğim yoktur. Yeniden gözaltına alınıp işkence edilme korkusu içindeyim.

Siz yetkililerden istihramım, durumumun gözönüne alınarak bu tehditlerden korunmam ve can güvenliğimin sağlanması için gereken önlemin alınmasıdır.

Saygıyla arz ederim.

30.12.1989

Hüsnü Kayran, Köy muhtarı

Adres: Akmeşe köyü, Eruh-Siirt

Dağıtım: 1- Siirt Valiliğine, 2- Olağanüstü Hal Bölge Valiliğine, 3- İçişleri Bakanlığına, 4- Başbakanlığa, 5- Cumhurbaşkanlığına, 6- TBMM Dilekçe Komisyonu Başkanlığına, 7- Bölge Milletvekillerine, 8- Basına

ÖNCE BAĞIMSIZ VATAN KÜRDİSTAN!

Meral Kıdır

GEÇEN SAYIDAN DEVAM

VATANI ESARET ALTINDA OLANIN İNANÇ ÖZGÜRLÜĞÜ OLAMAZ!..

Vatan, her ulusun varolduğu topraktır. Her ulusun kendi vatanını sevmek, onu korumak, üzerinde daha güzel yaşanır hale getirme hakkı, sonradan kazanılmış ya da başkaları tarafından bahsedilen bir hak değil, doğuştan gelen bir haktır. Böyle olduğu gibi, bu hak, başkalarına devredilemez ve satılamaz da. Bir insanın kendi ömrünü bir başkasına vermesi, satması nasıl ki mümkün değilse, burada da öyledir.

Vatan, üzerinde yaşayan insanların şerefidir. Vatanın esaret altına alınması, o topraklar üzerinde yaşayan insanların kendi şereflerinden vazgeçtikleri anlamına gelir. Vatan soyut bir kavram değildir. Emeginin değer bulacağı, emek verdikçe üzerinde yaşayanları güçlendirecek bir kaynaktır. Esaret altına alınmış bir ülkede, önce o toprakla o toprağın insanları arasındaki bağ koparılır. Toprak artık yabancı bir güç içindir, o toprağın insanları da yabancı bir güç içindir. Birbirleri için bir değer, bir anlam ifade etmezler. Çünkü toprağın cevheri, doğanın bütün özellikleri ve zenginlikleri işgalci gücün insafsızlığına terk edilmiştir. O noktadan sonra toprak kendi gerçek insanına hiç bir şey veremez. Hoyrat ellerde hırpalanıp hırpalanır. Kendi topraklarını savunmayı gerçekleştirememiş, düşman hakimiyetine boyun eğmiş insanlar ise, bu hakimiyet içinde akıl ve vicdanları giderek kararır ve korku bütün benliklerini sarar. Çünkü, topraklarını düşmana kaptırmakla cesaret kaynaklarını yitirmişlerdir, akıllarını ve vicdanlarını teslim etmişlerdir. Vatan, bir ulusun akli, vicdani ve cesaretidir. Vatan, bir ulusun adaletidir.

Kutsal kitaplara göre, tanrı Adem'i önce toprakla buluşturuyor ve ona diyor ki, *"Alın terini toprağa dökerek yaşayacaksın!"* Bu, insanın toprağa sahiplenmesi emridir. Çünkü onu ancak emeğiyle değerlendirdiği toprak yaşatabilir.

Peki, Kürdistan açısından durum nasıldır?

Burada toprak sözünü, bir kaç dönümlük tarla, basit bir arazi gibi değerlendirmemek gerekir. Burada geçtiği biçimiyle "toprak" sözünden "vatan"ı anlıyoruz. Ama basit anlamıyla ele aldığımızda bile görüyoruz ki, köylü bir toplum olan Kürt toplumu toprakla barışık değildir, tersine her an boğuşma içindedir. Çünkü, toprağı ekip biçerek yaşayan köylü bile toprağına yabancılaştırılmıştır. O toprağı "vatanım" diyemezken, toprakla bütünlük içinde olduğu söylenemez, bu mümkün olamaz.

Kürdistan "vatan" olarak türkülerde yaşadı. Ama türkülerine bile sahip çıkabildi mi? Vatana sahip çıkılmadığı sürece, Kürdistan'da hiç bir şeye sahip çıkılamadı. Her şeyi, amaher şeyi

elimizden aldılar. Toprağımız bizim için ve biz toprağımız için olmadığımızdan, alın terimizi toprağına döktüğümüzde toprak bile yeterince ürün vermedi. Gün geldi ki, insanlarımızın yüreğinde toprağına sevgi köreldi. "Bu toprak bize hiç bir şey vermiyor" denilmeye başlandı. İnsanlar Türkiye metropollerine, Avrupa'ya ya da başka kıtalara çalışmak için gitmeye başladılar. Kendi vatanları olduğu halde Kürdistan, Kürtler için anlam ifade etmez duruma geldi. Hem toprak hem de insanlarımız çoraklaştı. Oysa sömürgeciler için Kürdistan çok anlamlıydı. Türk sömürgecileri, Kürdistan'ı toprağı ve bütün değerleriyle Türk uluslaşmasının gelişip-güçleneceği bir zemin olarak görüyorlardı. Vatanın bizim, bizim de vatan için anlamsız hale gelmemiz, gerçekte ölümü kabullenmemiz demektir. Namus, vicdan, iman ve adalet yaşayan insan içindir. Canlı canlı ölümü kabullenenler, yaşayan insanın bu şerefli özelliklerinden uzaklaşmayı da kabul etmişler demektir. Nitekim, vicdanlarımız kararadı mı? Nitekim, akıl yerine korku hakim hale gelmedi mi? Nitekim, toplumumuz düzensizlik, dağılma ve kendi kendisiyle çatışma içinde olmadı mı? Nitekim, sömürgeciler istedikleri her an evlerimize kadar girip kadınlarımızı-kızlarımızı, ihtiyarlarımıza-çocuklarımıza bile istedikleri her şeyi yapmadılar mı? Madenlerimizi, sularımızı, topraklarımızın ürünlerini çalıp götürmediler mi? İstedikleri zaman insanlarımızı kurşuna dizmediler mi? Türk ordusunun basit bir çavuşu bile bize istediği her şeyi kolayca yaptırmadı mı? Düşman kendi dilini bize zorla dayatmadı mı? Okullara kendi öğretmenlerini, camilere imam kulıklı ajanlarını göndermedi mi?

Düşman bunların hepsini fazlasıyla yaptı!

Biz ne yaptık?

Uzun ve çok uzun yıllar boyun eğdik. Aklımızın yerini korku alırken vicdanımızın sesini de duymaz olduk. Öfkemizi, hırsumuzu birbirimize karşı gösterdik. Topraklarımızı düşman, aklımızın yerini korku almışken, inancımızın bizimle olduğunu söyleyebilmemiz mümkün müdür?

Kendisiyle konuşulduğu 1986 yılında 89 yaşında olan değerli din adamımız **Melle Abdurrahman**, o yılın Nisan ayında **Serxwebûn** gazetesinde yayınlanan bir röportajda şöyle diyordu: *"Biz düşmanın eli altında ne malımıza, ne canımıza, ne namusumuza, ne de dinimize sahip çıkabiliyoruz. Düşman ölün dese, yaşayın dese, çıplak kalın dese, aç kalın dese, yalın ayak kalın dese ayımsız yapıyor. Yani düşman sana hangi rengi veriyorsa onu kabullenmek zorundasın. Ben bunu kabul etmedim."* Bu sözlerin doğruluğu tartışılmaz.

Bağımsızlık ve özgürlük halkların şerefidir. Özgürlük ve bağımsızlığa sahip çıkamamak, o halkın kendi şerefine sahip çıkamaması demektir. O noktada artık bütün felaketler beklenmelidir. Eğer sen toprağına sahiplen-

memişsen, kendini toprağına vermemişsen, onu korumamışsan, insana verilen ilk ve en değerli "armağan" olan toprağına ihanet etmişsen, ne bu dünyadan ne de tanrıdan isteyeceğin bir şey kalmıştır. Her ikisini de yitirmiş, başkalarının oyuncakı haline gelmişsin demektir.

Hız Muhammed, Araplara, *"Birleşiniz, toplumunuzu düzenleyiniz"* buyurdu Peki sen, kendi toplumunda birlik için ne yaptın, toplumun hak ve hukuku için ne kadar mücadele verdin? Eğer bunları yapmamışsak, tersine bin bir çelişkiyle birbirimize girmişsek, her şeyimizi, dolayısıyla şerefimizi düşmana teslim etmişsek, İslamiyet bizim için ne anlam taşır? Hiç bir şeyimizi koruyamadığımız bir ortamda, ibadetimizin bir anlamı olabilir mi? Düşman hangi renge girerse o renge girmek zorundaysak, orada ilk görevimiz bunu reddetmek ve kendi rengimizi açığa çıkarmaktır. Aklım, vicdanım ve dilim bana ait değilken, iman sahibi olmak mümkün değildir. Bir halk kendi varlığını sömürgecilerin "adaleti"ne teslim etmişse, o halk adaletten çok uzakta olduğu gibi, her türlü felakete uğramaya mahkum demektir.

Bu durumda yaşıyorduk. Şimdi kurtulmak istiyoruz. Her şeyimizi bulmak, şerefli yaşamak için önce aklımızı aradık. Aklımızı toprakta bulduk. Kürdistan'ı düşündükçe, onu tanıdıkça aklımızın aydınlandığını hissettik. Aklımız aydınlandıkça vicdanımızın sesini de duyar olduk. Şu bir gerçek, her şey yitirildiği yerde bulunur. Yitirdiğin şeyi, başka yerde değil, nerede yitirdiysen orada arayacaksın. Eğer her şeyimizi kaybetmemizin nedeni vatanımızı kaybetmekse, öyleyse her şeyi yeniden kazanmanın yolu da vatani kazanmaktır.

Dinlerin insanlığa kazandırdığı değerleri asla reddetmemek, ama özünü doğru anlamak gerekir. Dini kendi kendimizi rahatlatıp uyuttuğumuz afyon gibi yutmamız, sömürgecilerin istediği şeydir. Ama, din bu değildir. Çünkü biz dinlerin hangi yolu gösterdiğini incelediğimizde, insanların yaşamlarını daha iyi düzenlemek için aradıkları bir yol olduğunu görüyoruz. Adem'in ilk olarak duyduğu, *"Alın terini toprağına dökerek yaşayacaksın"* sözü doğrudan doğruya yaşamla ilgili bir buyruk değil midir?

Bütün bu açılardan bakıldığında, PKK aklımız, vicdanımız, namusumuz ve adaletimiz anlamına gelmektedir.

Şimdi cesuruz, sokaklarda düşmana başkaldırıyor, dağlarda savaşıyoruz. Neden? Çünkü artık aklımız ve vicdanımız bizimledir. Akıl ve vicdanın dile geldiği yerde, cehaletin dili olan korku silinir. Şimdi düşünüp çoğu kere hayret ediyoruz. Hayret diyoruz, bu yürek her zaman göğsümdeydi, ama önceleri bir kuş yüreği gibi çarpardı. Bu dil her zaman ağzımdaydı, ama bir kez olsun düşmana nefretimi, toprağına sevgimi böyle herkese duyuracak kadar yüksek sesle haykırmamıştı. Bu eller her zaman benimleydi, ama bugüne kadar sanki bağlıydı, yerden bir taş alıp

düşmanların kafasına atmamıştı. Bu ayaklar her zaman benimleydi, ama sanki ağır bir taş bağlanmıştı, bugün olduğu gibi özgürlüğe doğru koşmuyordu... Vatan toprağına sahip çıkıp onu işledikçe, onu suladıkça kendimizde daha bir çok güzel özelliğin geliştiğini göreceğiz. Şimdi biz henüz toprağımızla aramızdaki birliğin önündeki engellerle çarpışıyoruz. Dedik ki, esaret altına alınmış bir ülkede, önce o toprakla o toprağın insanları arasındaki bağ koparılır. Özgürlüğü için savaşan bir ülkede gerçekleşen şey ise, toprakla insanlar arasındaki bağın kurulması ve güçlenmesidir. Ancak bunun başarıldığı yerde yüreklerimiz ve beyinlerimiz gerçek anlamıyla özgür olabilecektir.

Henüz esareti yok etmiş, vatanımızın özgürlüğünü kazanmış değiliz. Şimdiye kadar başardığımız aklımıza, vicdanımıza ve cesaretimize kavuşmamızdır. Ama düşman esareti sürdükçe, kazandığımız bütün değerler hala tehdit altındadır. Topraklarımızda kendi adaletimizi kurumlaştırmadıkça, düşmanın adaletsizliğiyle her an boğulma tehlikesi altında olduğumuzu unutmamak zorundayız.

KÜRDÜN DİNİ VE DİLİNİ DÜŞMAN NASIL KEŞFETTİ!..

Önce hiç bir şeyimiz yoktu. Bildikleri tek söz şu idi: *"Kürt diye bir halk yoktur, Kürtçe diye bir dil yoktur, Kürdistan diye bir ülke yoktur!"* Yani, düşmana göre gölgemiz bile yoktu. Bizi "yok" kabul ettiklerine göre, ortada din kardeşliği falan da yoktu. Hatta, cumhuriyetin kuruluş yıllarındaki Kürt isyanlarını vahşetle bastırışlarını, *"Şeriatçılığa karşı ilerici bir hareket"* olarak haklı göstermeye çalışıyorlardı. İddialarına göre, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da uygarlıktan uzak yaşayan dağ Türklerini İngiliz emperyalistleri kıskırtmıştı, burada dine dayalı bir devlet kurulmak isteniyordu, onlar ise bunu önlemişlerdi. Aradan yetmiş yıl geçtikten sonra birden bire "din kardeşi" olduğumuz hatırlandı. Kürtlerin de bir dili olduğunu keşfettiler. Hatta Türk Cumhurbaşkanı Özal, taa... Amerika Birleşik Devletleri'nde, *"Benim kanımda da Kürtlük olabilir"* dedi. Belli ki, kan tahlini ABD emperyalistleri yapıyordu. Sömürgeciler ve emperyalistler, birdenbire Kürtleri keşfedince, Kürtlerin dinini de hatırladılar. Hatta en önce bunu hatırladılar.

Belli ki onlar hala bizim aklımızın olmadığına inanıyorlar. Çünkü sömürgecilerin "din kardeşliği" yalanına ancak akılsızlar inanabilir. Onların, Kürdün dilini ve dinini Kürde hatırlatmalarına, üstelik bir de öğretmeye kalkışmalarına Kürdün ihtiyacı yoktur. Ama onlar kendilerinin ne olduğunu bizzat dinlesinler, çünkü buna ihtiyaçları var.

Napolyon Bonapart komutasındaki Fransız işgal kuvvetleri 1798'de Mısır'ı hakimiyetleri altına aldıklarında, Mısır'da Bonapart'ın müslüman olduğu ve Ku-

ran okuduğunun propagandası yapılıyordu. Hatta, Kahire'deki din adamlarına yazdırılan bildirilerde, *"... Sizlere şunu ilan ederiz ki, büyük kumandan, ekselans Bonapart... Ümmet-i Muhammed'in dostudur ve bu nedenle ordusunun başına geçerek Kahire'ye gelmiştir..."* gibi sözler bulunuyordu. *"Peygamberimize karşı beslediği sevgi dolayısıyla inananların en asil örneği olan kişinin (Napolyon'un) sizlere inayet eylediği ayrıcalıkları ve ihsanları bir düşününüz. Büyük kumandan, sizlere son derece önemli iki büyük şey vaadetti. Bunlardan biri Kahire'de eşine emsaline hiç rastlanmayacak bir cami inşa ettirmek... İkincisi de tüm dünyanın duyacağı ve bileceği biçimde İslam dinine gireceğini ilan etmek."* (Arap Milliyetçiliği ve Türkler, Syf: 207, İhan Arsel) sözleri de yine Mısır ulemasının yayınladığı bildiride geçen sözlerdi. Osmanlı hakimiyetinin kanlı zulmü altında kurtuluş yolu arayan Mısır halkı, topraklarının ikinci bir güç tarafından işgal edilmesini din adına kutlamaya çağırıyordu. Üstelik bu işgalci gücün müslümanlıkla uzaktan yakından bir ilişkisi bile yoktu. İddialarına bakılırsa Osmanlı Sultanları da Mısır'ı islam adına fethetmişlerdi. Kısaca bütün işgalciler Mısır'ı Allah ve peygamber adına "kurtarıyorlardı." Bu örnekleri şunun için verdik: Bütün işgalci güçler halkları egemenlik altında tutabilmek için her renge ve her şekle girebilirler. Nitekim bir Fransız generali olan Bonapart, şu sözlerin de sahibidir: *"...Bana Papalık taraftarı olduğumu söyleyeceklerdir; hayır ben hiç bir dine inanmam. Mısır'dayken müslümandım, burada katolik olabilirim..."* *"Devlete en emin ve sürekli destek görevini gören şey dindir. Hiç bir toplum servet eşitsizliği olmadan varlığını sürdüremez ve servet eşitsizliği de din olmadan sürdürülemez. Bolluk içerisinde yüzen bir kimsenin yanından açlıktan ölebilececekindede fakir bir kişiye, eğer ortada, Tanrı bunu böyle arzuluyor; bu yüzü dünyasında hem zenginlerin ve hem de fakirlerin olması gerekir; fakat ileride ve ebediyetler dünyasında servet dağılımı daha başka şekilde olacaktır!"* diye söyleyebilecek bir otorite olmayacak olursa onun bu eşitsizliğe boyun eğmesi mümkün olmaz." (Age, Syf: 210)

Tarihte her sömürgeci güç kendi haksızlığını, zorbalığını, sömürüyü din arkasına gizlemeye çalışmıştır. Ortaçağda haclı orduları müslüman halkların topraklarına saldırırken, bunun din adına olduğunu söylüyorlardı. Arap egemenleri de başka halkların topraklarını işgal ettiklerinde din adına fetih yaptıkları iddiasındaydılar. İslam adına fetih bayrağını daha sonra Türkler ellerine almışlardı. Bütün bu işgalciler göre, halklar tanrı adına kendilerine boyun eğmeliydiler. Peki ama, tanrı niçin zorbalara, katillere ve hırsızlara boyun eğ-

Devamı 18. sayfa

Ü N Y

HABERLERİ

Sovyetler Birliği Komünist Partisi 28. Kongresi, 2-13 Temmuz 1990 tarihleri arasında yapıldı. Sovyetler Birliği'nin tüm cumhuriyetlerinden 19 milyon parti üyesini temsilen yaklaşık 5 bin delegenin katılımıyla gerçekleştirilen SBKP 28. Kongresi, ülkenin dev gibi ekonomik, toplumsal, siyasal ve ulusal sorunlarına ciddi bir çözüm getiremedi. Yoğun bir sınıf mücadelesine sahne olan kongrede, kanatlar arasındaki görüş ayrılıkları da netleşti. Parti içindeki burjuva-liberal kanatla sosyalizm ve kazanımlarına sahip çıkan ve korumayı amaçlayan kanat arasında şiddetli tartışmalar oldu. Mihail Gorbacov'un Perestroika (Yeniden Yapılanma) ve dış politikası, her iki kanat tarafından da farklı yönleriyle yoğun bir tarzda eleştirildi. Herşeye rağmen kongre delegelerinin büyük çoğunluğu, parti içi sorunların bir süre daha dondurulması ve parti birliğinin korunmasından yana tavır koydu. Bu nedenle iki kanat arasında uzlaşmacı bir politika izleyen Mihail Gorbacov, delegelerin büyük çoğunluğunun oylarıyla SBKP genel sekreterliğine yeniden seçildi.

"Ertelendi, ertelenecek", "muhafazakarlarla radikal reformistler birbirine giriyor", "parti bölünecek" vb. gibi bir yığın spekülasyonların ardından SBKP 28. Kongresi, birkaç gün öncesinde toplanan merkez komite kararıyla ertelenmeden zamanında yapıldı. Sovyetler Birliği Devlet Başkanı ve Komünist Parti Genel Sekreteri Mihail Gorbacov, yaklaşık 2,5-3 saat süren açılış konuşmasında Sovyetler Birliği'nin içinde bulunduğu ekonomik, toplumsal, siyasal, ulusal sorunların yanısıra parti içi sorunlar, Doğu Avrupa ülkelerindeki

Sovyetler Birliği Komünist Partisi 28. Kongresi'nde Beklenen Ayrışma

değişiklikler ve genelde dış politika, emperyalist güçlerle ilişkiler konularında kendi görüşlerini açıkladı. Ardından hem burjuva-liberal, hem bürokrat ve hem de Leninizmin ilkelerine bağlı kalınmasını, bunun dışında hiçbir şeyin Sovyetler Birliği'nin sorunlarına çözüm getirmeyeceğini vurgulayan sosyalist kesimlerin yoğun eleştirilerine karşı Perestroika, ekonomik reformlar ve dış politikasını savundu.

Açılış konuşmasının ardından Gorbacov'un hazırladığı ve merkez komitenin de onayından geçen Politik Rapor kongreye sunuldu. Bunun arkasından baş-

Y e l t s i n

layan parti içi kanatlar arası şiddetli tartışmalar, kongrenin bitimine kadar devam etti. Merkez komite üyelerinden hesap soran delegeler, her merkez komite üyesinin özeleştirisi vermesini istediler. Kongredeki tartışmalar ağırlıklı olarak Perestroika politikasının sonuçları, ekonomi, tarım, cumhuriyetlerdeki ulusal nitelikli huzursuzluklar ve ayrılma eğilimleri ile dış politika üzerinde yoğunlaştı. Ayrıca parti tüzüğünde yapılan değişikliklerle Politbüro'nun üye sayısı önemli ölçüde artırıldığı gibi, tüm cum-

G o r b a c o v

ti kuracaklarını" açıklamışlardı. Emperyalist güçlerin desteklediği ve sürekli öne çıkardığı burjuva reformistleri, parti kongresinde de reformların yönünün kapitalizme doğru olması için büyük çaba harcadı. Kongrede bulunan 5 bin dolayındaki delegeden sadece 120'sinin desteğine sahip olan bu kanat, kongre platformunu parti içinde ayrılıkların ve bölünmenin yaratılması doğrultusunda kullanmaya özen gösterdi. İstedikleri sonucu alamayınca da, kongrenin kapanmasına bir-iki gün kala aynı

zamanda Büyük-Rus şovenizmini de hortlatmaya çalışan ve diğer cumhuriyetler üzerinde bu yönlü amaçlar taşıyan Boris Yeltsin, partiden istifa ettiğini açıkladı. Boris Yeltsin, "Bu kongrenin yeni parti yönetimini belirlemeye hakkı olmadığını" iddia ederek, 6 ay veya 1 yıl sonra yeni bir parti kongresi yapılmasını önerdi. Zaten bu önerisinin kabul edilmemesi üzerine de partiden ayrıldı.

Burjuva-liberallerin her alandaki tüm devlet mülkiyetinin özelleştirilmesi düşüncesine karşı, özel mülkiyete tamamen karşı çıkan, Gorbacov'un dış politika-

L i g a c e v

da emperyalizme çok fazla taviz verdiğini ve Doğu Avrupa ülkelerindeki değişikliklerin bunun bir sonucu olduğunu vurgulayan Igor Ligachev'in temsil ettiği ve parti içinde büyük bir çoğunluğa sahip kesim ise, partiden ayrılmak yerine parti birliğini korumayı, tüm sorunları parti içinde, Leninizmin ilkelerine sadık kalarak çözümlenmeyi dayattı. Igor Ligachev, "Partinin Sovyet toplumunun denetimini yeniden ele alabilmesi için, Yuri Andropov'un 1983 yılında uyguladığı disiplin yöntemlerinin yeniden

uygulanması" çağrısı yaptı. Kafkas ve Orta-Asya cumhuriyetlerinden gelen delegelerin büyük çoğunluğu da, bu eğilim içinde yeraldı.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nde yaşanan sınıf mücadelesi, beraberinde ayrılımları da getirmektedir. Bu, 1903'teki Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin 3. Kongresi'ndeki Bolşevik-Menşevik ayrışmasından bu yana ilk kez bu düzeyde ortaya çıkan bir durumdur. Şu anda partiden ayrılanlar ve ayrılma eğiliminde olanlar, daha çok kapitalizm yolcusu olarak adlandırılacak burjuva liberalleridir. Ve emperyalizm tarafından doğrudan desteklenmektedirler. Diğer yandan her iki kanadı da uzlaştırmaya ve parti içinde tutmaya çalışan Gorbacov'un izlediği dış politika ve içeride burjuva liberallerin gelişmesine olanak tanıyan uygulamaları nedeniyle tam da kongrenin yapıldığı günlerde NATO toplantısından Gorbacov'u rahatlatacak, içteki sıkışıklığını gidermesine yardımcı olacak bir karar da çıkmıştır.

Fakat herşeye rağmen, SBKP 28. Kongresi, ne parti içindeki ne de ülkedeki hiç bir soruna çözüm getirmemiştir, çözüm gücü olmamıştır. Kongre delegelerinin büyük çoğunluğu parti içi sorunların bir süre daha dondurulması ve parti birliğinin geçici de olsa bu tarzda korunmasından yana tavır almıştır. Kongrenin son gününde hem parti içi sorunların çözümlenebilmesi hem de partinin yeni programının tartışılarak onaylanmasını amacıyla 1992'nin ilk yarısında olağanüstü kongreye gidilmesi kararı alınmıştır. Normalde partinin 29. Kongresi'nin 1995 yılında yapılması gerekiyor.

NATO doruk toplantısı, üye 16 devletin başkanlarının katılımıyla 5-6 Temmuz tarihleri arasında İngiltere'nin başkenti Londra'da yapıldı. Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan hızlı gelişmeler, NATO'nun bu toplantısını etkiledi ve 41 yıllık varlığının, kuruluş gerekçelerinin sorgulanmasına yol açtı. Bu anlamda, NATO doruk toplantısı, aynı zamanda NATO'nun kaderiyle çok yakından ilgiliydi.

Bu nedenle toplantının temel gündem maddesi, NATO'nun bundan sonraki stratejisinin ve rolünün ne olacağı, ne olması gerektiği idi. Çünkü, Doğu Avrupa'da yaşanan gelişmeler ve yeni yönetimlerin daha çok batıya eğilim göstermesi, dünyadaki iki merkezden birinin, Varşova Paktı'nın askeri yanını önemli oranda etkisizleştirdi. Bu ülkelerdeki yeni siyasi yönetimler, Varşova Paktı'ndan da çıkmayı ve bağımsız olmayı istiyorlar. Bu durum, elbette 1949'da kurulan NATO'nun kuruluş ve varlık gerekçesi olarak gösterilen Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinden gelebilecek herhangi bir askeri saldırıya karşı, Batı-Avrupa'yı savunma tezinin de temellerini geçersiz hale getirmektedir. Ayrıca Sovyetler Birliği'nin Doğu Avrupa ülkelerindeki gelişmeler karşısında tarafsız kalması, nükleer silahlanma ve soğuk savaş durdurarak, silahsızlanma ve karşılıklı diyalog politikasını geliştirmesi de, NATO'nun anlamsızlaşmasında

NATO'ya Yeni Çehre Çabaları

önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca Doğu Avrupa'da, olmayan bir Sovyetler Birliği'ne karşı, ABD'nin Avrupa'daki varlığı da, Batı Avrupa halklarının ve yönetimlerinin rahatsızlığına yol açmaktadır. Bu, Batı Avrupa'nun giderek ABD'nin denetiminden çıkmasını ve bağımsız politikalar izlemesini de beraberinde getirmektedir.

Yani iki merkezlikten kurtulan bir dünyada, NATO'nun hala kaskatı bir askeri güç olarak varlığını koruması mümkün görünmemektedir. Ki, NATO doruk toplantısı da, tüm bu gelişmelerin doğrudan etkisi ve gölgesi altında yapılmış, tüm tartışma ve alınan kararlarda varlığını hissettirmiştir. Tartışmalar, ağırlıklı olarak NATO'nun askeri bir güç olmaktan çıkarılarak, siyasi bir kurum haline getirilmesi doğrultusundadır. NATO'nun değişmesi istenen ve zaten koşulların da zorlaması bu olan yeni konumuna karşı çıkan ve eskisi gibi kalmasını isteyen, sadece İngiltere ve Türkiye olmuştur. İngiltere'nin bu istemi, daha çok iki Almanya'nın birleşmesinden ortaya çıkacak Orta-Avrupa'daki büyük bir Almanya'nın denetim altında tutulmasının zorlaşacağı endişesinden kaynaklanmaktadır. İngiltere, son dönemlerde NATO'yu Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerine karşı değil, Almanya'ya karşı bir savunma silahı olarak görmekte-

dir. Karşı çıkışının nedeni de budur. Türkiye'nin durumuna ileride değineceğiz. İngiltere ve Türkiye dışında kalan diğer NATO üyesi ülkeler, NATO'nun işlevinin değiştirilmesi gerektiği konusunda hemfikir görünüyorlar. Ve daha çok AGİK çerçevesinde yeni bir Avrupa yaratmak istiyorlar.

ABD'nin azalan etkisi karşısında bundan tümüyle kurtulmaya çalışan Batılı emperyalist ülkeler, hazırlıklarını yoğunlaştırdıkları Avrupa Birliği'nin içine Doğu Avrupa ülkelerini de katmak istiyorlar. Bu doğrultuda en yoğun çabayı harcayan Almanya ve Fransa, NATO'nun siyasi rolünün öne çıkarılması ve eski askeri stratejiden vazgeçilmesinde de dayatıcı oluyor. Çok merkezli olmaya başlayan dünyada, güçlü bir Avrupa yaratarak, dünya politikasına yön veren bir güç haline gelmeyi amaçlıyorlar.

Bunu artık askeri güçle değil, ekonomik ve politik güçle gerçekleştirmek istedikleri için de, bir yığın sorunları olan Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerini mali kredi vb. ile bağımlı hale getirmeye çalışıyorlar. Sovyetler Birliği'ne Almanya ve Fransa tarafından yapılması istenen ekonomik yardım konusu hem NATO doruk toplantısının hem de onun hemen arkasından 9-12 Temmuz tarihleri arasında ABD'nin Houston kentinde yapılan Yediler

Grubu (G-7) ekonomik zirve toplantısının gündeminde önemli bir yer aldı. Almanya'nın yaptığı bu öneri, Fransa ve İtalya tarafından desteklenirken, ABD, Japonya ve İngiltere karşı çıkmaktadır. Ekonomik yardım önerisine karşı çıkış nedenini ABD Başkanı George Bush, geçtiğimiz Haziran ayında yaptığı bir konuşmada şöyle ifade etti:

"Moskova, Küba gibi ülkelere para verdiği sürece Sovyetler'e mali yardım yapmayacağız. Bizi vereceğimiz paraların Küba'nın silahlanmasına yardım etmesini istemiyoruz."

Emperyalizmin ne kadar fırsatçı bir yaklaşım içinde olduğu ve kendi amaçlarından asla vazgeçmediği çok açık. Evet, dünya silahsızlanıyor, NATO'nun rolü değişiyor, paktlar arası bir diyalog rüzgarı esiyor, ama emperyalist güçler Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinin içinde bulundukları ekonomik, toplumsal, siyasi sorunlardan mümkün olduğu kadar kendi çıkarları doğrultusunda sonuna kadar yararlanmak ve adeta ikinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarını tersine çevirmek istiyorlar. Bunu yaparken askeri güç kullanmak yerine -ki bu, çok ters teper- ekonomik, siyasal ve diplomatik yöntemlere başvuruyorlar. Ve o ülkelerden taviz koparmak için siyasal şantaj da dahil her yola başvuruyorlar.

NATO'nun Değişen Stratejisi Karşısında Türkiye'nin Durumu Ne?

Daha ilk kurulduğu andan itibaren dış güçlere dayalı olarak yaşayan, özellikle de 1940'larla birlikte emperyalist güçlerle girdiği ilişkiler, bağlar temelinde varlığını sürdüren ve gerek Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi gerekse de komşu ülkelerle olan sorunları nedeniyle silahlanmaya ve ordusunu korumaya en çok ihtiyaç duyduğu bir anda, NATO'nun işlevinin değişmesi, askeri varlığının gereksizleşmesi TC açısından ne anlama gelmektedir?

Belli ki, ABD-Sovyetler Birliği yakınlaşması, Doğu Avrupa'daki son değişiklikler ve bunlara bağlı olarak NATO'nun değişen savunma stratejisi, TC'nin NATO açısından taşıdığı önemi azaltmaktadır. Sovyetler Birliği'ni artık bir düşman olarak görmeyen NATO'nun, ona karşı bir köprübaşına da ihtiyacı yoktur. Bu nedenle, koyu bir sömürgecilik altında tutmaya çalıştığı Kürdistan'daki PKK önderlikli ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında daha çok askeri ve ekonomik yardıma ihtiyaç duyarken, NATO'nun değişen konumu nedeniyle eskisi gibi yardım alamayacaktır. En azından eskisinin çok altında bir yardımla yetinmek zorunda kalacaktır. Bu durum, devlet bütçesine daha çok yüklenmesine ve sonuçta zaten varolan

Devamı 18. sayfada

ADIM ADIM KÜRDİSTAN

Akarsuların yatağı olan bir beldemiz

MEREŞ

(Maraş)

-II-

YERLEŞİM ALANLARI VE NÜFUS DAĞILIMI

Maraş beldemiz, engebeli bir toprak parçasında kurulmuştur. Alan dağlık olduğundan yerleşim birimleri dağın üzerindedir. En önemli yerleşim birimleri dağlar arasındaki çöküntü alanlarda kurulmuştur. Buralar tarıma elverişli alanlardır.

Maraş'ın kurulduğu toprak parçası 14.327 kilometrekare. Nüfusu 738.032 kişi. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu ise

sun, Merkez ve Türkoğlu ilçeleri ile sınırdır. Dağlık bir alanda kurulduğu için temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Nüfusça Maraş'ın en küçük ilçesidir.

Nüfusu 43.254 kişi. Yüzölçümü 1.178 kilometrekare. Denizden yükseltisi 1.050 metre. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 37 kişi.

Elbistan: Beldenin kuzeydoğusunda kurulmuştur. Alanca beldenin en büyük ilçesidir. Nüfus bakımından ise ikinci büyük ilçesidir. Belde topraklarının %28.1'ni

91 köy vardır. Avrupa'ya yoğun göçün olduğu bir ilçedir.

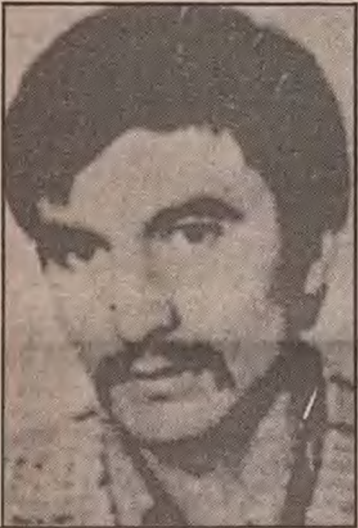
Pazarcık'ın nüfusu 89.759 kişi. Yüzölçümü 1.938 kilometrekare. Denizden yükseltisi 859 metredir. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 46 kişi.

Türkoğlu: İlçenin daha önceki adı Elioğlu idi. Beldenin güney kesiminde kurulmuştur. Bazı kaynaklara göre 160 yıl kadar önce, Osmanlılar döneminde devlet tarafından göçebe olan Tecirli aşireti Elioğlu köyüne yerleştirilmişti. 1944 yılında bucak ve 1960

durumdaydı. Ancak bu hareketler sağlıklı temellere sahip değildiler. Belli alanlarda ve yine belirli kesimlere dayanıyorlardı. Onların bu politikaları halkı faşizme karşı örgütlemeye ve savaştırmaya hizmet etmiyordu. Fakat yöre halkı, ilerici görüşlere açık olduğundan sol hareketlere destek sunuyordu. Hareketimizin halkı devrimci mücadele safalarına çekme politikası sağlam temellere dayanıyordu. Düşünce ve pratiğinin uyum içinde olması, gerçekleri doğru temellerde

ği tüm Kürdistan şehirlerinde sıkıyönetim ilan edildi. Kanlı Maraş katliamının amacı, Türkiye devrimci hareketine karşı da faşist bir saldırıyı kapsıyordu.

12 Eylül askeri darbesiyle başlayan faşist saldırıların en çok yoğunlaştığı alanlardan biri de Maraş oldu. Faşist 12 Eylül cuntası pervasız saldırılarıyla adeta yöre halkından intikam aldı. Bölge insanlarını yaygınca tutukladı, hapsilere attı, işkencelerden geçirdi ve kimilerini de alçakça katletti. Bir yandan bu şekilde

Haki KARER

52 kişi. Maraş'a bağlı 7 ilçe, 9 bucak ve 497 köy vardır. Nüfusun %62'si köy ve bucaklarda yaşamaktadır. Ayrıca Maraş, göçün yoğun olduğu Kürdistan şehirlerinden biridir. Yöre insanlarının göçünde Avrupa önemli bir yer tutar.

Merkez ilçe: Belde topraklarının ortasında yer alır. Elbistan'dan sonra en büyük toprak parçasına sahiptir. Nüfusça da en büyük ilçedir. Merkezde yaşayan nüfusun yoğunluğunu Türklere oluşturur. İlçeye 3 bucak ve 118 köy bağlıdır. Afşin dışında diğer tüm ilçelerle sınırdır.

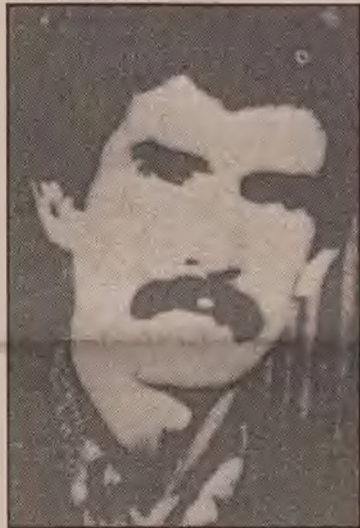
Nüfusu 293.716 kişi. Yüzölçümü 3.188 kilometrekare. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 92 kişi.

Ekonomisi tarıma dayalıdır.

Afşin: Elbistan Ovası'nın batısındaki Binboğa Dağları'nın doğu eteklerinde ve beldenin kuzeyinde kurulmuştur. Daha önceleri Elbistan'a bağlı bir bucak iken, 1944 yılında ilçe oldu. Göksun ve Elbistan ilçeleri ile sınır olan Afşin'in başlıca geçim kaynağı tarımcılıktır. İlçenin kuzeyinde ise, dağlık alandan ötürü hayvancılık önemli bir yer tutar. Afşin'e 1 bucak ve 55 köy bağlıdır.

Nüfusu 84.199 kişi. Yüzölçümü 1.387 kilometrekare. Denizden yükseltisi 1.180 metredir. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 61 kişi.

Andırın: Beldenin güneybatı kesiminde ve Amanos Dağları'nın kuzeyinde kurulmuştur. Sulak bir dağlık alanda yer alır. Göksun, Merkez ve Türkoğlu ilçeleri ile sınırdır. Beldenin nüfus yoğunluğu en düşük olan ilçesidir.

Mustafa YÖNDEM

kaplar. Afşin, Göksun, Merkez ve Pazarcık ilçeleri ile sınırdır. İlçe kendi adıyla anılan Elbistan Ovası'nda yer alır. Başlıca geçim kaynağı tarımdır. Dağlık kesimlerde de hayvancılık yapılır.

Elbistan, madenler bakımından da zengin bir ilçedir. Bunların en önemlileri demir ve linyit madenleridir.

Nüfusu 124.842 kişi. Yüzölçümü 4.028 kilometrekare. Denizden yükseltisi 1.115 metre. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 31 kişi.

Göksun: Maraş'ın kuzeybatısında kurulmuştur. Yüksek dağlarla çevrili olan ilçe, Ceyhan Irmağı'nın bir kolu üzerindedir. Tarımsal üretim bakımından Merkez, Elbistan ve Afşin ilçelerinden sonra Maraş'ın dördüncü zengin ilçesidir. Merkez, Afşin, Andırın ve Elbistan ilçeleri ile sınırdır. İlçeye 1 bucak ve 51 köy bağlıdır. Beldenin nüfus yoğunluğu en düşük olan ilçesidir.

Göksun'un nüfusu 54.059 kişi. Yüzölçümü 1.920 kilometrekare. Denizden yükseltisi 1.240 metredir. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 28 kişi.

Pazarcık: Beldenin güneydoğusunda kurulmuştur. İlçe, Maraş-Malatya karayolunun üzerinde yer alır. Ulaşım bakımından avantajlı bir konumdadır. Maraş'a 48 kilometre uzaklıktadır. Üretimin gelişkin olduğu Pazarcık'ta pamuk üretimi önemli bir yere sahiptir. Merkez, Elbistan ve Türkoğlu ilçeleri ile sınırdır. Pazarcık'a bağlı bir bucak ve

Mustafa ÖMÜRCAN

Yılında ise Türkoğlu adını alarak ilçe olmuştur. Türkoğlu ilçesindeki nüfus Türktür. Verimli bir ovada kurulan ilçede başlıca geçim kaynağı tarımcılıktır. Merkez, Pazarcık ve Andırın ilçeleri ile sınırdır. Türkoğlu'na bağlı 34 köy vardır.

Nüfusu 48.205 kişi. Yüzölçümü 688 kilometrekare. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 70 kişidir.

ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELEMİZDEKİ YERİ

Maraş'ın ulusal kurtuluş mücadelemizdeki yeri önemlidir. Hareketimiz, henüz ulusal kurtuluşun ideolojik çalışmalarını yürüttüğü ve aynı zamanda bunu yaydığı grup aşaması döneminde Maraş'a girdi. Ulusal kurtuluş mücadelemiz özellikle Maraş'ın Pazarcık ilçesinde kısa sürede önemli yankı yaratarak, geniş kesimlerin sempatisini kazandı.

PKK Genel Sekreteri **Abdullah ÖCALAN**, değerli enternasyonalist şehitlerimizden **Haki KARER** ve **Kemal PİR** yoldaşların Pazarcık alanında çalışmalarını Pazarcık ilçesinde sonucunda Pazarcık yöresinde yaşayan halkın büyük desteği sağlandı. Alandan azımsanmayacak sayıda kadrolar çıkarıldı. Pazarcık ilçesi ve köylerinde ulusal kurtuluş mücadelemiz önemli mesafeler katederek, buradan 12 Eylül askeri darbesine kadar Maraş'ta yayılmaya başladı.

Maraş'ta 12 Eylül öncesinde Türkiyeli sol hareketler de etkin

Besey ANUŞ

dile getirmesi ve ulusal kurtuluşun perspektifini net göstermesi, hareketimizi yörede çekim merkezi haline getirdi.

12 Eylül öncesi Maraş, devrimci mücadelenin en çok hareketliliği yaşadığı alanlardan biridir. Alandaki en sağlıklı gelişmenin sahibi ulusal kurtuluş hareketimizdir.

Devrimci mücadele yoğun bir gelişmeyi yaşarken, sömürgeci düşman da özellikle MHP (Milliyetçi Hareket Partisi) ile faşist örgütlenmeyi geliştiriyordu. Devrimci mücadeleyi imha etmek ve devrimci potansiyeli sindirmek için silahlı çeteleri saldırıya geçiriyordu. Bu emelini gerçekleştirmek için alevi-sunni çelişmesini de en alçakça kullanıyordu. Devrimci mücadeleyi pasifize edemeyen ve en önemlisi de PKK'nin sağlıklı gelişimini durduramayan sömürgeci düşman, 1978'in Aralık ayında kanlı bir katliam gerçekleştirdi. Devlet desteğindeki silahlı faşist çeteler kadın, çocuk, yaşlı-genç demeden çok sayıda insanımızı barbarca katlettiler. Katliamın en önemli nedenlerinden biri, yörede gittikçe etkinlik kuran Partimizin yarattığı gelişmelerdi. Katliam, bir yerde, yaratılan bu gelişmeye verilen cevaptı. Ancak sömürgecilik bununla amaçladığına ulaşamadı. Katliam, PKK'nin Kürdistan genelinde ulusal kurtuluş yolunda kaydettiği gelişmelere yönelik de bir amaç içeriyordu. Nitekim, kanlı katliamın ardından ulusal kurtuluşun boyverdi-

Battal EVSEN

pasifikasyon hareketi geliştirirken diğer yandan geniş bir ajan ağını örgütlemeye çalıştı. Kendi-since devrimci mücadelenin kökünü kazımaya çalıştı. Bu yönlü mesafe almadı değil. Fakat gerçekte ise kin tohumlarını ekti...

PKK, 15 Ağustos Atılımı'ndan sonra bu alana da müdahalelerde bulundu. Kimi müdahaleden istenilen sonuçlar alınmadı. Ancak, 1988 yılından bu yana ARGK birliklerinin yürüttükleri ulusal kurtuluş mücadelesi beklenenden daha kısa sürede büyük gelişmeler ortaya çıkardı. Gerilla mücadelesi yöre halkından önemli destek bulmakta, gençleri mücadele safalarına çekmektedir. Yörede gittikçe kök salmakta olan mücadelemiz, aynı zamanda ajan örgütlemeyi de büyük oranda tasfiye etmiş bulunmaktadır. Nitekim, bölgede düşman işbirlikçilerine karşı cezalandırma eylemleri gerçekleştirildi, mücadelemiz derinlik kazanmaktadır.

Sömürgeci düşman Maraş'ta, ulusal kurtuluş mücadelemiz zaman geçtikçe halkla daha bir güçlü temellerde bütünleşmektedir ki, yoğun operasyon geliştirilmekte, baskı ve tehditlere başvurmaktadır.

Düşmanın karşı-devrimci çabaları sonuçsuz kalmaktadır. Pazarcık ve Elbistan alanlarında gerçekleştirilen direniş eylemleri bu gerçeği teyit etmektedir.

Gelecek sayıda:
DİLÜK (Antep)

HUNKERKOM'un düzenlediği "KÜRDİSTAN FOLKLOR VE MÜZİK FESTİVALİ '90" kùltür ve sanatta coşkunun zirvesini yaşattı

Bonn (Berxwedan):

HUNERKOM-Komeleya Huner-mendên Welatparêzên Kurdistan (Kürdistan Yurtsever Sanatçılar Birliği) tarafından her yıl düzenlenen geleneksel **Kürdistan Folklor ve Müzik Festivali**'nin dördüncüsü de, 7 Temmuz 1990 günü Federal Almanya Cumhuriyeti'nin başkenti Bonn'da gerçekleşti. Folklor dalında 16 ve müzik dalında 14 ekip, ulusal-demokratik, sosyalist kùltür ve sanat anlayışıyla donanmış atmosfer içinde yarıştı. Yarışmaları izleyen 2000'i aşkın Kürdistanlı yurtsever, bu vesileyle bağımsız ve özgür yaşamın heyecanı ve tutkusuyla bir ulusal sanat ve kùltür eylemini daha yüreğinin kırpıdayan coşkusuna dönüştürdü.

Müzik birincisi Koma Ferad (Köln)...

Festival yarışmaları, izleyicileri selamlayan konuşmayla başladı. Kürdistan ve dünya devrim şehitleri anısına yapılan saygı duruşu ertesinde festivalin önemini, amacını, HUNERKOM'un sanat ve kùltür cephesinde üstlendiği görevleri, son siyasal gelişmeleri ve özellikle Serhildan'larla ülkemizde başlatılan yeni yaşamın ne olması gerektiğini aktaran Kürtçe ve Türkçe konuşmalar yapıldı. Büyük bir dikkatle dinlenen konuşmaların hemen akabinde yarışma kuralları belirlenerek folklor ekiplerinin yarışma bölümüne geçildi. Her ekibin sahneye davet edilen temsilcileri, programdaki sıralamanın tespiti için kura çekti. Sıralama temelinde folklor ekipleri yarışmaya başladı. 15 dakikaya sığdırılacak şekilde her ekip Kürdistan'ın çok değişik alanlarından derlenen halk oyunlarını sundu. Yarışan grupların dışında Koma Bêrivan (Bonn) çocuk folklor ekibi de dayanışma amaçlı birbirinden güzel folklor figürleriyle büyük bir sempati topladı. İlgiyle izlenen folklor yarışmasından sonra, kurallara ilişkin açıklama ve sıralama için kura çekimi temelinde müzik ekipleri yarışmaya başladı. Müzik dalındaki yarışma da sonuçlandıktan sonra folklor ve müzik jüri heyetleri, sonuçları açıklamak ve yarışma derecelerini belirlemek amacıyla toplantısını yaptı.

Festival yarışma süreci içinde oluşan dayanışma mesajları da okundu. ERNK-YKWK (Yekîtiya Karkerên Welatparêzên Kurdistan) Avrupa Merkezi, FEYKA-KURDISTAN (Federasyona Yekîtiya Karkerên Welatparêzên Çandîya Kurdistan) ve üyesi 15 dernek, ERNK-YJWK (Yekîtiya

Jinên Welatparêzên Kurdistan) Avrupa Merkezi, ERNK Taraftarları-Bochum, Kurtuluş Hareketi F. Almanya Örgütü, BWK-Batı Alman Komünistler Birliği, Ozan Şah Turna ve Ozan Şiar ile Filistinli Sanatçılar Birliği adına Resam Burhan Kerkutli festivale mesajlarını sundular.

Yine, misafir sanatçılar olarak Ozan Salah Resul ve Berivan ile Ozan Birindar, kütlenin alkışları arasında halk türkülerini sundular. HUNERKOM tarafından hazırlanan skeç de ayrı bir ilgi topladı. Ülke gelişmeleri ve savaş haberlerinin aktarılması kitlenin ayaklanma ruhunu yaşamasına ayrıca vesile oldu.

Folklor ve müzik yarışma sonuçları jüri heyetleri adına bir temsilci tarafından açıklandı. Fes-

çaba harcamış ve gelişme sağlanmıştı. Bu da çok daha ileri bir ilgiye kaynaklık etti.

Dereceye giren üç folklor ve üç müzik ekibinin üyeleri ve diğer ekiplerin temsilcilerinin sahneye davet edilmesi ve ödüllerin verilmesi ardından festival sonuçlandı.

Kürdistanlı yurtsever izleyiciler folklor ve müzik doyumunu içinde ve ulusal sanat ve kùltürlerine olan özlemi temsil eden gururla salondan ayrıldı.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da HUNERKOM, festival öncesinde dağıttığı bildiri ve çıkardığı afişle bu gelenekselleşmiş eyleme çağrıda bulunmuştu.

Ülkemiz Kürdistan'ı işgal eden sömürgeci güçler, halkımızın imha edilmesinde başvurdukları yöntemlerin başına kùltür asimilasyonunu da koymuşlardır. Bu amaçla, kùltür ve sanat değerlerimizi gaspetmenin yanı sıra, vahşi politikaların her türlü-sünü uygulayarak halkımızı kimliğinden uzaklaştırmanın yoğun çabasını tarih boyunca sürdürdüler. Ancak, yarışma süresince ekiplerin sergilediği değerler, bir kez daha güçlü bir birikimin yaşanmakta olduğunu ve sömürgecilerin amaçlarında başarılı olmadıklarını göstermeye güzel bir örnek teşkil etti.

Bu tür etkinlikler kapsamında ulusal sanat ve kùltür birikimimizin derlenmesi, toparlanması ve sunulması, HUNERKOM'un Kürdistan'da ulusal ve kùltürel gelişimin yönlendirilmesinde büyük pay sahibi olacağını gerekçelendiriyor. Sergilenecek yoğun çaba ve harcanacak emek, ayağa kalkan halkımızın öz kùltürünün gelişimini ilerletecek, koruyacak ve besleyecektir. Böylesi ciddi bir işlevi üstlenmiş bulunan HUNERKOM'un, bundan böyle de kùltür-sanat cephesinin mücadelede örgütlenmesinde kutsal görevlerinin başında olacağı gerçeği, Kürdistanlı vatanseverler

Folklor birincisi Koma Sefkan (İsviçre)...

nin üçüncülüğünü ilan etmesiyle, ekip üyeleri büyük bir sevinçle salonun her tarafında halaya başladılar. Kitleler de, yoğun alkış ve katılımlarıyla sevinci birlikte yaşadılar.

Bu yıl ekipler geçmiş yıllara nazaran daha yaratıcı müzik parçaları, güzel folklor oyunları ve rengarenk kıyafetleriyle daha bir

Koma Bêrivan (Bonn) çocuk folklor ekibi...

Folklor ekipleri derece sıralamaları ve oyunları:

- 1- **Koma Sefkan/İsviçre:** Adıyaman, Urfa, Kars ve Diyarbakır'dan Bêrî, Dîlan, Tirkê, Qimil, Çepik .. Puanı: 246
- 2- **Koma Ferad/Köln:** Dêrsim'den Dîlan, Li bin dara gûzê, Kevokê, Zekokê Puanı: 230
- 3- **Koma Bêrivan/Bonn:** Bitlis'ten Sêpî, Ax û kovan, Xerzanî, Dêrîko, Mala Fênê, Mêremê, Mutkanî.... Puanı: 210
- 4- **Koma Jiyan/Stuttgart:** Van'dan Delîlê ve ekibe ait Hey lê lê, Keç û xort Puanı: 203
- 4- **Koma Zilan/Hollanda:** Adıyaman'dan Simsimê, Govend, Evîn, Tirkê, Kavuç Puanı: 203
- 5- **Koma Amed/Hannover:** Botan'dan Suk canê, Şêxanî, Bablekân, Taqayî Puanı: 192
- 6- **Koma Cudî/Fransa:** Süleymaniye, Şirnak ve Silopî'den Suk canê, Teze me, Erê Bajilo Puanı: 189
- 7- **Koma Welat/Hamburg:** Bitlis'ten Zeyno, Çepikê, Temur Axa, Papurê, Xezalê Puanı: 186
- 8- **Koma Serkeftin/Frankfurt:** Kars'tan Kejê, Heseno hêlî-can, Dumbê, Donê Puanı: 185
- 9- **Koma Serhildan/İsviçre:** Bitlis ve Ağrı'dan Tîrik, Giranî, Çepik, Sêpî Puanı: 175
- 10- **Koma Egîd/Mannheim:** Urfa'dan Ximximê, Duzo, Duling, Qimil, Erebi Puanı: 167
- 11- **Koma Botan/Berlin:** Pazarcık ve Antep'ten Dawet xweş e, Kelo, Oxuzlu, Manî, Çepik Puanı: 160
- 12- **Koma Botan/Belçika:** Elazığ ve Siirt'ten Di çemî de find, Harlukê, Melukê, Şîro Puanı: 156
- 13- **Koma Şoreş/Avusturya:** Erzincan ve Adıyaman'dan Bazbend, Govenda bûkê Puanı: 154
- 14- **Koma Serhildan/Nürnberg:** Güney Kürdistan ve Siirt'ten oyunlar Puanı: 145
- 15- **Koma Cesur/Bielefeld:** Diyarbakır'dan Xezalê, Çepik Puanı: 140

Müzik ekipleri derece sıralamaları ve parçaları:

- 1- **Koma Ferad/Köln:** Em in pêşmergeyên Kurdan, Ez gul im, Hevalê Mazlum Dogan Puanı: 240
- 2- **Koma Bêrivan/Bonn:** Li ser rêçekê dimeşim, Werine şer Puanı: 228
- 3- **Koma Nûjîn/Danîmarka:** Bîjî demokrasiya gelî, Welatê me Kurdistan, Berxwedana zindanê Puanı: 226
- 4- **Koma Serkeftin/Frankfurt:** Axa Kurdistan, Hevala Bêrivan, Pêşmergeyên me Puanı: 225
- 5- **Koma Amed/Hannover:** Akademiya Mahsum Korkmaz Puanı: 221
- 6- **Koma Serhildan/İsviçre:** Koçera min, Şervanên Sêrtê, Erd im erdê Kurdistanê Puanı: 217
- 7- **Koma Welat/Hamburg:** Ax dayê dayê, Heval megîrî, Bûka me Kurdistan e, Dêrsim şewitî Puanı: 206
- 8- **Koma Şoreş/Avusturya:** Kewê hêlinê, Serfiraz Puanı: 190
- 9- **Koma Jiyan/Stuttgart:** Serhildan, Adarê, Deşt a Mêrdinê Puanı: 189
- 10- **Koma Zilan/Hollanda:** Ka bûka min, Serhildan Puanı: 188
- 11- **Koma Cesur/Bielefeld:** Dewranê, Kurdistan welatê me, Silav li Serokê me Puanı: 180
- 12- **Koma Botan/Berlin:** Rohhilata Navîn, Serhildan, Pêşmergeyê dilsoz Puanı: 163
- 13- **Koma Serhildan/Nürnberg:** Rêhevalê Ednan, Ez im avê bê pêl, Hey welat Puanı: 155
- 14- **Koma Şoreş/Saarbrücken:** Ez çûm şoreşê dayê, ARGK deng daye cihan Puanı: 151

Hedef topyekün örgütlenme...

Baştarafı 11. sayfada

Biliniyor ki dinsel ayrılıklar, ulus varlığının önünde engel değildir. Farklı kültür gruplarının varlığı da değerlendirildiğinde mücadeleimizi güçlendirir. Kaldı ki biz dar milliyetçi bir savaş vermiyoruz. Amacımız Kürdistan'ı, üzerinde yaşayan tüm dinsel özellikleri ve kültür gruplarıyla özgürleştirmek ve halkçı-demokratik bir toplum yaratmaktır.

Sömürgecilerin çok yönlü engelleyici politikasına rağmen Yezidi halkımızın nasıl ülkeye dönüş ve mücadeleye katılma seferberliği içinde olduğu biliniyor. Keza Suryani kitlesinde de mücadelemizi artan destek somut. Alevi halkımızın olduğu Dersim vb. bölgelerimizde mücadelemizin nasıl güçlü bir boyut kazandığı bilinmektedir.

Sayılan halk kategorileri cephe örgütlenmesini yaygınlaştırır ve kitlesel cephe eylemini yükseltirken, mutlaka kazanmamız, örgütlememiz gereken sınıf ve katmanlardır. Eğer, bunların ortak eylemini blok halinde geliştirebilirsek, bilinmelidir ki bu blokun gücü, mücadeleye ilgisiz kalan ya da devlet karşıtı içinde olan pek çok yoğunluğu, grup ya da kişiyi halkın yanına itecektir.

Sıralanan halk güçleri arasında cephe çalışmasında yürütülmesi gereken ajitasyon-propaganda faaliyetlerinin merkezinde şu temel konular başta gelmelidir:

- Kitleler sömürgeci egemenliğin tüm varlığına karşı çıkarılmalıdır. Hedeflenen sadece sömürgeci askeri, ekonomik, kültürel ve sosyal kurumlar değil, aynı zamanda ister demokratik, ister dinci görünüm altında olsun tüm sömürgeci burjuva partileri olmalıdır. Bu hedef, ajitasyon ve propagandamızın ulusal ve en temel yönünü oluşturur. Tarihte, düşmanın kendi ülkesinde, üstelik kendi yıkımını he-

defleyen kurumlarının hangi görünüm altında olursa olsun varlığına tahammül eden hiçbir halk örneği gösterilemez. Kürdistan'da sömürgeci burjuva partilerinin hızla fonksiyonlarını yitirmeleri, liderlerinin taşlanması ve sosyal-şovenizmin taban bulmaması, halkımız adına tarihi bir ilerlemedir. Görev, halkın bu bilincini derinleştirmek ve tümüyle kendi kaynaklarına, kendi gücüne yönelmesini sağlamak olmalıdır.

- Çalışmamız, tüm halk kesimleri içinde demokratik bir bilinç ve eylemin gelişmesine yönelik olmalıdır. Demokratik bir bilinç, çağdışı aşiret bağlarını, aile tutuculuğunu, dinsel ve mezhepsel ayrılıkları, cinsiyet ayrımına dair tutuculuğu reddeder. Karşılıklı uyum ve ulusal hoşgörüyü geliştirmeyi ve bunu günlük davranış haline getirmeyi hedef alır. Demokratik bilinç, tüm tutuculuğun aşılması, tüm halk kesimlerinin ulusal örgütlenme ve eylemde yer alması ve de bunun sağlanması demektir. Bir cephe kadrosunun görevi, halk kesimlerine yaklaşırken bu demokratik bilinci ve bu bilinçle eyleme kalkma cesaretini aşılması, bunu yaparken de yöntemli davranmasını bilmek olmalıdır. Özellikle kadın, aşiretçilik, din ve kültürel azınlık konularında yöntemli davranılmalı, sol-sekter veya herşeye taviz veren, insan kazanma adına temel ilkelere bir yana atan sağ-liberal anlayışlardan kaçınılmalıdır.

- Kitleler içinde çalışmamızın bir yönü de, halkı otonom ve kültürel özerklik politikalarına tavır aldırma ve bu politikaların sahiplerini toplumdan tümüyle tecrit etmeyi sağlamak olmalıdır. Dünyada kendi bağımsızlık hakkını özerkliğe indirgeyen, başkasına ipotek ettiren hiçbir halk olamaz. Otonomi politikasının ki-

me hizmet ettiğini ve özellikle Doğu ve Güney Kürdistan parçalarında ne denli büyük tahribatlar yaptığını halk olarak çok iyi biliyoruz. Halkımızın hiçbir şekilde bu politikaya tahammülü yoktur. Yine değişik görünüm-leriyle kültürel özerklik formülü, ulusal kurtuluş mücadelemize karşı ısrarla ileri sürülüyor. Dönem, ulusal birlik ve direniş dönemidir. Bu çağın, dönemin görevlerine uydukları sürece Kürt küçük-burjuva reformistleri için de geçerlidir. Ancak işbirlikçi politikada diretenlerin ve bunu ısrarla halkın önüne kurtuluş yolu olarak koyanların hiçbir şekilde halk saflarında yerleri olamaz. Uygun yaklaşımla bunların tabanını daraltmak ve en etkin şekilde hain politikanın yürütücülerini tecrit etmek ve bunu mutlaka sağlamak, dönemin ivedi görevleri arasındadır.

- Kitleler içindeki cephe çalışmamızın bir temel yönü de, kitleleri silahlı mücadeleyi desteklemeye, onu beslemeye ve onunla bütünleşmeyi sağlamaya yönelik olmalıdır. Silahlı mücadele Kürdistan'daki devrimci gelişmeleri yaratan ve yaşatan temel güçtür. Silahlı devrim güçleri olmayan bir halkın, bağımsızlık gücünden bahsedilemez. Mücadeleleri cephesel karakterde olan şehir kitlelerinin eylemi siyasal ve silahsız karakterde bile olsa, bunun silahlı mücadeleye bağlanmadan ve silahlı mücadele tarafından korunmadan, istikrarlı gelişiminden söz edilemez. Kitlelerin yönü hep dağa yönelik olmalıdır. Gerilla, kitlelerin günlük yaşam parçası olmalıdır. Şehir kitlelerinin potansiyeli, gerillayı beslemeye kanallı edilmelidir. Gerillayla birleşen şehir eylemi yenilmezdir. Kitleler içinde yürüttüğümüz çalışmada, onlara gerillayı sevdirmeli, onu beslemeyi ve ona katılma ruhunu sürekli geliştirip diri tutmalıyız.

Gelecek sayıda: Kitleleri cephe ve birlik örgütlenmesine çekme yöntemlerimiz ne olmalıdır.

Önce Bağımsız Vatan...

Baştarafı 14. sayfada

memizi istesin? Bunun böyle olmadığı çok açık. Sömürgeciler zorba, katil ve hırsız oldukları kadar da yalancılardır. En kutsal değerleri, insanların inançlarını onları köle yapmak için utanmazca kullanmaktan çekinmezler. Bunu yaparken güvenceleri, sömürge halkların güçsüz ve cahil olduklarına, kolayca kandırılacaklarına inanmalarıdır.

Türk egemenlerinin tarihinde bu gerçeği çok çarpıcı biçimde görüyoruz. Türk beyleri Anadolu'ya geldiklerinde barbarlık aşamasını yaşıyorlardı. Arap Yarımadası ve Anadolu'da kendilerinden çok güçlü uygarlıklar vardı. Türklerin ise çapul ve talan için askeri güçleri dışında hiç bir şeyleri yoktu. Savunma halinde

olmadıkları gibi, kazanmaları da ancak saldırıya bağlıydı. Bölgede kim güçlüyse (o dönem Arap egemenleri güçlüydü) onun yanında ve onun hizmetinde yer aldılar ve oradan başlayarak kendi egemenliklerini örmeye çalıştılar. İslamiyeti de böyle kabul ettiler. Çünkü kendilerine ait olmayan topraklar üzerinde hakiyet kurabilmeleri buna bağlıydı. Nitekim kendilerini İslamın kılıcı ilan ederek Anadolu'ya akınlar düzenlediler. Giderek bütün Anadolu halklarını egemenlikleri altına aldılar. Halkların kendi öz toprakları üzerinde yarattıkları tüm değerleri talan ettiler. Türk halkını da ezdiler.

DEVAMI GELECEK SAYIDA

NATO'ya yeni çehre...

Baştarafı 15. sayfada

bunalımının daha da derinleşmesine yolaçacaktır. Doğal olarak da Kürdistan'daki savaşa harcadığı giderleri karşılayamayacak duruma düşecektir.

Varşova Paketi'nin askeri bir güç olmaktan çıkmasıyla birlikte varlığı anlamsızlaşan, rolünün değiştirilmesi ve daha çok doğu-suyla-batısıyla güçlü bir Avrupa Birliği'nin yaratılması doğrultusunda siyasi bir güç haline getirilmesi düşünülen NATO açısından TC'nin salt ekonomik, askeri değil, aynı zamanda siyasi varlığının da kaldırılacak bir yanı kalmamıştır. Artık NATO içinde bile, burjuva anlamda da olsa insan hakları, demokrasi gibi kavramlardan söz edildiği ve bunlara sahip çıkılmaya çalışıldığı bir dönemde, TC'nin Kürdistan'daki kopkoyu sömürgeciliği, baskı, işkence ve katliamları, her türlü siyasal, sendikal hakların gaspı, azgın sömürü ve bunların sonuçlarının savunulması bir hayli zordur. Bu haliyle de TC, artık daha fazla taşınamayacak bir yük durumundadır.

Sürekli olarak sistemler arası çelişki ve soğuk savaştan sonuna kadar yararlanan TC, günü-

müzde yumuşama sürecinde olan Sovyetler Birliği-ABD ilişkileri nedeniyle ABD ve diğer NATO ülkelerine karşı "Sovyet tehdidi" kozunu kullanamamaktadır. Tam tersine Kıbrıs, Ege ve Ermeni sorunlarında görüldüğü gibi ABD, TC aleyhinde tavır almakta ve askeri yardımı azaltmaktadır. Aynı şey, diğer NATO ülkeleri için de geçerlidir.

Bu durumu kendisi de gayet iyi bildiği için, NATO'nun eski konumunu sürdürmesini istemekte, silahsızlanmaya karşı çıkmakta; buna gerekçe olarak da Ortadoğu ülkelerini göstermektedir. Bundan sonra asıl tehditin Güney'den, yani başta Suriye ve Irak olmak üzere Arap ülkelerinden geleceğini, bunlara karşı kendisinin de silahlanması ve ordusunu modernize etmesi gerektiğini iddia etmektedir.

Elbette TC'nin bu canhıraş tehdit feryatları, ne NATO'nun daha fazla eski biçimiyle ayakta kalmasını, ne de kendisinin içinde bulunduğu bunalım ve yalnızlıktan kurtulmasını getirir. Tam tersine, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında yıkılmaya mahkumdur.

Direnış Kahramanlarımız: Salt...

Baştarafı 2. sayfada

Bu bir çok şeyin sonu değil mi kuşkusuz? Çözülmenin geleneksellediği bir yerde ortalama ruh hali, sağlam olmayan inançların korkuyla örtüşmesiydi o kadar... Bilmem anımsar mısınız; sorğu odalarına açılan kapıların olduğu salonda polislerin "Bülbül Ağacı" diye adlandırdığı merdivene benzer bir insan askısı vardı. Öyle gösterişsiz duvara dayalı dururdu ama, ayaklarından asılıpta şu ya da bu ölçüde çözülmeyen olmamıştı o güne kadar. Falakaya, elektriğe, meydana dayatına dayanan biri, son olarak ayaklarından buraya asılır, "bülbülleşmesi" beklenirdi. Çok ağır işkence türüydü bu. Ayak bileklerine bağlı olan ip, fazla değil bir kaç saat sonra kaval kemiğine dayanır, ayak bilekleri ve burundan kan boşalmaya başladığı yavaş yavaş... Bir sınırı olmalıydı bunun. Fakat bu sınırı doğru düzgün

bilen yoktu. Polisler, bu sınırın 5 saat olabileceğine inandırmışlardı kendilerini. Bu inançlarından olsa gerek, askıdakine ikinci-üçüncü saatlerden sonra, burundan ve ayaklarından sızan kanı göstererek, "İki saatlik ömrünün kaldığını" söylerlerdi.

Salt'ın askıda kaldığı süreyi oradayken kestirememiştim. Yalnız, askıdayken coplandığını ve polislerin, "Ölmek üzere ama biz ismini bile kabul ettiremedik" deyişini duyuyorduk. Bir ara telsiz konuşmaları yayıldı ortalığa. Kesik kesikti. "Bir sonu alamadık komutanım" diyorlardı telsizin bir ucundan. Bir anlık bir sessizlikten sonra uzaktan bir gürültü geldi: "Hergeleyle dersini verin." Polislerde bir telaşla başladı. Konuşmalar, küfürler, "tüpü getirin" ve "yakarız lan" bağırışları...

Salt'ın tekrar, "Ben Salt ŞİM-

ŞEK değişim" demesinin ardından ortalığı önce bir yanık kokusu, sonra da bir sessizlik sardı. Olağanüstü birşeylerin olduğunu sezmiştik ama, canlı bir insanı kafasından yakabileceklerini düşünemezdik. Oysa, bir insanı canlı canlı yakmışlardı işte. Hem de askıdayken başının altına piknik tüpü yerleştirerek...

Cesedini, o an için hiç bir grupla ilişkisi olmayan iki kişiye taşıtmışlardı. Dün bunlardan biriyle konuştum. Salt'ın nasıl yakıldığını, cesedi dış koridora nasıl taşıdıklarını ve Karşıyaka Karakolu'na götürülerek ağızlarından herhangi bir şey çıkmaması için kendilerine nasıl işkence yaptığını bir bir anlattı. Ve ben dokuz yıl aradan sonra o günü yeniden yaşadım. Ama bu kez bambaşka duygularla...

O gün için içimi ürperten yanık insan kokusu şimdi isyanım oldu. Ve eğer bir gün ellerimizde çiçekler ve gözlerimizde zafer pırıltıları Salt'lerin kapısını çalarsak, işte o zaman unutturum bin yıllık acılarımı... **BAWER**

BERXWEDAN Abone fişi

Adı, Soyadı:

Adres:

6 Aylık

Almanya içi:

DM 30

1 yıllık

Almanya içi:

DM 60

Almanya dışı:

DM 35

Almanya dışı:

DM 70

Abone hesap numarası:

Bfg.-Bonn

Konto Nr.: 1205242100

BLZ: 380 101 11

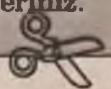
Yazışma adresi:

Feyka-Kurdistan

Postfach 15 31

5300 Bonn 1

NOT: Bu fişi doldurarak ödeme makbuzu ile birlikte yukardaki yazışma adresine gönderiniz.

Impressum
Metin Özkan
Adlerstr. 7
2085 Quickbron

Yazışma adresi
BERXWEDAN
c/o Feyka-Kurdistan
Postfach 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme adresi:
Bfg. - Bonn
Konto Nr.: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya 3.00 \$
Avusturya 18.00 s.
Belçika 60.00 bfr.
Danimarka 8.00 dkr.
Fransa 6.00 fl.

Hollanda 3.00 hlf.
İngiltere 0.80. £.
İsveç 6.00 skr.
İsviçre 2.50 sfr.
Norveç 10.00 nkr.

Di salroja 14'ê Tîrmehê de li Amedê livbaziyeka bi şahî

Destpêk di rûpela dawî de eşkere ye, ku gundê Hedrişê ji bo têkoşina me ya rizgariya netewî li Qilaban wê bizivire keleheki berxwedana bi hêz û xurt.

Şerêkî mezin li Çiyayê Kato

ŞAX-WAN: Li sêçîva di navbera navçeyên Şax, Berwarî û Elkê de Çiyayê Katoyê Xêrkan heye. Ev çiya erdeki heya were gotin fireh digire û bi nêzikahi 3.200 metran bilind e. Xwediyê pêwistiyêke stratejîkî ye. Li vi çiyayî, roja 2'ê Tîrmehê, şerêkî diyar di navbera pêşmergeyên artêşa me ARGK a rizgariya netewî û yekeniye operasyonê yê dijmin de derket. Şer, bi hinde caran seknandinan heya roja 4'ê Tîrmehê doma.

ARGK li vê êrdimê bi tevayî serdest e. Hem derdorê baş nasdike û hem ji di tevgera xwe de çalakîte. Lewma di vi şerî de ARGK çî lêdanekê negirtiye, lê dagirker "subay"ek û 11 yanzdeh serbazên xwe yê mirî, tev bi hev re 13 miriyên xwe li şûn xwe hiştine û revine. Paşê dagirker veşartin, ku kuştî ji wan hene. Her bi di-zi, cendekên miriyên xwe pêşi birin Wanê û ji wir ji paşê şiyandin warên wan.

Berî niha ji gelek caran şer li Çiyayê Kato çêbûbûn. Di her şerêkî de dagirker hatibûn şikêrandin. Dagirker, Çiyayê Katoyê Xêrkan weke ciheki bingehi ji bo xwe-bicîhkirina ARGK dizanin. Lewma ji destpêka bihara 1990'an heya niha li vi çiyayî operasyonên leşkerî birêvedibin.

Li gundên Çilga û Dibê dafeka pêşmergeyan ya serkefî

ŞAX: Şeva 4'ê Tîrmehê di navbera gundên Çoxsê û Çilgan (Çîçan), pêşmergeyên me yê rizgariya netewî serbazên dijmin xistin dafekê. Şeş ji wan kuştin. Cendekên serbazên hatin kuştin, dijmin bire nexweşxaneyê dewletê ya li bajarê Wanê.

Roja 6'ê Tîrmehê ji li nêzîkî gundê Dibê (Kamêran) pêşmergeyên me dafekê li pêşîya serbazên qereqolê û komeke cerdevanan vedan. Hêzên dijmin ketin daîfê. Pêşmerge du serbaz û du cerdevan kuştin, du serbaz ji birindar ketin.

Pozberiyeka mezin li Norduzê: Heşt welatfiroş bi mirinê bersiv girtin

PAYIZAVA-WAN: Pêşmergeyên ARGK şeva 4'ê Tîrmehê êrişekê birin ser "parêzkarên" gundê Hirinî. Yekî kuştin û heftan ji tevli xwe birin. Pêşmerge, 1.000 lib mihi (pez) ji tevli xwe birin, ku cerdevan ji gelê me dizibûn û bi kotekê dest danibûn ser wan. Pêşmerge van sewalan wê bidin xwediyên wan.

Piştî livbaziye serbazên dijmin û hinde cerdevanên derdorê hatin hewara ceşan. Lewma şerên nuh derketin û her bi aliyê Çiyayê Erebi ve şer dorfirehtir bû. Şer, bi hinde caran seknandinê, bêhtirî rojekê doman. Tev bi hev re heşt welatfiroş bi mirinê hatin cezakirin. Bi kêmasî 15 ceş û 12 serbaz ji birindar ketin. Dagirker ji Çolamergê û Wanê yekeniye leşkerî ji bo têkûzîkirinê şiyandin deverên şeran, lê disa ji nekarin serkeftina ARGK birawestinin.

Piştî sala 1985'an, ku "parêzkariya" gundan mîna sistemekê hate pêşvebirin, li Wanê, li Çolamergê û li êrdimên bakurê Kurdistanê yê din, dagirker bazirganiya pez, sewal û

dewaran, tapoyên zozanan, bazirganiya li ser tixûban û hwd... dan destê serekên cerdevanan. Ev derfetên aborî, mîna bingeheke pêşvebirina cerdevaniyê hatin bikaranîn. Cerdevanên dagirkeran dest datînin ser lawirên gundiye ku "parêzkariyê" napejirînin. Carnan ji lawirên gundiye di hên koçberkirin, geleki bi erzani ji xwe re dikirî û gundiyan rastûrast dişelînin, hebûnên wan talan û tajan dikin. Ev rewşa aborî ya cerdevaniyê heya niha geleki neketiye çavan. Lê rastî, li hinde deveran ev rewş, bûye sedema perîşanketina gelê me; xizani û hejariyê mezin birêveketiye. Li Elkê û Qilaban axayên Jirkîyan Tahîrê Kero û Hacı Dirbas, li Gêwerê Zeydani, li Berwarî Emin Özcan, li Şaxê axayên bi navên Sadun û Abdîrehman, li Elbakê serekê Şerefxaniyan Skender û hwd... hem ji bo serê her cerdevanekî mehanetî distînin, hem diravan ji bo bikaranîna zozanan distînin û hem ji bi kotekê bazirganiya pez, sewal û dewaran, karê lawirî xistine destên xwe.

Heke em bixwazin sistema "parêzkarên" bihilweşînin, divê em li hemberê wan ne tenê ji aliyê leşkerî, divê em ji aliyê aborî ji têkoşînekê bilind bikin. ARGK lewma, zozanan ji bo gundiyan vedike, berê xwe dide hebûnên aborî yê axan û bi vi awahî ji şerê hilweşandina sistema parêzkariyê pêşvedibe. Livbaziya vê dawîye û şerê çêbûyî, birek ji vê xebatê bûn. Rastiya qerîna dagirkeran, ku dibêjin, "terorist heywanan ji direvinin" ev bi xwe ye.

Li gundê Arçê êrişa tolehildanê ya ARGK

PAYIZAVA: Roja 8'ê Tîrmehê li gundê Arçê şerêkî di navbera pêşmergeyên me yê rizgariya netewî û serbazên qereqola gundê Arçê de derket. Bi kêmasî serbazek hate kuştin û hindek ji birindar ketin. Şer demeke kin doma û pêşmerge çî lêdanekê negirtiye.

Di hefteya dawîyê ya meha Gulanê de serbazên qereqola vi gundi hinde welatperweran girtibûn, li wan xistibûn û dest danibûn ser lawirên wan. Berî ku derengi pê bikeve, ev bikaranîna dagirkeran bersiva xwe peyda kir.

Piştî şerî, serbazên dagirkeran disa berên xwe dan gundiye welatperwer.

Li Şemzînan pozberî: Pênc serbazên dijmin hatin kuştin

ŞEMZÎNAN: Roja 11'ê Tîrmehê li gundê Boxazkoyê şerêkî di navbera hêzên me yê rizgariya netewî û yekeniye dagirkeran de derket. Di vi şerî de "ustegmen"ek, "astegmen"ek û sê serbaz hatin kuştin, sê serbaz ji bi xedari birindar bûn. Çî hundabûneke pêşmergeyan çênebûye. Weha xweya dike, ku ev livbazi, livbaziye dafiye, lê heya niha em ne haydar in, ku ev weha ye yan ne.

Civîneke ARGK bi gundiyan re

ŞEMZÎNAN: Pêşmerge li gundê Bêdave ya eşîra Herkî civînekê çêkirin. Armanca civînê ev bû, da gelê me xwe nêzikê "parêzkariyê" neke. Civîneke ronahîkirin û razîkirinê çêbû. Piştî civînê pêşmerge, 12 "parêzkarên" gunehkar ji bo pirsyariyê tevli xwe birin.

Weke me ji welatperwerên li navçeyê û pêşmergeyan agahî standiye, li Şemzînan çalakîyên pêşmergeyî bi berfirehbûnê didomin. Şemzînan li deverêkî di navbera sê-tixûban de dimîne. Lê disa ji teviya hebûna

dijmin li vê dorhêlê, tenê bi hebûna yekeniye leşkerî bi tixûp maye. Dijmin li ser bingeha dubendiye el û eşîrvanî, cerdevaniyê birêxistibû, lê niha ev awahî bi lez ber bi jêr û serjêr ve diçe. Pêşmerge, hema hema diçin hemû gundan. Serekên cerdevanan ên mîna Hakîî Tore jî, ku dagirker geleki pesnekariya wan dikiran, neçare dimînin ku xwe ji navçeyê bidin aliyekê. "Parêzkar" bi tevayî pasîf ketine. Hejmara yê çêkên xwe datînin bilindtir dibe. Hemû şerên di sala 1990'an de li hemberê hêzên dagirkeran ên leşkerî çêbûn. "Parêzkar" di van şeran de çî rolekê neleyistin. Ji vê navçeyê hejmara yê xwe digihînin ARGK geleki bilind e. Dagirker di xwestin jêmayên PDK-Iraq li hemberê têkoşina me çekdar bikin, lê ev ramyariya wan ji çî berhemekê bi destê wam ve neani.

Welatperwerên ji êrdimê gotin me, ku xebatên pêşmergeyî li Şemzînan baş çihê xwe girtine û di rewşa niha de serperîştî (insiyatîf) bi tevayî di destê pêşmergeyan de ye; Şemzînan bûye mîna êrdimeke niv-rizgarbûyî.

Hêlîneke cerdevanan hate belavkirin; sîxurek hat pirsyarkirin û bi mirinê cezakirin

LICÊ-AMED: Şeva 11'ê Tîrmehê li gundê Zoxrim navçeya Licê û gundê Herkelê navçeya Hezro pêşmergeyên me yê rizgariya netewî çar cerdevan û keyê gundê Zoxrim ê kevin sîxûr Fexrî û kurrê wi Faîk Nacar, ku mîna wi ajan bû, pirsyarkirin û paşê bi mirinê cezakirin.

Dagirker cezakirina "parêzkarên" veşartî hiştin û tenê agahiya kuştina Fexrî û kurrê wi dan bihistandin. Gunehên Fahîî Nacar ên li diji gelê me, mezin bûn. Dîroka gunehbariya wi xwe dirêjî demên kevin ji dike. Ev bêbext hîna di sala 1987'an de tevli komployên xîz û gemar bûbû. Şervanê ARGK Alaaddin Zogurlu li bajarê Amedê hingê hatibû kuştin. Ev bêbext giliya rêhevalê me kiribû û ji bo peydakirina cihê wi tevli dijmin xebatên xurt pêşvebiribû. Piştî vê bûyerê ji karvaniya xwe ya xayintiyê domand. Tevli sîxurê weke wi keyê Çixsê navçeya Pasûrê yê bi navê Îbad, li derdorê sîxuriyê birêxistin dikir û welatperweran dida girtin.

Kurrê wi Faîk ji karê bavê xwe bikardihani. Di karê xulamtiya ji bo dagirkeran de, ji bavê xwe ji jehatitir bû.

Li navenda bajêr lêdana mirinê li şikencekaran ket

CIZÎRA BOTAN: Şeva 6'ê Tîrmehê li navenda bajarê Cizîra Botan li ser rîya goristanê, pêşmergeyên ARGK minîbusêk xistin dafeka xwe. Di minîbusê de endamên komên taybetî yê şikencekar hebûn. Pêşmerge navgînê, bi berikên xwe qul-qulî kirin. Hemû polisên di navgînê de kuştin. Dagirker dan bihistandin, ku komîserek miriye û sê polis ji birindar ketine. Lê weke nûçegihandkarên me yê li Cizîrê û kesên bûyerê diîne, bi me dane bihistandin, di navgînê de şeş polisên endamên komên taybetî hebûn û yek ji nekariye xwe ji mirinê rizgarbike.

Polisên endamên komên xweser ku bûne hedefa êrişa pêşmergeyan, ji wan kesên mirovkuj bûn, ku di Serihildana Geli ya di meha Adarê de bi korî berikan barandibûn se girsên gel. Piştî vê mejûyê ji, li Cizîrê şikence û lêdan pêkhatibûn û agir ketibû hinde ava-

hiyên welatperweran. Berpirsiyarên van jî, disa ev hêzên devbixwin bûn. Gelê me nîfrîna xwe dibarand ser van mirovkujan. Lewma kuştina van hovan, gelê Cizîrê kîre nava dilxweşî û şahiyê. Ji aliyê din, ev livbaziya tolehildanê şanîkir, ku ne tenê çiya, êdî zîkak, kolan û şeşemên bajarên ji bûne qadên livbaziye pêşmergeyan.

Trênêka barkêş hate tunekirin

PAZARCÎK-MERES: Pêşmergeyên ARGK ên li vê êrdimê xebatên xwe dimêşînin, di navbera navçeyên Pazarcîk û Serê Golan de li nêzîkî stasyona Heydaran trênêke barkêşiyê ya dagirkeran rawestandin. Paşê tevli barê di trênê de, trên dan ber agirî û tunekirin. Pêşi ajotkarê (makînist) trênê bersiva banga "birawestê!" ya pêşmergeyan neda û xwest trênê bîajo. Lewma pêşmerge wi bi mirinê cezakirin û alîkarê wi ji birindar kirin.

Ev livbazi, bû livbaziya sêwemîn, ku tenê di sala 1990'an de li derdorên Pazarcîkê li diji hedefên aborî yê dagirkeran pêkhatiye. Bi vi awahî sê trênên dijmin hatine tunekirin. Ev livbazi, tenê alî û xelegeke, ji êrişên diçin ser hebûna dijmin a li Kurdistanê.

Dagirker valakirina gundan didomînin

ÇEL: Sêniyên gundên li Çelê hatine valakirin, li deverê di navbera navçeya Çelê û gundê Geman konan de xwe dicivînin. Weke nûçeyên ji êrdimê giha ne, ji niha ve 700 kon û çadir hatine danîn. Bi vi awahî bajarekî ji kon û çadîran avabûye.

Disa, weke agahiyên me ji êrdimê girtine, pêşemîn piştî Bîryamameyên 9'ê Nisanê 1990'an, dijmin giraniyêkê daye valakirina gundan. Li gundên di hên valakirin, hemû xanî, zevî û bexçe di hên tunekirin.

Gelê me neçar maye, ku di konan de jiyana xwe bidomîne. Kon ji ji aliyê hêzên leşkerî hatine zivirandin. Dijmin dest daniye ser pez, sewal û dewarên gundiyan jî. Gundi ji karê zevî û bexçeyan ji pê par mane. Li ser vê bingeşê gundi ketine nava rewşekî perîşaniyê.

Welatperwerên ji êrdimê weha dibêjin: Rewşekî geleki nebaş heye. Divê mirov serinc û balê bikişîne ser bikaranînen dibin. Divê hemû sazîyên mafên mirovan di vê barê de werin agahdar kirin. Divê bi lez hinde şaxên weşanan û komîsyonên hürkolîne werrn cihê bûyeran.

Li Hîlalê berxwedan biserket

QILABAN: Di meha Heziranê de gundiye Hîlalê hilkişibûn zozanê Çiyayê Kelê Mamê. Dagirker wan ji zozanan vegerandibûn. Lê gava gundi riya berxwedanê danin pêşîya xwe, dagirker gavên paş ve avêtin. Gundiye Hîlalê piştî 11'ê Tîrmehê disa derketin zozanê xwe. Lê bîst rojan bi derengi çûn zozanan. Gundi dibêjin, ji ber vê derengketinê, bi sedan pez telef bûne û ev ji binemalên hejar û xizan perîşan kiriye.

Dagirker pênc gundan ji nexşeyê rakirin

ELK: Berî niha hinde gund ji aliyê dagirkeran hatibûn valakirin. Ji van gundan çar, gundên eşîra Jirkî bûn. Yek ji gundê Sipertiyan bû, ku ji Gîrgê Amo (Silopî) koçê vi gundi bûbûn. Ev pênc gund ji nexşeyê hatin ra-

kirin. Hemû xanî û avahiyên li van gundan hatin rûxandin. Hemû zevî û bexçe hatin şewitandin. Navê hinek ji van gundan ên em dizanin ev in: Xînzorîk, Kolkan, Zarovan û Berspîkî.

Êrişeke polîsan çû ser Sendikata "Petrol-îş"

ÊLÎH: Roja 11'ê Tîrmehê polisên dagirkeran avêtin ser avahiya sandîkatê. Her tişt tevlihev kirin. Dest danin ser dokumentên karê sendîkatî, ku di arşivê de bûn. Polîsan hemû weşanên çep ên serbest di hên weşandin diradin û avêtin.

Di domana êrişê de polîsan endamê komîteya kargêriya sandîkatê û sekreterê idarî Hayretin Özgen û tevli wi du endamên kargêriyê yê bi navên Suleyman Ayrılmak û Bayram Bulut girtin. Heya 24'ê şevê ev hersê girti man. Polîsan, weşanên qedexê kirin hiceta xwe. Lê ev nûçe ne rast bû û giliyêke weha ji çênebûbû. Ji ber ku polîs, destvala vegeriyan cihê xwe. Tiştê kirin, tenê tevlihevîkirina büroya sendîkatê bû.

Karker û endamên sendîkatan gotin, ku polîsan vê êrişê pêkanîne, da tîrsê bidin welatparêzên êdî tevli xebata zanabûn û rêxistîniya netewî dibin.

DÎLIYÊN ŞER HATIN KOÇBERKIRIN

AMED û BISMIL : Di hefteya yekemîn a meha Tîrmehê de ji girtigeha Amedê, 37 dîliyên şer ên şoreşger û welatparêz ku ji daweya PKK girtine, hatin koçberkirin. Dagirker wan şiyandin girtigeha li navçeya Bismilê. Navê dîliyên şer ên hatine koçberkirin û em navên wan dizanin, ev in: Selanîk Oner (Serekê SHP-Partiya Sosyal-Demokratiya Geli li navçeya Kosarê yê kevin), Remzî Çetînkaya, Emin Gungor, Hasan Anaç, Ahmet Ergin, Fevzî Gumuş, Cembeli Oner, Aydın Işıktaş, Ahmet Çelik, Muhammed Remzan, Mahsum Kaya, Beşîr Akay, Ahmet Ceylan, Osman Adat, Aydın Sozen.

Dîliyên şer ên hatine koçberkirin li Bismilê niha di koxûşa duwemîn de dimînin. Dagirker vê xebata xwe bi dîzi pêkanin. Di xwazî girtigeha Amedê ji wê rola xwe dûrbixin, ku bûye naven-deki berxwedanê û ciheki perwerdebûna şoreşger û welatparêzan. Binemal û malbatên girtiyan vê nûçeya koçberkirinê gihandin me. Dijmin dixwaze hemû xwesparan li girtigeha Amedê kombike. Malbat gotin; gava komîsyonên biyanî di hên girtigeha Amedê, dijmin tenê komên xwespar bi wan re dide peyvandin.

Bi vê koçberkirinê, hejmara dîliyên şer ên di girtigeha Bismilê de, xwe nêzîkî 100 kesan kir. Di vê sala dawîyê de, girtigeha Bismilê ji, tevli hebû berxwedanên zindanan dibe. Ji vir û pêve, eşkere ye, ku dengê ji Bismilê wê derkeve, geleki wê bilindtir be. Hebûna dîliyên şer di girtigeha Bismilê de, xwe dihilimîne xebatên welatparêzî û şoreşgerî yê li Bismilê ji.

Hevpeyvînek bi diya canemergekî (şehîdekî) re:

“Kezebo, tu xêrê bibînî, cennet behra te bî...”

Law: *Tu nuh ji welêt hati. Soresa welêt û rewşa millet çawa ye? Girêdana millet bi şoreşê re çawa ye? We çî ditiye û rewş çawa ye?*

Dê: Ma me çî ditiye û me çî ne ditiye? Me xayin ditine, me dost ji ditine. Xayin xayintiya xwe dikin, gërilla xwina xwe dirijinin, diyên wan ji kezebên xwe şewitine.

Law: *Sores, millet çawa ye?*

Dê: Millet ev e, millet halo ye... Hinek dibêjin, “Welle Kurditi stand (bi ser ket).” Çar rojên din tê bimey-zênî careka din endamên MÎT hatin. Endamên MÎT ji millet “zehfir” in.

Bes: *Ev berê weha bû, lê niha?*

Dê: Ji xwe berê Kurditi hiç nebû. Baweriya millet bi Kurditi nedihat. Digotin, “Kurditi nine.” Îro dewlet ji dizanê Kurdîtî şin e, millet ji dizanê Kurditi şin bûye. Hema xayinên di nava me de nebana, hingê Kurditi gelek hesanî bû. Kurditi wê bistanda. Baweri bi Kurditiyê heye, çêbû... millet şiyar bû, millet î razayî bû heta niha. Millet şiyar bû, lê hê xayin di nava me de hene, nezan hene, cahil hene. Nezaniya li ba me, li welatê me zehf e. Hinek, hiç baweriya wan bi Kurditiyê nayê. Dibêjin Kurdan, “Terorist in, Ermeni ne.” Tîrko di televizyonan de dibêje, “Ermeni ne, Xwedê inkar dikin, Quran inkar dikin, nimê-jê nakin, pêxember inkar dikin...” Vê dibêje! Hema yê ku xwendî bê, yê ku zanibê ev tiştê han heq e, van gotinan hiç nakê serê xwe; baweriya wan nakê. Tîrko van tiştên hanê dike serê nezanan. Tîrko dibêje, “Apoci nimêj nakin, di çiyê de roji nagirin.” Ma gelo wê li ku nimêj bikin? Wê li ku roji bigirin? Di çîyan de nanê hişk e, av nine, lihêf nine, çek nine, doşek nine, balgih nine bixine bin serê xwe de... Li ku wê rojiyê bigirin? Wê li ku biftirin? Wê li ku paşivê bixwun? Ki nan ji wan re biriyê? Ki paşiv ji wan re biriyê? Ki şiv ji wan re biriyê? Mar di çîyan de ne, di qulan de ne, wê çîlo mar roji bigirin? Dibêjine wan, “Xwedê teala inkar dikin, roji nagirin, nimêj nakin.” Ma çîma roji nagirin, nimêj nakin? Ew ji wê Kurditiya xwe bistinîn, wê dewleta xwe bistinîn, paşê werine mala xwe nav lihêf û doşekên xwe, wê li mala xwe bin, wê di nava doşekên xwe de razin. Kêliya melê got “tingting” wê rojiya xwe bigirin. Ma ne wilo ye?

Bes: *Raste, yê ku welatê wî nebe, rojiyê wî ji nabe. Wê li ku bibe?*

Dê: Wê li ku bibe? Ez, iro min çil û pênc sal kirine. Gava xwarin nebê ez bixwum, çiyê nimêjê nebê ez avê binim nimêjê bikim, sicade nebê ez li ser nimêj bikim û ax ji -ax ji gerek e- nebê ez pê nimêj bikim, ezê li ku derê nimêj bikim? Ez taştê nexwum, firavî nexwum, şiv nexwum, ezê çîlo roji bigirim? Carinan em wan (*Mebesta diya me gërilla ne*) dibinin, nan ji di tûrikên wan de nine. Carinan em dibinin bêhn ji gorên wan tê. Carinan em dibinin cilên qirêj li ser wan in. Giriye mirov li halê wan tê! Hê ji dijmin û ajan bela xwe ji wan venakin! Têne mala me: ezê wan bihewinim. Ciranê min, wê biçê giliyê min bike, wê min bixe tengasiyê. Ez hirmet (jin) im; min du caran bi xwe re birin û kirim siqiyê (tengiyê). Zilamê min sê caran birin. Paşê kurrê min kuştin. Kurrê min li ser tu tiştî nekuştin. Bila bihatan bi camêrî, bi insanetî. Kurrê min di ber namûsê de bû, di ber axa welatê xwe de bû. Kurrê min ne qumarçî bû, ne ereqexwar bû. Kurrê min di ber axa welatê xwe de mir. Kurrê min di şerefê de çû. Kurrê min nehêjayê yekî ji wan hevalên ku min ditini ye. Min Kazim dit, min Sebri dit, Seyid Beşir dit, Kamiran dit. Ev tev carinan li ba min bûn, min wan bi çavên xwe dit, lê paşê min meyzand

“Kezebo, tu xêrê bibînî, cenet behra te bî. Xwedê wek şewq û namûsa te, da te. Hema tu jî tebâyê evqasî şehîdên Kurdanî.. Bê çiqas şehîd di Kurdîtiyê de, di namûsê de, di xiretê de, di axa welêt de çûn... Kurrê min, tu wê xêrê bibînî! De here yadê oxir bê ji te re! Û gelî civatê hun li ser serê min hatin, hun li ser çavên min hatin... “... Ew jî wekê Ekrem, wekê Dawûd... Çar biran rihê xwe li ser hev dan...”

hemû şehid ketine. Kurrê min ji Ekrem ne çetir e, ji Dawûd ne çetir e. Kurrê min ji evqas pêlwanan ne çetir bû. Min hiç xwe kêr nekir. Min hiç hêstir ji çavên xwe nebarand! Min got, “Dilê neyaran wê li min xweş bibê.” Ajan dihatin li ser kurrê min digirin! Dilê wan bi min xweş dibû. Min got, “Ez hiç nagirim.” Min gote bavê wî, bila hiç di nav dijminan de xwe şaş neke. Du kurrên min ên din ji hene. Du kurrên wî hene, ezê herdu kurrên wî mezin bikim. Heta wî wextî yan Kurditi wê were standin an ji ezê herdu kurrên wî yên din ji di şopa yê yekê de bişinim.

Nezani li welatê me gelek e. Ezê ji ku welêt gişt rast bikim? Ji xwe tenê wî wextî wê welat rast bibê, gava em xwe rast bikin, em ji Tîrko bêhtir bibin, quwweta me bêhtir hebe. Hingê her tişt rast dibe... yadê qurban!

Law: *Gava birayê Bozan û hevalên wî şehid ketinî, tesîra wan li ser millet çawa bû?*

Dê: Weha bû: Gava me ji televizyonê bihist, em li Stanbolê bûn. Em ne li mal bûn. Ez û bavê te li mal bûn. Çaxê ku xeber hat û navê wî gotin, em rabûn çûn li erebê siwar bûn. Me got, “Kurrê me li çiyê ye. Weke wan hevalên din nadine me.”

Bes: *We berê bihistibû ku heval Bozan hatibû nav hevalan?*

Dê: Erê me bihistibû ku çûye çiyê. Carekê em çûn ji, ji bo ditina wî, lê me wî nedît. Disa em vegeyîna Stambolê. Me telefona xûşka wî kir. Got, “Yadê cenazê birayê min birine qereqola Kerboranê.” Min got, “Xwedêwo hema tu rihê min bistinî û xwezi kurrê min neketibe destê dijmin û dijmin laşê wî nebinê... heke dijmin kurrê min bibinê...” Min gote keça xwe, “Ma çend in?” Got, “Yadê yek ji Dêrikê ye, yek ji Rûhayê ye, yek ez nasnakim û yê din birayê min e.” Em hatin Midyadê. Hina dikanan venekiribûn. Min gote dikançî, “Keko çî heye çî nine? Megirin, dilê xwe teng nekin?” Got, “Xuhê, welle yekî ji Kerboranê kuştine. Dibêjin ji Axadorî ye.”

Bes: *Tu ne digiriyayî, ne?*

Dê: Na, na! Min nedihîşt ew ji bigirin. Min got, “Bimeyzêne, hiç negirin.” Gotin, “Welle yekî ji Axadorî derketi ye. Diho laşê wî birin. Gelek erebe pê re çûn.” Min got,

“Keko Xwedê kurrê te bihêlê, mala te ava.” Xuha min giri û wan got, “Ma çîma çiyê we ye?” Xuha min got, “Welle kurrê vî jinikê ye. Kurrê xuha min e.” Yekî halo kir û got, “Xuhê eferim ji te re!” Min got, “Keko, kurrê min ne MÎT e... hati kuştin. Kurrê min çûbû çiyê û hate kuştin. Kurrê min di şerefê de çû!” Got, “Xuhê tiştê te goti; Xwedê weke dilê te kinye, rasti ji di şerefê de çû.”

Em paşê çûne gund. Min gote xuha xwe, “Tu bi dengê xwe yê xweş bililîne. Bila ajan dengê lilina te bi-bihisin. Lê kezeba min çênakê, ku ez bililînim. Tu bililîne li şûna min.” Xuha min giri. Remezên (bavê şehid Bozan) dengê xwe li wê kir û got, “Negri ev gundê dijminan e, negri!” Me meyzand, ku esker û millet hemû diherikin gundê me. Cenaze ji Mêrdinê tanin gundê me. Rê ji millet û ereban li gundê me nemabû. Em çûn î di mizgeftê de ye. Devê tabûtê rakirin. Te digot qey di xewa şerî de ye, havênê vî hê nemiriye. Rengeki xweşik, sor î gewr, rû û simbêl di nava hevûdu de... yadê ez bi qurbana wî bim! Welê, bav ji giri. Min got, “Xwe şaşneke, hiç xwe şaşneke?” Wextê ku rakirin, xortan liliyand û slogan bangin û millet kete pey hevûdu. Min got, “*Elleh, mesellî ela seyîdîna Mihe-med* ji berxê min re. Şikir ji şehîdên Kurdan re.” Em çûn goristanê. Te ax biavêta ser millet, rê nebû. Wexta ku kirinî gorê, xuha min giri. Min gotê, “Megri!” Esker dora me çember kiribûn. Millet zehf bû. Mirov digiriyân. Gava xistin gorê min got, “Kezebo, tu xêrê bibînî, cennet behra te bi. Xwedê wek şewq û namûsa te, da te. Hema tu jî tebâyê evqasî şehîdên Kurdanî.. Bê çiqas şehîd di Kurditiyê de, di namûsê de, di xiretê de, di axa welêt de çûn... Kurrê min, tu wê xêrê bibînî! De here yadê oxir bê ji te re! Û gelî civatê hun li ser serê min hatin, hun li ser çavên min hatin.”

Roja çardehan bavê wî got, “Ezê biçim qubbe çêbikim.” Me qubbe çêkir. Bavê wî çû, beyreqa (ala) wî li ser wî dani, silaha wî li ser wî dani, PKK li ser wî dani û hemû tişt li ser wî dani. Esker hatin, go çip û em girtin. Gava em girtin, keça min û keça biraziya min li pey esker ketin. Li esker dan. Serê sê eskeran û çawîşekî şikandin. Wan ji serê biraziya min şikandin û bavê wî birin hepsê. Bavê wî çû çil rojan di hepsê de ma û vêca ifade dibê. Vêca, şikir ji Xwedê re ku kurrê min di vî riyê de çû. Hûn li xwe giran neynin. Min di telefonê de ji gote we. Min got, “Şewq û şemala ku bi birayê we ve ketiye, hê bi tu kesî neketiye.” Ma diya Serok nine? Bavê wî nebû, diya Egîd nebû, bavê wî nebû? Diya evqasê di heps û zindanan de nine? Ez ji diya evqasan çetir im? Ez xulamê diya tevan im. Diya te nine, kezeba diya te vî gavê li ser te naşewitê? Ez ji weke we. Kurrê min di ber namûsa xwe de çû, bes e! Şikir ji Xwedayê wî re! Ew ji wekê Ekrem, wekê Dawûd... Çar biran rihê (giyan) xwe li ser hev dan. Hivdeh seatan kurrê min şerê xwe kir. Bavê te girtin birine merkeze...

Kurrê min tiştêk neda Tîrko. Silaha xwe şikand. Seata xwe şikand. Heta sola xwe ji qetand. Kaxetên di berika xwe de ji şewitand. Dijmin min xwestin. Min got, “Ma wextê kurrê min kuştin, Tîrko çek û silahên wî ji xwe re bir?” Çek û silahên xwe ji şikandibû. Welle, ne bi Tîrko mirin. Hebên xwe xwarin, bi wan mirin. Piçek xwin ji laşê wan nehatibû. Destekî wan nexerpişibû. Serê wan neşikibû. Topê wan (wan tevan) dane erdê. Teyyare hatine ser wan. Top hatine ser wan... û tenê çar kes bûn!

Vêca, Xwedê malika yê muxbirçî

Halil TUNÇ (Bozan)

xira bikê! Hingê ku giliya wan nekirana û hema hatibana, çî xwestibana, minê dabana wan. Ma giliya xwe, ne li ser kisekî petatan kirine? Vêca, welatê me î nezan e, cahil e. Ew dibêjin, “Marast e, welat dikare were standin. Welat çîlo wê were standin? Gava welat hat standin, neheqî ji li me nabê: Em malikê xwe dixwun. Ava xwe vedixwun. Ma kî neheqî li me dikê?” Keçe, ma ev ne neheqî ye? Eskerê Tîrko tê, em ji wî re mirîşkan çêdikin, kehran digurinin... Ka bila yekî ji yên li çîyan werê... Apocik werê. Hûnê nanê hişk bidinê, ne welê? Çîma hûn wî kehrî, wê mirîşkê ji wî re nagurinin, ecêp? Hun dibêjin, “Emê îşev bidinê, sibê wê hinek giliyê me bikin, wê me bikine qereqolê...” Wê me bikine qereqolan ji, wê me bikine hepsan ji, wê me bikujin ji. Welatê me di nava destê wan de ye. Hema serê malê her yek yekî bidin! Serê malê her yek yekî bide, bes e! Vê gavê, hinek ji baş in. Fêr kirine. Lê yên ditirkê (yên din) dibêjin, “Xwedêwo, hema Apoci neyîne ba me, wê dijmin me bigire û filitandina me wê nebe...”

Law: *Gava ji milletê me şehid dikevin, millet li hember vî çî dike? Çawa şehîdên xwe vedişêre?*

Dê: Welle yadê, millet şehîdên xwe baş vedişêre. Emer hate kuştin, bavê te çûye balê. Veşartin bi qedr û qîmet. Bi şehînet, bi ewkîti veşartin. Wexta ku Tîrko Bozan kuşt, ji hingê ve Tîrko

“Ew tiştê Cizîriyan kiriye yadê qurbanê, welêt hemû kiribana, wê gavê welat niha wê bihata standin. Midyadî, Nisêbîniyan dikanên xwe girt, Batmaniyan du rojan. Cizîriyan hivdeh rojan dikanên xwe girtin... Ma camêriya Cizîriyan û Nisêbîniyan kirî, kesekî kir?”

navê şehîdan nabêje. Lê millet bi zarok û pirekan ve diçiyê... li hemberê radibin. Wexta birayê te, pêncî-şest nefer esker hebûn. Xuha te, keçxala Bozan serê bistekan şikand.

Bes: *Cenazan ji tîrsa hevalan didin an bi dilxwazi?*

Dê: Ne ji dilxwazi? Ji tîrsa xwe didin. Keça me, ji xwe li gund bû. Ew pêşî çû Mêrdinê. Got, “Sawci gote min, ‘Ma tê birayê xwe nasbikî? Te ev çend sal in birayê xwe neditiye?’ Got, ‘Min got, ‘Ev heft-heşt sal in min birayê xwe neditiye. Ma sed salî ji, birayê te bê, tu birayê xwe nasnakê?’ Got, ‘Wilo min qerebalix bi serti kir.’ Got, ‘Digot, ‘Ma tu birayê xwe bibinî, tê (tu wê) li ser bigirî?’ Got, ‘Min got, ‘Ku birayê te li vî derê bikujin, tu li ser birayê xwe nagirî?’ Got, ‘Digot, ‘Ma birayê te kezeba çendan şewitandiyê? Ku ez nedim tê çî bikê?’ Got, ‘Min got, ‘Tu nedi ew tiştêkî din e, ezê li vî derê xwe bidime kuştin û ezê birayê xwe bibim.’”

MÎT’ekî, axayê Qiziltepe bû: Cemilê Xîzo. Te dit herdu kurrên Cemilê Xîzo nekuştibûn? Winakê (wî) got, “Van cenazan bişewitinin!”

Bes: *Cenazê hevalan?*

Dê: Erê, erê... yê Bozan, Dawûd. Delîl û yê bi wan re. Got, “Bidine min ezê egir bi wan ve bikim. Ezê wan bişewitinim. Ma tiştêkî baş ji hikumetê re kirine?” Milletê me li devê xestexana Mêrdinê çûye, hêriş kirê û got, “Ya te çî ye? Dêrdê te çî ye, tu vî xebêra hanê dibêji?” Ji devê xestexanê bazda. Vêca, eskerê Mêrdinê ji milletê me ma şaş. Ji qerebalixê, ji liliya xortan, ji sloganan... Vêca, xuha Dawûd û metika wî li devê xestexanê liliyandibûn. Zarokên me ji liliyandibûn. Xudanên Ekremê hê nehatibûn. Ê me, milletê me hemû hatibû. Birayê min hatibû. Amê wan çûbû. Tiye min çûbû. Keça me çû bû... Esker ji keça min re got, “Ma tê nasbikî eger tu birayê xwe bibinî?” Got, “Ezê nas bikim.” Got, “Ev çend salên wî bûn çûbû Firense?” Got, “Ev pênc salên wî bûn.” Got, “Ma çiqase li van deran e?” Got, “Hê nuh hatibû van deran” Rabû sûretên wî û kaxetek derxist û got, “Vaye di filan tarixê de derketiye. Di filan tarixê de çûye ba Apo.” Ma MÎT li vî derê nin in? MÎT li vî derê ji hene. Welle, ku bi dilê hikumetê bê, şehidekî tenê nadin. Wê wan bişewiti-

nin. Ma li Çiyayê Bagokê, ne bi buldozeran bi wan ketin û veşartin. Li Gêrê, li Sêrtê tev wilo kirin. Li Bagokê newêrîn nêzik bûbûyana.

Bes: *Ew dem ne wek îro bûn.*

Dê: Ew dem bi tirs bûn. Niha, ji hemdê Xwedê çiqas dibê pêş ve diçê. Çiqas dibê, millet şehreza dibê. Millet xiretê dikê, milletê ku şeref pê re hebê ji xwe dikê: yê ku şeref pê re tune bê, hiç nakê. Ma ezê ji ku li ber pisa bim? Bertilan dixwun û dibine hevalê Tirkî!

Heta ku Apoci nebûn, ev mesele nebû. Heta ku Apoci nebûn, ma ew pirek dikaribûn ji ber eskerên Tirkî di rêkê de biçin? Hîmet (jin) bûn, tirs bû, namûs bû. Îro, bila jin serbest here li çiyayê me hemûyan bigerê, piştî ta te ha rast e. Her kesekî serbest e. Hiç tirsekan wan, ji eskerên Tirkî nîne. Em dizanin; ez herime kijan çiyayî, dilê min rihet e. Em dizanin ku Apoci li çiyê hene. Dilê me rihet e.

Tu sedî ji eskerê Tirkî bikujî dibêjê. "Şehîdê me yek e!" Bi **Bozan** re donzdeh mirin û çar birindar ketin, lê gotin. "Yek î miriye û yek î birindar e!" Vêca, eskereki Kurmanc di nav wan de bû. Ji zarokên me re digot, "Wey bavo! Ka dê û bavê wî şani me bidin, bê çilo ne?" Digot, "Welê qirdîda eskerê Tirkî, tev ji ber direvîyan!" Yekî li wê derê heywan dikirin digot, "Ez ji li wê derê mame asê ji ber eskeran. Welle mêraniya ku Bozên kiriye, tu kesi nekiriye." Mêraniya kurrê min di şeref û namûsê de bû. Di axa welatê xwe de bû. Ma ne besî min e? Ez çûme Midyadê devê hepsê, ba bavê wî. Ez vegeyîyam. Ez li ber devê dikanekê bûm, heta erebe bê. Kîrasekî reş li min bû. Yek hat û got, "Yadê, ma çîma kîrasê reş li te ye? Çîma tîrhiya te bê mohrik e?" Ez kenim. Min got, "Ez ji ku dizanim, dinya zivistan e." Got, "Tu diya Rustemê Zalî û tu kîrasê reş li xwe dikî û xwe halo dimelisîni? Xwezî tu diya min bana û ez ew kurr bama, bila ez di dewsa wî da bama, bila tu tiştê min nebana!"

Erebên dihatin serxweşiya me, me gelek nasnedikir. Ji Tewrê, ji Sîtayê, ji Kerşafê, ji Nihilê û heta ji Dêrikê. Hinek dihatin, hiç me nasnedikirin. Digotin, "Ka dê û bavê Bozan bînin, em serxweşiyê bidine wan." Digotin, "Yadê tu me nasnaki, em Bozan nasdikin." Şikir ji Xwedayê min re, vî kurî da min. Du kurrên min yên din hene. Ew ji Partiyê re çû. Min da Partî. Ma ez ji diya Apo çêtir im? Ma Apo ne bi tenê welatek da ber çavên xwe? Ma wextê ku Apo derket, ma Apo dizanibû çar wê pê re derkevin. Ew sisê bûn. Berberiya Tirkiyê hemûyê dikirin!

Law: *Cenazê Bozan çawa hate rakirin, yadê?*

Dê: Belkî sed hezar kes hatibûn şîna ku ji Bozan re kiribûn, ji gundê me heta Mêrdînê. Bozan di dinyayê de bû behs, yadê qurban! Vê gavê, li wê derê tu tişt nîne. Ku tu werî welêt, ew wê bibêje Bozan, ev wê bibêje Bozan. Kesên wî ditîne, navê zarokên xwe tevan kirine Bozan. Kesên zaroyên wan heft salî bûn ji, navê Bozan rakirine. Millet li ser hemû şehîdan vî tiştî dike, yadê qurban! Tirkî çara xwe bibîne, cenazekî nadê tu kesi! Ma li Meqer Aşbê, gava Emer kuştîni, ji Tirkî hatibana... Tirkî î birçî ye, sola Emer revandibû! Hevalan sola wî ji esker standibûn û li esker ji dabûn û çûbûn. Bavê te çû cenazê wî anî. Tirba wî kola û tabût û qubbeya wî hemû çêkir û veşart. Û hê ji Tirkî bavê wî pê nehesandibû! Tirkî, rastî ji bê çare bûye.

Law: *Serihildanên li Cizirê û li Nisêbinê çawa bûn?*

Dê: Ez li mal bûm. Ew tiştî ku Ciziriyan kiriye yadê qurbanê, ku welêt hemû kiribana, wê gavê welat niha wê bihata standin. Midyadiyan dikanên xwe girtin, Nisêbiniyan girt, Batmaniyan du rojan girt. Eşîliyan nekir. Qe-

zetên Tirkî nîvîsandin ku Êstîlî fille ne, lê hûn dizanin ew Ereben misilman in û piştigirîya dewleta Tirkî dikin. Ciziriyan hivdeh rojan dikanên xwe girtin. Li Midyadê, gava eskeran xwe didane ber koşên dikanan, digotin, "Zarokan darik didane ber çûna wan... zarokên Midyadiyan!" Ne li Midyadê, ne li Silopya, ne li Cizirê, ne li Hezexê, ne li Şîrnexê tiştek vekirî tune bû. Hemûkan xwe dabûne hev. Te dit, li Cizirê yek kuştibûn? Sûretê kurrik, yê xuha wî, yê diya wî dabûn qezetên Tirkî. Vêca dê gotibû, "Yadê qurban, keça min... Ûsîfê min nemiriye. Şehîd ket, lê hê î sax e."

Vêca yadê qurban, tiştê ku Ciziriyan kiribû, dinya hemû weke wan kiribana, wê welat zû bihata standin. Ne Ciziriyan ajanek di nava xwe de nehiştine! Hemû kuştin.

Bes: *Bi nêrina te çîma Cizirî weha ne? Ma heval têde pirr hene?*

Dê: Heval ji têde pirr in, lê hema Cizirî koka wan qenc e. Koka Cizirê qenc e. Ma qey ewqas hevalên Apoci, li ser hemû welêt nîne, nagerin? Hemû welêt ne wilo ye? Tîrsa wan qey neketiye ûrê hemûyan? Însaniyeta wan neketiye dilê hemû xelkê? Ma çîma hemû rast nabin weke Cizirê? Ev koka Cizirê qenc e. Vê carê, Nisêbinê xwê dayê. Nisêbinê ji qenc kir. Hema yê Sûriyê, Kurdên Sûriyê ji mêrani dikirin. Hivdeh rojan Kurdên Sûriyê, havînê kar nekirin. Dikanên xwe girtin, ewkên xwe girtin. Hemûkan qu-

"Dilo, Xwedê alîkarê Serok bel Sê şexs bûn berberî bi Tirkiyê re kirin. Îro, em bûne Kurd jî, em bûne ordî jî, em bûne Kurdistan jî... şerê me heye, Partiya me heye, ordiya me heye, hêzên me hene... kuştina me jî heye û girtina me jî heye û em in û em ne poşman in! Em ne poşman in di vî karî de. Vêca sloganên me, dîlokên me bila ji bo welatê Kurdan bin. Me Kurdan, heya niha serî li ber dijmînan danenî. Tiştê ji me re xweş eve, gava em ketin tengasiyê, em dikarin biçine Akademiya Mahsum Korkmaz, biçine cem Serok... li şûna em bêne Ewropa em dikarin bikevine di nava rêzên ordiya xwe de! Hew em xwe dixine bin destê eskerên Tirkî."

saba (êriş) têlê dikir. Alikariya Nisêbiniyan dikirin. Digotin, "Nisêbiniyan hemû şehîdên xwe di rex hev de veşartine." Digotin, "Şeş-heft inan (rojên inê), esker li ber bûn. Nedihiştin tu kes nêzik bibe. Tu kes li ser wan tirban bikeve." Digotin, "Ji wan bê, wê herrojê biçîne ser." Wê rojê beyreq li Nisêbinê daleqandibûn.

Bes: *Beyreqa...*

Dê: Beyreqa me. Kurdan daleqandibû. Wê rojê ez ji diçûm. Zarokên Bozan, Hozan û Yavuz bi min re bûn. Min got, ezê sûretên wan bikişînim. Bi xwe re binime wê derê. Esker li hemû deran bûn. Min got, "Keçê, ma çî ye?" Got, "Beyreq daleqandine." Min got, "Bi Xwedê, ezê herime dari wê beyreqê." Got, "Ne jê kirin!" Eskerên ez nehiştim gotin, "Yasaq e." Ez çûm, min got, "Çîma yasaq e, yasaqiya wê çî ye? Zarokên min digirin, ez diçime mal." Vêca hinekan digot, "Delal, ew beyreq çiqas xweş bû!" Hinekan digot, "Welle, me têr nedît!" Hinekan digot, "Welle me halo dit, me halo nedît!"

Law: *Millet çawa serihildanên xwe kir? Pirek ketin nav mêran?*

Dê: Yadê... ji pirekan, ji zarokan, ji hemû millet, zarokên halo jî... tu kes li gundan nema. Millet ewqasi serê xwe li ber wan hilda. Ma camêriya ku Ciziriyan û Nisêbiniyan kir, kesekî kir? Rastî kesekî nekiriye. Ne du tangên wan şewitîn? Wan ji otobusan peya dikirin û digotin, "Herine

malê." Mêraniya ku Cizirê dikir, qey hinek dikin? Wê rojê min gote Remezen, "Ka mala me bibe Cizirê. Em milkê xwe bifiroşin, piçek xaniyê li wê derê bikirrin û li wir bin." Li ba me xayin gelek in. Gava heval werine mala me, wê biçin giliyê min bikin. Ma wilo heq e? Em ciranên hev in, em gundiyan hev in, em xwediyên hev in, çîma em xayintiyê li hev dikin?

Law: *Glêrdana millet bi şoreşê re çawa ye? Millet destê xwe dide gêrillla an ne? Ser diware an ne?*

Dê: Welle yadê, ku millet rabe ser xwe û destê millet hemû yek bê, Tirkî nikarê tişteki bikê.

Law: *Em çî dikarin bikin?*

Dê: Yadê ma tu dikarî çî bikê? Xayinan rast bikin, wê çêbibê. Bila xayinan ji nekujin, bila tîrsê bidine wan, bila bi şev biavêjine ser wan, bila wan bi zîrtan bitirsînin. Milletê me ne ji tîrsê bê, ne ji ewkê bê, milletê me hinek, nofek bertilxwar e, yadê... Ku ne bi tîrsê be, nabe. Mela sedsal in şîretan dibêje wan! Eger tu bibêji, "Pepûkên Apoci va li çiyê ne, di navê heft heyvan de carekê nayîne gundekî... nikarin werin. An esker î têde ye, an ajan têde hene. Ma pepûkên Apoci di çiyê de ne, ma ne divê milletê me alikariya wan bikê, heta tiştan bihesilînin?"

Bes: *Çawa wê şer pêşkeve?*

Dê: Hinek hene, dixwazin di rojê de ev şer bi serî bibe. Hinek hene, çavên wan hiç bi wê meselê neketiye! Ew milletê xayin, an divê werê kuştin

Gelek ji yên li Ewropa virran dikin, yadê! Hinek diçîne şevan, şevên Partiyê... hinek diçîne kar û xebatê ji dikin. Hema lê disa ji ne rast in û virran ji dikin! Kesên li Ewropa heq e baş bişuxlin. Ji nanê zarokên xwe pêve tişteki di destê xwe de nehêlin. Hemû teslimî komeleyên me bikin. Ev ji çekan re ye, ev ji cilan re ye, ev ji hevalan re ye, ev ji yê li çîyan re, ev ji filan re... Eger zarokên şehîdan li hêviya vanakên (yên) li Firense biminin, wê ji nêzan bibîne kelem û kevir! Ma zarokên şehîdan li benda xêra wan in? Şikir ji Xwedê re! Ma li hêviya wan in? Li hêviya yên li Almanya ne, li hêviya yên din in?

Bes: *Berê me digot, yên li Ewropa alikariyên tenê bi peran bikin, bes e. Lê li gora şerê, ku niha li welat çêdibe divê çî bikin?*

Dê: Ku ez bim û bi qanûna min bê, hûn vî tiştî bixîne destê min, ezê halo bikim: Serê malê, wexta ku sisê bin, ezê yekî ji wan qezenc bikim û bişînim çiyê. Dudu (dîdo) bin, ezê yekî bişînim. Yek be, bila malê xwe bidê. Şerê welêt mezin bûye, welat hemû tiştî ji te dixwazê...

Bes: *Li vir ji welatparêz hene. Alikariyê dikin. Peran ji didine Partiyê.*

Dê: Yên alikariyê dikin, Xwedê ji wan razi be. Hema yên tenê bi devê xwe diştexilin, ûrê wan reş e... zikê wan nahêle tişteki rast bikin. Vê gavê, ma kurrê min ne ji te re kir, lê ji kî re? Ji şerefa xwe re kir. Ji şerefa welatê xwe re kir. Ji şerefa Serokê xwe re kir. Ji Partiya xwe re kir. Hê emrê (temenê) wî bist û pênc sal bû. Emrê wî heft salî bû, kete ser riya vî karî. Kurrê min nedîxuxulî. Min ji birayê xwe re ji nedigot. Kurrê min pere netanin malê. Min dizanibû ku dide Partiyê. Min digot, "Bila weha bê." Kurrê min cil didirûtin. Çî diket destên wî, dida Partiyê. Min digot, "Bila bê." Kurrê min hate Ewropa. Min dizanibû ketiye di nava çî de. Min ji kesi re nedigot. Kurrê min li paşiyê gote min, "Yadê, ev rê riya qencyî ye. Ezê biçim." Kurrê min çû û niha kuştin. Necamêran kuşt? Derbeyeka bi bêbextî bû. Welle ku kurrê min di çiyakî de bana, ordiya (artêşa) Diyarbekrê (Amedê) gişt bihata, kurrê min neditirsî. Carekê kurrê min kete pey eskerên Tirkî û pênc çêkên wan ji milên wan girt û çû. Vêca tu dibêji yên li Ewropa? Yên li Ewropa çî dikin, yadê? Ma Ewropa ji me re welat e? Na, ne welatê me ye! Sed salî tu di vir de bî, hay nagihê te! Em ji şepîrzeti û feqiriya xwe hatine vir, ma ne wilo ye? Heke welatê me î standî ba, fabriqueyên me hebana, ma çîma emê bihatan Ewropa?

Law: *Serê gêrilla çawa ye?*

Dê: Min digote wan, sed carî digot, "Hûn dinan digirine nava xwe, hun MÎT'an digirine nava xwe, bila haya we ji we hebe." Mezinê wan digot, "Yadê, ev hemû rast in, lê hema em wan hin dikin. Em dixwazin wan binine ser riya rast. Divê em wan binine ser riya rast. Em yekî ji wan dikujin, em ji xwe ji dikujin. Milletê Kurd e vêca, hêdî-hêdî emê dinan ji dirust bikin. Mirov dikare MÎT'an ji bine ser rê..." Lê hema xwina heram be, tu wê çilo bini ser riya rast? Welle heval gelekî pêş ve diçin, lê hinek ji millet xayin in! Ma wê çilo bikin, yadê!

Law û Bes: *Çî gotina te ji Serok Apo re heye?*

Dê: Şikir ji Xwedayê min re, ku kurrê min bû şehîdê riya Serok! Emrê wî bila ji Serok re bê. Xwedê me bigihîne miradê. Me tevan bigihîne miradê. Hema danek ji emrê me mabana û min Kurdîti ditibana, bes bû ji min re! Ew mirada ku bi Bozan re çû, hema ji min re neçûbana, bes bû!

Ez diya Bozan im. Ez ji Serok zehf memnûn im û ez gelek silavan lê dikim û çavên wî maçî dikim. Bozan li balê (cem wî) ders û teallim dit. Serok dersên xwe da Bozan û Bozan di riyeke qenc de şiyand. Di riyeke

bi şeref de şiyand. Şikir ji Xwedê re! Pêşî ez ji Xwedê, dîv re ji Serok memnûn im. Serok, kurrê min kire ser riya qencyî. Di ber ax û welatê xwe de, di ber namûs û xireta welatê xwe de çû.

Du kurrên min ên din ji hene û şikir ji Xwedayê min re. Navê yekî Hozan e, yekî Yavuz e. Min digot, "Ezê navê Bozan li kurê wî bikim." Navê Bozan li kurrê wî kirin, ku heft salî ye... ji eşqa wî re, ji eşqa cegera wî re, ji eşqa mêraniya wî re, ji eşqa şerê ku bi Tirkî re kiriye... Nivê welêt navê wî hildaye.

Ez silavan li civata Serok ji dikim. Û ji Xwedê re şikir, ku Serok bûye serokê me, bûye serê me. Heta niha welatê me welatekî 'ehmeq' bû, welatekî xêşim bû, welatekî nezan bû. Dilok diavêtin ser Misto Koro (Kemal Atatürk) û digotin, "Kemal bavê me ye!" Îro em ji destê wî Kemalê bê namûs derketine. Serok bûye bavê me, bûye serê me. Milletê nezan bê, carnan sed salî tu ji nezanan re bibêji, bê feyde ye. Ma ezê çiyê din bibêjim? Şikir ji Xwedayê min re... min divê ku Serok çar gotinan bi telefonê bikê. Hema dengê wî min bibihistaya... weke ku Bozan ji mezelekê (tirbêkê) hati ba min. Ji şerefa wî re, ji namûsa wî re, ku ew riya qencyî da ber kurrê min. Kurrê min di riya namûsa ku ew diparêze de çû, di şerefa ku ew xwedî lê derdikeve de çû. Kurdîti hiç nebû di dinyayê de! Îro dilo, dilê min, bi saya Xwedê, saya serê Serok, em bûne Kurd jî, em bûne "dewlet" jî, em bûne ordî jî... iro dibêjin "dewleta" Kurda heye. Heta niha digotin, "Ma Kurd çî ne?" Bi saya serê Serok ev tişt bûye. Bi riya Serok, şeref bi milletê Kurd ket. Berê kok ev nebû. Îro millet çêbûye, şîyar bûye, destê xwe daye ber xwe, qelemên xwe daye ber xwe. Lê welle, "kit-kita" xayinan di nava me de heye. Heta em wan xilas bikin... xebat divê. Îro eskerek newêre werê nava gundan. Îro em dizanin riya me li ku derê ye, beyreqa me çî ye. Em dizanin Serokê me kî ye. Ma heta niha milletê Kurd di bin himaya Atatürk de bû? Kesi nizanibû kurrê kî ye? Kurrekî piç bû! Îro şikir ji Xwedayê me re, em ketine bin himaya xwe da, lê gelek xebat divê! Îro em di bin himaya xwe de ne, ev jî...

Carekê em çûbûn hepsa Diyarbekrê. Yek hat û got, "Welle, mehkeme nebû?" Me got, "Çîma mehkeme nebûye?" Got, "Girtiyan gotiye, em bi tirkî nizanin!" Hakim çawa kiribû, girti bi Tirkî deng nekiribûn. Hakim gotibû wan, "Çîma hûn naşitexlin?" Gotibûn, "Kengê hakimek ji bedena Kurdan, ji axa Kurdistanê li ciyê te bê, emê hingê ifada xwe bidin."

Vêca, em Kurd tev weke wan camêrên di hepsa Diyarbekrê de kiribana, weke Ciziriyan kiribana, weke Nisêbiniyan kiribana, weke Bozanê min, Dawûd û Ekrem kiribana, weke van şehîdên ku canên xwe didin kiribana...

Dilo, Xwedê alîkarê Serok be! Sê şexs bûn berberî bi Tirkiyê re kirin. Îro em bûne Kurd jî, em bûne ordî jî, em bûne Kurdistan jî... bandên (ên muzikê) me hene, şerê me heye, Partiya me heye, ordiya me heye, hêzên me hene... kuştina me ji heye û girtina me ji heye û em in û em ne poşman in! Em ne poşman in di vî karî de. Ez pirekek bûm, du caran min birin qereqola Mêrdînê. Bavê Bozan sê caran girtin. Çî bi me kirin? Min dililand, keça min slogan dibangî. Tirkî digot, "Sloganên dibangin ser me." Vêca sloganên me, dilokên me bila ji bo welatê Kurdan bin. Me Kurdan, heya niha serî li ber dijmînan danenî. Tiştê ji me re xweş eve, gava em ketin tengasiyê, em dikarin biçine Akademiya Mahsum KORKMAZ, biçine cem Serok... li şûna em bêne Ewropa em dikarin bikevine di nava rêzên ordiya xwe de! Hew em xwe dixîne bin destê eskerên Tirkî.

Seratayekî pêwîst

Her lew katey Kurdistanî şîrîni ême dûçarî dabeşkirdin û parçeparçe hat, êmey xawen em welate heta êştas behoy em derdewe dilbirindar û zamdarin. Wek aşkiraye dabeşkirdîni xakî Kurdistan her le seretawe be firûfêlî imperyalizmî cihani û gelani serdest û regezperistî nawçeke biwe nek be wist û xiwastî cemawerî rencder û zehmetkêşî milletekeman. Rolekani geli Kurd hergiz û hergiz bayexyan nedawete ew sinûre destkirdaney ke xakî niştîmanîyanî letûpet kirdiwe. Be pêçewanewe bebê hiç giwêdanêk be yasa û destûrî ew welate elqe leglêwêyaney imperyalizm hemîşe le welatî xoyan gerawin û sûrawin heta eger tûşî tengûçeleme û bigre bû berdeş bûbin. Nuseran û ronakbirani Kurd le mêjewe hestîyan be eş û azarî gelekeyan û metîrsî em dabeşkirdîney Kurdistan kirdiwe. Bo nimûne xîwalêxoş bû Heseni Qizilci le ser zimani palewani yekê le çirokekani, ke le Kurdistanî Rojhelatwe çiwete lay Germên, delê: *"Boçi min û to herdukmman Kurd nin? Herdukmman wek yek haw-regez û xiwên nin? Êres her Kurdistan niye? Min û em xelkey le em şare dan giştîman Kurd nin û le Kurdistan nin? Îlir bo çi em girin? Em min û toyî û dûberekiye çîye û em çîyawazî û qîneberîye şûreyî niye"*.⁽¹⁾ Gelêk nimûneyî tir hen ke retkirdînewey dabeşkirdîni xakî Kurdistan le layen rolekani Kur-dewe deselmênin. Hênani kelûpel û şimekî corbecor le ser piştî wilax le parçeyekî Kurdistan bo parçekitir û zor karitir, emane gişt belgey zindû û diyarin bo em mebeste. Bêguman geli Kurd dest le ejno daneniştiwe beramber ew pilan û teqlekebaziyaney dijminan û hestî be tirsînakî û metîrsî ew sinûre destkirdane kirdiwe bo ser paşerojî wilatekey. Kurdistanîş herdem gorepanî şoriş û raperin biwe. Her le seretay bilawbûnewe û geşesendîni bizûtnewey rîzgarîxwazî netewayetî û birûbawerî Kurdayetiyewe part û rêkxirawe siyasîye Kurdiyekan têkoşawin bo lêk nîzik kirdînewey gelekeman le hemû parçekanî Kurdistanî letkiraw. (Kobûnewey Sê Sinûr) belgeyekî rastîye bo em wîtaney serewe, em kobûneweyêş be serperîştî komeley Jîyanewey Kurdistan-J.K. be niwênerayetî Kurdekani hemû parçekanî Kurdistanî dabeşkiraw le salanî çîlekân da pêkhat. Diyarê le cihan zor millet û xak dabeşkirawe be pêy berjewendî abûrî û siyasî ew layenaney ke em kareyan kirdiwe, belam rolekani em milletyane her xebatîyan kirdiwe û dekan le pênawî yekgirtînewe û serbexobûn û rîzgari neteweyî da. Meseley azadî Kurd û Kurdistanîş bende be yekêti hemû rolekani gelekeman û take part û rêkxiraw natwanînin roli sereki bibînin eger piştîyan be hêzî lebin nehatûy cemawer nebestîbêt. Herwek rûne meztîntîrin nexoşî be tûşî gelêk le parte siyasîyekan bûbê xoxaflandîne be birî "otonomî" yan "otonomî rasteqîne", eger çî êsta mirovayetî hestî be kêşê û daxwazîye rawakanî milletekeman kirdiwe, be taybetî paş karesate cergîrekanî Helebçê û Behdînan.

Otonomî yan azadî

Meseley geli Kurd meseley gelêkî gewrey bist û pênc milyoniye ke xakekey dabeşkirawe be ser çend welatî wabestey imperyalizm. Rejîme dagîrkerekan be hemû tiwanayanewe hewlî tiwandînewey Kurd û sirînewey şîwênewarî netewayetî xakî Kurdistan eden. Rolekani geli Kurd le sadetîrin mafî siruştî xoyan bêbeşîn û dûçarî rawnan û azardan û girtin û kuştin û birin bûne û debîn. Bizûtnewe û raperîne neteweyekani Kurd her le seretay dabeşkirdîni Kurdistanewe amancî rasteqîneyan tenha Kurdistanêkî azad û yekgirtû biwe, wate bînyatnani dewletêkî Kurdî be hemû manay wişewe. Bo nimûne raperîni salî 1880 be serokayetî Şêx Ubêdulahê Nehrî û Bedîrxaniyekan û Şêx Seîdê Piranî-1925 û Şêxî Berdeqare-

Geştêk bo Kurdistanî Bakurê-Rojava

- 8 -

Azadî yan otonomî Kurdistan

Mehabad Kurdi

man û zoritir, emane giştîyan tenha amanc û mebestîyan azadî Kurd û Kurdistan biwe. Nabê ewêş le bir keyn her behoy xebatî nepsawey Kurd xoy bû ke peymanêkî nêwneteweyî wek Sevres-1920 morkirabê, eger çî heta êştas her be merekebê le ser kaxe mawetewe û paşan peymanî Lausanne-1923 cêy girtew, belam le gel ewêş da belgenameyekî cihani gîringe derbarey meseley reway gelekeman. Şîtekî aşkiraye ewaney Kurdistanîyan letlet kird mebestî serekiyan yeknegirtînewey Kurd û xakekey bû, heta be arezûy xoyan û be yarmetî rejîme destkirdekani xoyan saman û dewlemendî Kurdistan biçewsênnewe û talan bîken le pênawî berjewendîye taybetîyekanî xoyan da be karyan bihênin. Ew hikûmetaney ke Kurdistanîyan xirawete ser beramber her serihildanêkî Kurdî agir û asinyan bekar hênawe û heta êştas berdewamîn le ser em kare namîrovaneyan da. Imperyalizmî cihani û netewe serdestekani nawçe be hemû tiwanayanewe têdekoşîn bo leyek nepîçran û ciyanebûnewey ew parçe likênrawaney Kurdistan be welate dataşrawekani destî Îngilîz û Firensa û hêze imperyalistekani tîr. Lê re da demanewê biçîne ser nawerok û kirokî baseke wate otonomî yan otonomî rasteqîne.

Helbete pêş hemû şîtekî debê ewe bilêyn ke têzî otonomî wate dan nan bew rejîme faşîst û regezperîstaney ke parçekanî Kurdistanîyan pêwe likênrawe le layek û biryar dan le ser ew dabeşkirdîne û sinûre destkirdaney ke xakî niştîmanyan letûpet kirdiwe le layekitîrewê. Herweha otonomî be hemû şeweyek diji xîwaste serekiyekani netewekemane ke ewîş mafî biryardani çarenûse wek her neteweyekitirî cihan. Bêguman felsefey Marksîzm-Leninîzm be tewawî dani be mafî gelan nawe bo biryardani çarenûsî xoyan we be rêgay serbestane. Lenin delêt: *"Mebest le mafî gelan bo biryardani çarenûsî xoyan wate çîwabûneweyan wek dewlet le komele neteweyekitir û pêkhênani dewletî neteweyî serbexo bo xoyan"*.⁽²⁾ Otonomî wate kemkirdînewey eş û azarî gel nek çareserkirdîni birine qûl û sextekani. Her wek çon nexoşêk deçête lay pîzîşkêk û hercarê çend dawdermanî lêwerdegrê û azarekani pê kem debnewe û hiçitir na, eger ew nexoşe her bem core berdewam bê rege tûşî herasani û mîrdnîniş bê. Êmey Kurdîş zor car le ser roxî qebra gerawînewe û destman mar pêwey dawê, belam zorbeş man dezanîn karûbarman çone û be taybetî lem kate naskey êsta da. Debwaye zor be qûlî ezmûn le beyanî 11'î azarî 1970 wergirin: *"Her katê hikûmetî nawendî bêhêz bû pena debate ber fêlî otonomî û le katî be hêzîşda peşîman debêtewe lew otonomîyê" ke dabûy"*.⁽³⁾ Dijmanî Kurd herçend le gel yektirî nakok bin, katê mesele dête ser Kurd hemûyan bo yektirî bab û bîra û kak in, peymanekani Sadabad û Bexdad û zorî tîr belgey rûn û aşkîran. Mêjû bomani selmandiwe hikûmete yek le diway yekekani Ankara û Tehran û Bexdad û Dîmeşq (Şam) be hiç corêkî razî nebûne û nabin bê dani her dawayek û kemtîrin mafî otonomî bo Kurd, çunke kolonyalistê dagîrkerekan Kurdistan be mulkî xoyan dezanîn û be hemû şeweyek her dawayekî Kurdî ret ekenewe ca çî otonomî bê yan azadî. Xîwalêxoşbû Îdrîs Barzanî le çawpêkewtînekî da derbarey otonomî rasteqîne witibûy: *"Aya bastîr niye bigerêynnewe ser birîray xelkî Kurdistan be xoyan û be pey berje-*

wendî û barîdoxî guncawî le gel helîmercî nawce û gele dirawsekani, mafekani diyarî bikrê".⁽⁴⁾ Paşan delê: *"Kurd witenî, 'Berdî zil helgirtin, nişaney nehawîştîne!"*.⁽⁵⁾ Lam wabê giştîman lem wîtaney serewe têdegeyn, belam aya wist û xiwastî le mêjîney Kurd azadiye yan otonomî rasteqîneye? Gelo rolekani Kurd deyanewê le jêr çepokî her rejîmekî dagîrkerî êsta û dahatûy Kurdistan bîmmennewe yan an? Debê ewêş bilêyn Kurd daway otonomî dekirî de Helepçe û Behdînan bûne xolemêş û xorakî bombayî kimyayî! Meseley bîncîneyî xebat û têkoşanî netewey Kurd le amancî balay da mafî çarey xonûsînc, ew mafeyê ke Kurd xoy azad bê le diyarîkirdîni diwaroj û helbijardîni corî jîyanî, mafêke le bexşîndeyî kesêkewe destman nakewê, le encamî ew xebatewe bedest ehênrê ke zor demêke qurbanî le rêge da edrê... Be desthênani hukmîzatî le Iraq, İran, Suriye, Turkiya mafî çarenûsî Kurd niye, belku destkewtêke le rêgay ew mafe da, çareser bûnî kêşey Kurdî parçeyekîş manay çareserbûnî kêşey netewey Kurd niye, çunke çarenûsî meseley Kurdistan yek meseley siyasî giştî beşekanêti... Parçe parçe bûnî Kurdistan ke ta êsta berdewame helqulawî faktore nawxoyekani Kurdistan xoy niye, pêwîstî geşekirdîni komelgay Kurdistan dirustî nekir-diwe, belku zadey helîmercî dagîrkirdîne û be zehîrî hêzî derekî sepênrawe, her parçeyek tenha beşekî Kurdistanê û le çîwarçewey nexşey koy Kurdistan da temaşay ekrê, yekemîn taybetmîndî her parçeyekî bîritîye lewey beşêke le Kurdistan. ⁽⁶⁾ Dûbare witeyekî Lenin dehênînewe derbarey heman mesele ke delêt: *"Mafî netewekani bo biryardani çarenûsî xoyan, be hemû manay wişewe, mafî ewan degêrêwe le serbexobûn û be manay siyasî, wate azadî çîwabûnewey siyasî le netewey serdest û zorlêker"*.⁽⁷⁾ Milletî Kurd ke gewretîrin milleti ser rûy zemîne heta êsta xawen qewarey siyasî û neteweyî serbexoy xoy niye, belam piyaw serî sîrdemênê ke welatî ewende biçûkî debîn û debîsê ke jîmarey daniştîwanî teniya be qed gundêkî gewrey Kurdistan debê. Lê re da nimûneyek dehênînewe. Yekêk le biçûktîrin welatani cihan nawî Tuvalu ye û rûberekey tenha 28 kilometrî çîwargoşeyê û jîmarey daniştîwanî 8.200 kesê û xawen ala û paytextê Funafuti, em welatêş hemûyan felen û diraw (pare)yan Dolari Avusturalya, herweha em welate dekewête rojavay nawerastî Oqyanûsî Aram (Hadi)-yewê le bakurî Fîjî û le 9 dûrge (girav, cezîre)'y mercanî pêkhatiwe. Welatî nawbiraw le salî 1978 da serbexoyî wergirtiwe. Lê re da pîrsiyarêk dête arawe: Gelo le Kurdistan şaroçke û belku gundiş niye be qedêr em welate bê? Helbete eger Kurd otonomîş werbigrê le her parçeyekî, birwa nakem le zor layenewe şewey hukimranî wek em welatoke bê, çunke em welatoke serbexoye serbexo!

Sereray ew xalaney serewe ke basman kird be daxwewe siyasîetmedar û rêberî Kurdî wa hebûne ke Kurdistanêkî yekgirtûyan be xewîn û xeyal naw birdiwe! Le hemûy seyirtir bo milletanîtirî çewsa wey cihan azadî û dewletî serbexoman dewê weku derbarey meseley Filistin le programî Berey Kurdistanî Iraqî da hatiwe: *"Piştîgîrî kirdîni xebatî geli Erebi Filistin le pênawî mafê rawakani da û geranewe bo niştîmanî û biryardani çarenûsî xoy be destî xoy û damezrandîni dewletêkî niştîmanî serbexo"*.⁽⁸⁾

Helbete min diji em witeyey serewe nim, be pêçewane xebatî hawbeşî hemû gelanî zorlêkrawî dinya xoy le xoy da metîrsiyekî gewreyê bo ser imperyalizm, belam le heman programî bere, derbarey geli Kurd le Kurdistanî Başur da basî damezrandîni dewlet be yek wişêş her nekrawe, herçende le cêgayek da basî mafî çarey xonûsîn kirawe û bes. Şîtekî gîringitîr ke şayîni base meseley piştî bestîne be djîminî djîminîm. Taqîkirdînewe talekey 1975 zor dersman fêr dekarî û hergîza û hergîz nabê em şîkîste gewreyeman le yad biçê. Ba bizanîn şahî gorbegor çî delêt: *"Be dilnîyayîwe yarmetî şorişî Kurdman da û heta diwa qonaxîşî ême teniya kes bûyin ke yarmetîman eda. Lew katey yarmetîman lêbirî şorişekêş rîxa."* Yaxud delê: *"Bo em meseleye -yarmetîdani şoriş- teniya yek seat birim lêy kirdewe, her wek nîne nêdewîst meseley Kurdî zindî bikêmwê û êmeş kemayetîyekî gewrey Kurdîman heyê le İran, belam demwîst hikûmetî Bexdad bişewênîm bem yarmetîdanê û katê lêman bigerên (Iraq) êmeş lêyan degerêyn. Em kareş 300 milyon dolari têcû"*.⁽⁹⁾ Bêguman karesate diltezewekani em diwayaney Kurdistanî Başur yekê le here hoye gîringekani her heman hoy salî 1975 bû. Parte siyasîyekanî ser gorepanî xebat xoyan basî şîkîstekey em diwayîyeyan kirdiwe: *"Lewaneyê hendê kes hîlên bari êsta şîkîstî nîwe, belam ême be dilnîyayîwe delêvî şîkîstîyekî nîwêye û le hendê rîy da xîraptîrîse le şîkîstekey bizûtnewey Kurdî salî 1975 û le hendê layenîşîwe çaktîre"*.⁽¹⁰⁾ Eger ême çawêk bîxşênin be programî parte siyasîye Kurdekani imroy Kurdistan û ser goreqanî xebat, be tewawî boman rûn debêtewe ke jîmareyî zoryan le pênawî otonomî û otonomî rasteqîne da qurbanîyekî zoryan dawê û deden, çunke rolekani gel hemîşe amedene bo bergîrî kirdin le xakî niştîman û her çonêk bê pêşmergeyîyan la bastîre le jîyanî jêr çepokî Baas û Pasdar û faşîstekan. Le gel ewêş da wenebê jîmarey çaşekaniş kem bê, bigre xoyan le hezeran deden û ke otonomîş bedest hênra, ew kate rege çaşekaniş bêne xaney geli Kurd û çunke emaniş her çonêk bê Kurdîn! Demewê pence bo xalêkitîrî gîring rabîkêşîm ewîş meseley rêberayetî partekane. Partî Kurdî heyê, namewê nawî bibem, heta êştas bawkî sekreterî giştî ew parte le Kurdistan xawen mulk û zewî û zare be kurtî derebege û cotyarani hejar û bêderetan deçew-sênêtewe, aya partî aweha ke ser be çîni dewlemend û derebege be çî şeweyek azadî dixwazê bo milletekey, katê ke em azadiye berjewendî çîne dewlemendekan tefrutuna bikat?

Le Kurdistan da Partîya Karkerên Kurdistan-PKK take parte ke be hemû şeweyek û neberdane hemû projeyekî xobedestewedan û xesandîni bizûtnewey rîzgarîxwazî netewayetî Kurd retdekatewe. Herweha be tewawî manay wişewe bo azadî Kurdistan xebat dekarî nek bo otonomî. Birayekî Kurdî Kurdistanî Başur ke le ordugay penaberanî Mêrdînewe le gel 334 penaberitîr, paş ewey ke dene Ferensa, bem core basî PKK dekarî: *"Eger PKK perçe nebe, her berdewam bike, şerê gîrilla berdewam bike, ez bî xwe dibînim Kurdistanî mezin dê li nik wan çêbibe."*.⁽¹¹⁾ Herweha birayekitîr be nawî Husên Hesen delêt: *"Millet hemî hij şoreşê dikir. Lê Partîya Karkerên Kurdistanê pîr sirrî ye. Tîrk jî wan ditîrsin. Ew infîsaliyê (serxwebûnê) di-*

xwazîn ne hukmê zatî (otonomî).".⁽¹²⁾ Be daxewe hendê car be xîrape nawî PKK dê, belam hergîz em şîtane rûn nekîrawnetewe, bo nomûne Mesud Barzanî le çawpêkewtînek le gel yekê le jîmarekani govârî Berbang witibûy hendê kari PKK le berjewendî Kurd nebû. Eger çî be hiç şeweyek rûnî nekirdibowê çîyan dekirî û çîyan nedekird. Nûserî em çend dêrane xoy le Sêwasewe ra heta Bazîdî diwe û pêş çend mangêkiş, be tewawî boy derkewtiwe gel hez le PKK dikat yan na? Hendê rêkxiraw hen le Ewropa Kurdî Kurdistanî Bakur malîm qebre her nawîşîyan nazarînin. Parte komûnîstî û kîrêkariyekani ew welataney ke Kurdistanîyan pêwe likênrawe, debê be gîyanêkî şorişgêrane û erkêkî nêwneteweyî ser şaniyan be tawawî koşîş bîken bo geyandîni dengî geli qaremanî Kurdistan be hemû dinya da. Helbete hendê lewan heta raddeyek xebatîyan encam dawê bo em mebeste, belam hendêkiyan le giwêy gada xewtûn. (...)

Diwa wite

Helbete babetêkî awaha nek be wîtarêk, belku be çend kitêbêkiş tewaw nakrê. Zor carîş le çapemenîye Kurdiyekan le ser em babete şît nûsrawe. Lê re da wîstîm zor be kurtî lem babete bidwêm.

Bêguman bastîrin çareserî meseley Kurd teniya serbexobûnê û bes, wate damezrandîni dewletêkî serbexoy azad. Heta Kurdîş azad nebê ne Turk û ne Erebi û ne Farsîş be tewawî nahesênewe û rastewxo ya narastewxo tûşî şer û qelaçokîrdin debîn, şerî Iraq û İran teniya nimûneyekî berçaw bû. Renge ew parte Kurdiyanyê Kurdistanî Başur mebestîyan awedan kirdînewey Kurdistan bê û ew dêhataney ke le nawerastî heftakanewe heta êsta wêran kirawîn dabîmezrênnewe, bo ye daway otonomî dekan. Her maweyek otonomî bo mebestêk. Carê bo awedan kirdînewe. Carê bo be zimani dayîk xîwêndîn. Carê bo yarmetîdani cotyarân... htd. Bêguman her hewîldanêk bo otonomî le Kurdistan ewende xawen şehîde be qed çendêha gelanî cihan ke le mêjewe serbexoyîyan wergirtiwe û welatîyan pêkewenawe.

Le koteyî da ba hemû Kurdêkî dilsoz û beşerêf em wesîyetnameyey Seyîd Rizayê Dêrsimî hergîza û hergîz le bir neçê ke le berdem sêdare da be Turanîyekanî wit: *"Temenê min 75 sal e. Niha ez bî dar we dibîm, gîyanê min di rîya Kurdistanê da diçe pey gîyanê qurbanên xebatê. Dêrsîm bî ser neket, lê belê Kurd û Kurdistan dê her bîminîn. Law û keçên Kurdî tolê li erdê nahêlîn. Sermezarî jî bo sîtemkaran!"*

Perawêzekan

- 1- Pêkenî Gêda, Hesenî Qozlîcî, Çîroki, Şehîdî Zulme, Kîlî û Şordînî Nawê, L. 98, (Kurdî).
- 2- Ezed We Demokrati We Hirman Şeib Heta Min Heq El Hilim, Mênşûrat El İttîhad El Wetenî El Kurdistanî, S. 87, (Erebî).
- 3- Kurdistan Weten We Şeib Bidun Dewle, C.M., S. 7, (Erebî).
- 4- Mamostay Kurd, Jîmare 4-5, L. 73, (Kurdî).
- 5- Herman Serçawey Pêşû, L. 74.
- 6- Serînc, Rewa, L. 39.
- 7- Ezed We Demokrati We Hirman Şeib Heta Min Heq El Hilim, S. 162, (Erebî).
- 8- El Cebhe El Kurdistanîye El Iraqîye, Min Mênşûrat El İttîhad El Wetenî El Kurdistanî, S. 21, (Erebî).
- 9- Medafîh Ayetullah, Muhammed Heseneyn Heykel, S. 142, (Erebî).
- 10- Muhazere Bîl Mînasêbel İttîah Dewret El Şehîd Cengo Lîl İttîhad El Kawadîr, S.E., S. 15, (Erebî).
- 11- Berxwedan, Hejmar 88, L. 22, (Kurdî).
- 12- Berxwedan, Hejmar 89, L. 22, (Kurdî).

Serçawekan

- 1- C.M., Kurdistan Weten We Şeib Bidun Dewle, Metabîh Kurdolojiya, London-1985, (Erebî).
- 2- Muhammed Heseneyn Heykel, Medafîh Ayetullah, Qiser Jînan We El Sewre, Dar El Sûraq, El Tebla El Ula, 1982, (Erebî).
- 3- Ezed We Demokrati We Hirman Şeib Heta Min Heq El Hilim, Min Mênşûrat El İttîhad El Wetenî El Kurdistanî, Merkez -erkî niwê-, El Seqqaî, Swêd-1989, (Erebî).
- 4- S.E., Muhazere Bîl Mînasêbel İttîah Dewret El Şehîd Cengo Lîl İttîhad El Kawadîr, Min Mênşûrat Hizb El Şeib El Demokrati El Kurdistanî, Metabeh Gel, Karan El Sûra, 1989, (Erebî).
- 5- El Cebhe El Kurdistanîye El Iraqîye, Mîraq El Cebhe We Nîzamîna El Daxîlî, Min Mênşûrat El İttîhad El Wetenî El Kurdistanî, Merkez -erkî niwê-, El Seqqaî, (Erebî).
- 6- Rewa, Serînc, Le Bîlawîrawekani Yekêti Nîştîmanî Kurdistan, Bînkay Rogînîrî -erkî niwê-, 1989.
- 7- Berxwedan, Hejmar 88 û 89, Sal 1989 (Kurdî)
- 8- Bonniers Storm Lexikon-13, Bonnier Fakta Bokförlag AB, Stockholm-1989, (Swêdî).

BINYADÊ NAVÊ ÊRDIMA SEMSÛRÊ ÇI YE?

Weke pejn û şopên diroki dibêjin, navê wê êrdima me yê kevintirîn Farin an jî Pirin (Perre) ye. Paşê navê Hisnî Mansur dane wê êrdima me. Di sedsala VIII'an de serleşkerî Emewîyan ê bi navê Ibin El Cenana hatiye êrdimê. Ev, li diji Bizansiyan kelehêka bi navê Hisnî Mansur dide avakirin. Li gora wê bûyerê jî, navê êrdimê paşê bûye ev nav: êrdim navê xwe yê paşê jî wê kelehê girtiye.

Li gora hinde pejnên din jî, gotinên "Vadi-i Leman (Newala Bedew)" di demê de xwe guhartine û zivirine navê "Adiyaman." Lê hinde pejn û şop jî dibêjin, ku navê "Adiyaman" jî gotinên "Yedi Yaman (Heft Yemanan)" hatiye. "Heft Yeman" navê heft biran e, ku jî aliyê senemperestan hatine kuştin. Ev heft bira li diji bir û baweriyên putperestiyê derketine. Dihê gotin, ku ev heft bira li başûrê bajarê Semsûrê hatine gori kirin.

Lê di nava gelê Kurd de, navê êrdimê tenê weke Semsûr dihê zanin û bi lev kirin. Diyar e, ku navê Semsûrê jî guhartina navê Mansur hatiye.

DÎROKA KURT A ÊRDIMA SEMSÛRÊ

Êrdima Semsûrê di dirokê de ji bo gelek gelan bûye ciheki rûniştinê (danişvaniyê). Lewma jî rûberê û

Dimenek ji Çemê Gewr li êrdima Semsûrê...

rasti gelek şaristaniyên şewereng û babêti bûye.

Cara pêşemîn gelê Hititi di salên 1650'an Berî Zayînê (Bz.) de êrdima Semsûrê jî bo xwe weke ciheki rûniştinê hîlbijartîye. Doliwgerî û banduriya (hikmê) Hititan heya salên 1340'an Bz. doma ye. Di salên dawiyê yên banduriya Hititan de, ku êdî jar jî ketibûn, gelê Huri mîna hêzekî serdest xwe dida pêş. Huriyên li Çiyayên Zaxrosê dijiyan, ketibûn dîv berfirehkirina axa xwe. Huri paşê, serdestiya Hititan şikandin. Êrdima Semsûrê jî tevli erdên banduriya xwe kirin. Nemaze hinde pejn û şopên diroki dibêjin, ku şikeftên li Çiyayê Nemrûdê jêma û bermayên berhemên Huriyan in. Piştî demeke kin, gelê Mitani dawî bi serdestiya Huriyan dihêne.

Di salên 1000'an Bz. de, li ser axê di bin destê Mitaniyan de, gelek qraliyetên nuh derketin holê. Ji van, Qraliyeta Kummuhi dawî bi doliwgeriya Mitaniyan ani. Di sala 708'an Bz. de, Qraliyeta Aşuriyan şerê Qraliyeta Kummuhi kir. Aşuri, bi serdestî jî şer derketin. Doliwgeriya Aşuriyan jî heya sala 605'an Bz. doma. Paşê Med, Aşuriyan tîk dibin û Pers jî Medan binkeftî dikin. Di encama wê

de Pers dibin serdestê êrdima Semsûrê. Gelê Pers, di domana doliwgeriya xwe de, êrdimê baş avakir û hina niha jî, hinde şopên çandî yên Persan li êrdimê hene. Di dema êrişên Skenderê Mezin de gelek gelên li êrdimê hatin şikestin. Di nava yên tîkçûyî de Pers jî hebûn.

Doliwgeriya Împaratoriya Helenî, ku Skenderê Mezin avakiribû, kari jî sala 333'an heya sala 323'an Bz. bidome. Piştî mirîna Skenderê Mezin, Qraliyeta Selokidî bû hikmdarê êrdimê. Di sala 69'an Bz. de ev qraliyet binkeftê Qraliyeta Kommagene bû. Ji wê salê heya sala 72'an Piştî Zayînê (Pz.), êrdima Semsûrê bû êrdimeke weha, ku gelek qraliyetên piçûk û mezin jî bo wê li hemberê hevûdu şerê giran bilind kirin. Çi hêzêk nedikari serdestiya xwe bi tevayî avabike.

Di sala 72'an Pz. de domana Romayîyan destpêkir û ev heya sala

mê, hingê jî Gurgumê hatin veqetandin û bi Semsûrê ve hatin girêdan.

REWŞA ERDNÎGARÎ LI ÊRDIMA SEMSÛRÊ

Bajarê Semsûrê li ser dirêjahiyên Çiyayên Torosên Başûrê-Rojhilat avabûye. Axê êrdimê bi gelemperî û pirrani jî çiyân û zozanan çêbûye. Êrdim, xediyê erdeki qasî 7.614 km² ye. 725 metran jî deryayê bilind e. Bajar û gund di nava zozan û çiyân de avabûne, ku ev cih xwediyên gelek çem û avan in.

Çiyayên Semsûrê:

Berdewamên Çiyayên Torosên Başûrê-Rojhilat, bireki mezin jî êrdê êrdimê digirin. Berdewamên Torosan ên li Semsûrê, weke Çiyayên Gurgumê dihên zanin. Ev çiya bi gelemperî dikevin birên bakurê êrdimê. Navçeya Çelikan êrdima Semsûrê di nava van bilindahiyên çiyân de avabûye. Ev çiya gelekî asêgir in. Herweha

Zozanên Semsûrê:

Ji erdê êrdima Semsûrê tenê ji sedî 10.7, ji zozanan çêbûye. Cihên û erdên zozanî bi pirrani li kevi û qirxên çem û rûbaran in. Bilindahiya zozanan jî deryayê, bi nêzikahi di navbera 600 û 700 metran diguhire. Zozanên êrdimê yên pêwisttir, Zozanên Semsûrê û Kolikê ne.

Çem û rûbarên Semsûrê: Ava Feradê, çemê Semsûrê yê pêwisttirin e. Hemû çem û rûbarên jî kendal û qontarên başûrê Çiyayên Gurgumê derdikevin û diherikin, dirjin Ava Feradê

Çemê Gewr jî Çiyayên Nurhakê derdikeve. Bi gelek avên rûbaran, ku jî bireki fireh diherikin, xwedî û xurt dibe. Çemê Gewr 150 kilometran dirêj e. Li nêzikî deverê bi navê Qizilin dirje Ava Feradê. Rûbarê Sofrazê jî, ji wan şaxên mezintirîn e, ku dirijin Çemê Gewr. Herweha Çemê Kalburî û Çemê Kolikê, ji çem

û rûbarên êrdimê yên pêwisttirîn in. Çemê Sipi jî ber bi aliyê tixûbê deverê di navbera Semsûr û Gurgumê ve diherike. Piştî çuyina demekî tevli Çemê Ceyhanê dibe.

Golên Semsûrê:

Çar golên êrdimê yên pêwist hene. Ev jî dikevin aliyên rojava û başûrê êrdimê. Navê golên Semsûrê yên mezin ev in: Serê Golan, Golê Ezaban, Golê Çelekan û Golê Çitikan. Bili van çî golekî pêwist li Semsûrê nîn e.

Kehniyên dewlemendi yên Semsûrê:

Kehniyên binerdî yên dewlemen-diyan êrdima Semsûrê, ku pêwisttirîn in, korm-paxir û petrol in. Hema hema li hemû newçeyan kehnîyên bûjenên binerdî (madenan) hene. Ji aliyê dewlemendiya petrolê jî, piştî Sêrt û Êlihê, êrdima Semsûrê dihê. Dagirkerên Tirk, di wan salên dawiyê de li êrdima Semsûrê, hinde kehnîyên petrolê yên gelekî pêwist û buha peyda kirine.

ÇIYAYÊ NEMRÛDÊ LI ÊRDIMA SEMSÛRÊ

Çiyayê Nemrûdê li êrdima Semsûrê, li rojhilatê navçeya Kolikê bilind bûye. Ev çiya, çiyakî weha ye, ku ji gelek wêlatên cihanê bi deh-hezaran turist dihen darî û serî didinê. Weke lêkolîn û hûrkolînên çêbûne dibêjin, berhemên diroki yên li Çiyayê Nemrûdê di dema Qraliyeta Kommagene de hatine çêkirin. Herweha çiya, jî bo wê qraliyetê pîroz hatiye pejirandin.

Gava mirov hildikişe bandev û bilindahiyên Nemrûdê, erdeki herî berfireh xweya dike, ku xwe digihîne heya êrdimên Ruha, Amed û bajarê Semsûrê.

Li derveyê wê jî, di demên berbang û êvarî de, hilavêtin û avayîyina rojê (tavê) heya were gotin, xwidiyê bedewiyeke bijarte ye. Gava roj nuh hildiaveje, derdor bi tevayî sip-sohrîk dibe. Di keliyên weha de Nemrûd, bi berhemên xwe yên diroki dimenêkî bêhempa û bînişê pêşkêş dike. Tiştî ku pêşemîn bala mirovên turist ên ji çar aliyên cihanê dikişîne ser xwe û dibe evîna dilên wan, ev taybetiya Nemrûdê ya bê nimûne ye.

xwediyên bilindahiyên şewereng in jî. Lewma, di dirêjahiya dirokê de jî aliyê împaratoriyan cûrbecûr weke cihên rûniştinê û xwe li wir parastinê hatine hîlbijartin. Ji ber ku xwe-parastina li van çiyân û li diji êrişekê parastina êrdimê jî vir, gelekî hesan e. Çiyayê Nemrûdê, ku 2.150 metran bilind e, nimûneyeke jî bo van komên çiyân ên bi wê sixletê. Bi xwe Nemrûd jî, şaxekî van çiyân e. Dema Qraliyeta Kommagene serdestê êrdimê bû, hemû avahiyên xwe yên bi taybetî li Çiyayê Nemrûdê avakiribû. Heya niha jî jêmayên van avahî û berhemên diroki li Çiyayê Nemrûdê hene.

Bilindahiyên Çiyayên Gurgumê yên li êrdima Semsûrê weha ne:

Çiyayê Sipi: 2.551 metre. Çiyayê Dibekê: 2.549 metre. Çiyayê Tuçak: 2.533 metre. Çiyayê Gordik: 2.206 metre. Çiyayê Nemrûdê: 2.150 metre. Çiyayê Borik: 2.110 metre. Çiyayê Boz: 1.200 metre. Çiyayê Reş: 1.115 metre.

Deştên (platoyên) Semsûrê:

Ali û dorhelên başûrê êrdima Semsûrê, bi gelemperî xwedî gir in. Pirraniya gund û bajarên cihên rûniştinê li ser van platoyan avabûne. Erdê êrdimê, her ber bi aliyê bakur ve diçe, bilindtir dibe.

Di salroja 14'ê Tîrmehê de li Amedê livbaziyeke bi şahî

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Şeva 13'ê Tîrmehê ku bi roja 14'ê Tîrmehê ve xwe girêdide, li bajarê Amedê heya serê beyanê çek û roket peqîn û dengê xwe bilind kirin. Dagirker bi hemû hêzên xwe ve ketin nava tîrs û bizdaneka heya were gotin kûr. Hemû hêzên xwe yên ji hezaran serbaz û polîsan rakirin alarmê. Heya serê sibê geh bi wî alî geh bi vî alî di nava şeqem û kolanan de beziyan. Weke dihe gotin, ku ne kêmtirî 6 hezar berik hatine reşandin.

Ev liv û qirqira dagirkeran ne bê sedem bû. Gelek li ser derbas nebû, rastî ji ronahî bû. Bi armanca girêdana bi biranina Berxwedêrên Rojîya Mirinê ya 14'ê Tîrmehê 1982'an, têkoşerên ARGK, di serî de li Deriyê

Mêrdînê, Deriyê Ruhayê, Deriyê Çiyê û Deriyê Coht ên Bircên Amedê ku xwediye naverokeke diroki ne û di Serihildana Şêx Seidê Pirani de bûn hedefa êrişan, êrişên rêz bi rêz ên serketî birin ser mirovkûjên xwinxwar ên dagirkeran û saziyên wan.

Komekî şervanan, êrişî ser qereqola polîsan li Deriyê Mêrdînê kir. Di domana vê êrişê de pênc polîs hatin birindar kirin. Ji polîsên xedar birindar ketibûn, dido di nexweşxaneyê de mirin. Çi hundabûneka şervanan di livbaziye de nebûye.

Êrişek ji li taxa bi navê "Şehitlik" pêkhatiye. Li vir, êriş çûye ser avahiyan ku bi pîrranî serekên polîsan li wir rûdinin. Di vê êrişê de, pêşmerge

rokêtan ji bikaranîne û demaka dirêj avahiyan di bin barana berikan de hiştine.

Şerekî sêwemin ji li taxa Rezan (taxa bi navê "Baxlar") derketiye, ku girtigeha Amedê ya taybetî li wir e. Herweha baregeha milartêşê (kolordu) ji nêzîkî wir, li taxa bi navê "Ofis" e. Şer bi xwe, di nava van herdu taxan de çebûye. Şerê li vir jî, bi dirêjahî domaye û ber bi aliyê rîya Ruhayê ve berfireh bûye. Ji ber ku şer dirêj doma, dijmin yekeniyan polîs û serbazan ên ji bo têkûziyê gihand cihê şerî. Ji ber vê yekê pêşmerge, ji navgîna (mekîneya) xwe hatin xwarê û di zeviyeke pembûyan a vala de şerê xwe domandine.

Weke agahiyên giha ne dihe gotin, ku li vir du têkoşer dîlî (esîr) ketine. Çetîr were gotin, dagirker vê yekê dibêjin. Ji ber ku heya niha, hîna nehatiye zanîn, kî ne yên hatine girtin û çî agahiyek jî hîna li ser wan belav nebûye. Lê piştî şer polîsan gotiye ku, "Me terorîstên mezin ji destê xwe revandin." Polîsan nekariye vê gîlî û gazîna xwe jî gel weşêrin.

Şerekî pêwîst ji li taxa "Alî Paşa" derdorên Bircê Heft Biran çebûye.

Kin were gotin, bi yekcarê li hemû taxên bajarê Amedê dengê çekan hatiye. Ji ber ku şer gelekî fireh bûye û dagirkeran jî hedef û çarçîva pozberîyan weşarti hiştine, heya niha me kariye tenê agahiyên kêmbicivînin. Nîmûne: baregeha Waliyê Taybetî jî di nava tixûbên şerên çebûyî de dimîne, lê em agahdar nebûne, ka êrişek jî çûye ser vir an ne.

Piştî şerî bi rojekê, ji bo alîkariyê hêzên polîsî yên nuh hatine bajêr. Polîs, hîna jî tîrsê ji ser xwe neavêtine. Di destên wan de çekên otomotîk, jî bo reşandinê amade, bi komên dehpanzdeh kesan di nava bajêr de digerin, operasyonan didomînin û beleya xwe didin her Kurdekî rastî wan dihe.

Radyona Îngilîzî BBC, nûçeyên fireh li ser bûyerê weşand.

Xweya ye, ku ev livbaziya me giha ye armancên xwe. Livbazi, mesaja xwe gihandî dîliyên cengê, ku bi dengên çekan ketine nava şahiyê û gelê me, ku ji mêj li benda çalakîyêka bi vê nolê bû.

Ne tenê li bajarê Amedê, li hemû bajarên derdorê, gelê me li ser tîrs û bizdana hêzên dijmin dipeyive û dibêje, ku êdî li bajarên jî dengê çekên tolehildanê yên ARGK nema dihe birrin.

Li Massîro pêşmerge lêdan li komeke xweser xistin

BERWARÎ: Li nêzîkî gundê Osyan di Newala Çemê Massîro de komeke xweser operasyonan birêvebîr. Pêşmergeyên me yên rizgariya netewî êrişekê birin ser koma xweser.

Êriş, roja 4'ê Tîrmehê piştî nivrojê pêkhat. Bûyer weha çebûye: Koma xweser a derketibû operasyonê, li ser Çemê Massîro konan vedike û dest bi vehesînê dike. Pêşmerge agahdarê rewşa wan dibin û dora wan dipêçin. Ji sê-çar alîyan ve berikan dibarînin ser serbazên dijmin. Sê kes jî koma xweser dikujin û sîsiyan jî birindar dikin. Serbazên din jî, çekên xwe li şûn xwe dihêlin û direvin. Bi vî awahî canên xwe rizgar dikin.

Yekeniyan dijmin ên li derdorên nêzîk, saloxa şerî distînin. Bi helikopteran leşkeran dadixînin ser girên Newala Massîro. Lê ev keferata dijmin çî encamekê neda dijmin.

Di Newala Massîro de berî niha gundên Hol û Kal ên eşîra Güyi li navçeya Qilaban hebûn. Ji ber ku gundiyan van herdu gundan piştigiriya têkoşîna me ya rizgariya netewî dikin, herdu gund di sala 1989'an de hatin valakirin û hemû xanî bi tevayî hatin hilweşandin. Gundîyan jî bi kotekê li gundê Osyan bi cih kirin.

Gundê Osyan jî ji berê ve piştigiriya têkoşîna me ya rizgariya netewî dike. Lê hinde dubendî û berberî di nava gundiyan de hene. Dagirker sûd ji van nakokîyan girtin û bi kotekê gelek gundiyan çekdar kirin. Di demê de hinek jî cehşan bersîva xwe girtin û birê mezin jî, ji bîni şerê pêşmergeyan nekir. Weke nûçeyên jî hêldorê giha ne me, gundiyan Osyanê çekan li dijmin vegerandine. Helikoptereka dijmin, çekên hatibûn vegerandin, di serê meha Tîrmehê de bire navçeya Berwarî.

Di mehekê de lêdana duwemîn li cerdevanên Emin Ozcan ketin

BERWARÎ: Pêşmergeyên ARGK roja 11'ê Tîrmehê êrişeke mezin birin ser cerdevanên gundê Gurzuwan, ku gundê serekê cerdevanan Emin Axa ye. Ji vî cehşî mezintir cehş li hêldorê tune ye.

Êriş dora êvarî pêkhat û çend saetan doma. Lê belê heya niha, nûçeyên berfireh li ser vî bûyerê negihane rojnameya me. Tenê em dizanin, ku zirarên herî mezin giha ne cerdevanan. Di domana vê êrişê de roket jî, ji aliyê pêşmergeyan hatine bikaranîn. Diyar e, ku di şerî de gelek cerdevan hatine kuştin an jî birindar ketine. Koma cerdevanan li gundîma û jî wan kesan e, ku di karê cerdevaniyê de serhişkî dike. Sedema vê jî ewe, jî ber ku ev cerdevan bi taybetî bi Emin Axa ve girêdayî ne.

Piştî êrişê pêşmerge, bê hundabûn vegeriyane parêzgeha xwe. Yekeniyan dagirkeran jî di roja paşê de li Çiyayê Herekolê hinde operasyon pêkanin, lê operasyon di avê de çûn.

Roja 10'ê Hezîranê jî êrişek çûbû ser vî gundî û her li ser van cerdevanan bi xwe.

Serekê cehşan Emin Ozcan nikare gavekî jî biavêje derveyî navçeya Berwarî. Tenê caran, di bin rewşeka parastîna dorfireh û mezin de, dikare here hinde gundan. Lê gava pêşmerge agahdar dibin, ku ev cehş di rê de ye, hema bi lez êrişan dibin ser wî. Pêşveçûn tişteki ronak şanî dikin: weke li gelek êrdim û navçeyên Kur-

distanê, li Berwarî jî cerdevanî hatiye ber keviya mirîna xwe.

Yekeniyeke dijmin hate tunekirin

ÇALDIRAN-GILÎDAN: Roja 1'ê Tîrmehê li nêzîkî gundê Şerefxanê girêdayê Çaldîranê, pêşmergeyên artêşa me ya rizgariya netewî, yekeniyeke dijmin xistin dahe. Heft serbaz û "astubay"ek hatin kuştin. Çekên serbazên dijmin ên hatin kuştin jî, ketin destên pêşmergeyan.

Li cihê ku ev daf hatibû danîn, "parêzkarên" gundan jî hene, lê xwe tevli şerî nekirine û bi tevayî bê çalaki mane.

Ev livbaziya ARGK a serketî, nîmûneyeke berçavî ye ji bo pêşveçûna baş û berdewamiya hebûna kirya-riyan, ku şerê me yê rizgariya netewî bi taybetî di sala 1990'an de li vî êrdimê daniye pêşîya xwe.

Li Hedrîşê çar cerdevanên "parêzkar" bi mirinê bersîva xwe girtin

QILABAN: Livbaziya ku roja 9'ê Tîrmehê pêkhatiye, xeleekeki tevgera bi tevayî tunekirina cerdevaniyê ye, ku li derdorên Qilaban destpêkariye. Livbazi xweş giha armancên xwe.

Gundê Hedrîşê, gundekî jî çend gundên Qilaban e, ku gelekî nêzîkî tixûbên başûrê Kurdistanê ne. Pîrraniya gundiyan Qilaban girêdayê eşîra Güyi ne. Lê gundiyan Hedrîşê, ne girêdayê eşîra Güyi ne. Gundên cîranên Hedrîşê di destê eşîra Jirkî de ne. Di navbera gundiyan Hedrîşê û axayên Jirkî de dubendî û nakokîyên berdewamî hene.

Gundiyan Hedrîşê bi tevayî welatperwer in. Lê li vî gundî komekî bazirganan jî heye, ku ji ber sûdên bazirganiya xwe, xulamtiya dagirkeran dike. Di sala 1983'an de welatperwerên Hedrîşî, yekeniyeke dagirkeran a ji şeş kesan tunekiribûn. Artêşa Tirkan vî livbaziye jî xwe re hicet zanibû û di bihara 1983'an de hinde navçeyên başûrê Kurdistanê dagirkiribû. Paşê Hedrîşî pêwendiyên xwe bi têkoşîna me re xurttir kirin û herdemê piştigiriya xwe danin holê. Gelek xortên Hedrîşê xwe gihandin nava rêzên têkoşîna me û bûn şervanên şoreşê. Di havina sala 1985'an de, ji bo demekê Mahsum Korkmaz tevli yekeniya xwe, li Hedrîşê û derdorên Hedrîşê ma û xwe bi cih kiribû.

Bi tunekirina hêlîna cedevanan, Dûmahîk di rûpela 19'an de

Raman ji Berxwedan

Bijî Konferansa Netewî ya Duwemîn a PKK

Di navbera rojên 4 û 13'ê Gulanê 1990'an de Konferansa Netewî ya Duwemîn a PKK xwe civand û bi ser ket. Konferansa Duwemîn a PKK, mîna Civîna Damezirandina (Kongreya Yekemîn) a PKK di meha Mijdarê sala 1978'an de, mîna Konferansa Yekemîn a PKK di meha Tîrmehê sala 1981'an de, mîna Kongreya Duwemîn a PKK di meha Tebaxê sala 1982'an de û mîna Kongreya Sêwemîn a PKK di meha Cotmehê sala 1986'an de wê hilgavtî û hilpişkîneka herî mezin bike sixlet û taybetîya têkoşîna me ya rizgariya netewî. Ji ber ku konferans, bû bandevêkî rêxistinîyê û têkoşîna li hemberê dagirkeran.

Di demekê de, ku têkoşîna me ya berxwedanê jî bo serxwebûn û demokratîya gelî xwe gihandiye Serihildanên Gelî; gerillayên me bi rewşa xwe ya stabîlîte û bi berdewamî berfirehbûna tevlibûnên mezin nava rêzên têkoşîna me û xwe dizivirîne artêşekê: eniya (bereya) rizgariya netewî xwe digihîne taybetîyên girseyî; girsên gel jî aliyên birdozî û ramyarî ve bûne perçeyekî têkoşîna şoreşê û xwe tevli rêxistinîyê û bi diwari jî têkoşînê dikin; têkoşîna me li cem kedkarên Tirkîyê, gelên Rojhilata Navîn û di qadên navnetewan de bûye xwediye posideyên mezin û xwediye rewşekî bi hîrmet; disa, di demekê de, ku dewleta Tirk a faşîst û dagirker li hemberê têkoşîna me ya ramyarî û çekdari ya rizgariya netewî, bi hemû sazi û ramyariyên xwe asteng û tengezariyeke kûr dike, Konferansa Netewî ya Duwemîn a PKK çebû.

Konferans bi tevlibûneke jî aliyên hejmarî û sixletî ve bes û tîr, xwe civand û bestand. Xwediye tevlibûneke berfireh bû. Di pîrsên xurtbûnî, danûstandinî û hima biryardariyê de xwediye berfirehiyekê bû. Ji ber vî yekê jî, xwediye sixlet û taybetîyên netewî bû. Wate û naveroka konferansê ya pêwîstirîn, bû ew sixleta ku bersîva daxwazên rêxistinîyê û têkoşînê dide; daxwazên rêxistî û têkoşînê yên gelê Kurdistanê, ku li ser bingeha xwepêşdanên girseyî û ramyarî afirîne. Mîrov dikare bibêje, ku konferans, sazendiya Partiyê ya hundurî dirust kir û bi xebatên xwe yên jî bo dema pêş, amadekariyên xwe jî bo Kongreya Çaremin a PKK birêvebir. Ji xebatên dani pêşîya xwe, armancên dijminê me yê dagirker ên jî bo pasîfîkirina rabûna girseyî û têkîrîna serihildanê, wê di avê de bibe. Kin were gotin, bû platformeka weha, ku plan û hêviyên dewleta Tirk a faşîst wê berjêr bike.

Konferans, wê pîrsa çareserîkirina di rojenîna gelê me de û hemû pîrsên bi vî ve girêdayî bi lez û bezi, li ser bingeheki jêhatî û serdest nîrxand; wê verisand, çareserîkir û bi biryaran ve girêda.

Konferans, çareserîkirineke zanyarî di barê rewşa ramyarî ya vî dawiyê ya cihanê û herêma me Rojhilata Navîn, kîre karê xwe. Rewşa hêzên împeryalist û rêdariyên wan, hêlwest û meylên wan, herweha hilimandîna wan li ser herêma, Tirkîyê, welatê me û têkoşîna me ya rizgariya netewî nîrxand û jî ber çavan bihurand. Konferans, astengên û rûxinên di eniya sosyalîzma reel de, disa posideyên vî yên li ser sosyalîzma zanyarî û tevgerên rizgariya netewan nîrxand. Konferans, girêdana xwe ya bi naveroka şoreşgerî û pêşvebirinê ya sosyalîzma zanyarî, disa anî zimên. Konferans bi pêwîstî dani holê, ku PKK cewherê sosyalîzma zanyarî dihilîmîne û jî bo sosyalîzma zanyarî PKK nîmûneyeka berçavî ye; herweha diroka têkoşîna PKK, çeka rizgariyê ye jî bo sosyalîzma dibe rizgariya gelan.

Konferans, pîrsên weke rêxistinîya Partiyê, hevalbendiyan (tifaqan), jî bo Tirkîyê, herêma, navnetewan, pîrsên şer û artêşê, eniya rizgariya netewî, dîliyên şer û şehîdên rizgariya netewî nîrxand û gihand çareserîkirinê pêşketî.

Kin were gotin konferans, salên 1990'an weke salên xwe-gihandîna Kurdistanê serbixwe û aza zaniye û vî armancê zivirandiye dirûşmeya xwe.

- Ji bo di salên '90'an de biserxistîna şoreşa serxwebûn û azadiya Kurdistanê pêş ve!
- Her tişt jî bo yekbûn û rizgariya netewî!